

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆེན་གྱི་གནས་འཕྲིན།

བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༢༡༧༩ གྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ གྱི་ཟླ་བཞི་པ་དང་། ལྷ་པ།

འདོན་ཐེངས་ ༥༣ པ།

ཕྱི་ཁབ་ལྟ་ཞིབ་དང་ཁྱད་ག་པ། - ཚོགས་བྱང་བསོད་ནམས་དོ་ཞེ།
ཅིན་སྒྲིག་པ། - བསྟན་འཛིན་དཔལ་འབྱོར།
པར་བ་དང་དེབ་གཟུགས་བྱས་འགོད། - བསྟན་འཛིན་དཔལ་འབྱོར།
འགྲེམས་སྤེལ་བ། - རིན་ཆེན།

དཀར་ཆག

ཕྱི་ཟླ་བཞི་པ། April

- ༡༽ ཡལོང་ས་མཆོག་གི་མང་གཙོའི་འཕེལ་རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་བཀའ་སློབ། ༡
- ༢༽ དཔལ་ལྷན་ཆོག་གས་གཙོ་མཆོག་དང་དཔལ་ལྷན་སྤྱི་ཤོང་མཆོག་སོགས་ནས་དུས་འཁོར་རྒྱུད་འབྲེལ་ཆེན་མོའི་བྱ་གདེང་དབུ་འབྱེད་གནང་བ། ༣
- ༣༽ རྒྱལ་གཅིས་དཔལ་འབོ་བཀྲ་ལུན་ལགས་ཀྱིས་བོད་བསྟན་སྤྱི་ཆེད་རང་ལུས་མེར་བསྐྱེགས་བཏང་བ་དང་འབྲེལ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲུས་ལྷན་ཆོག་གས་
ཀྱི་གསར་འགོད་བསྐྱེགས་གཏམ། ༥
- ༤༽ དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲུས་ཆོག་གས་གཙོ་མཆོག་གིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་དབུ་མའི་ལས་མི་མང་ལས་འགྲུལ་ཁང་གི་སྐབས་ལྷ་བའི་ཆོག་ཆེན་གྱི་
མཛུགས་བསྐྱེད་མཛད་སྤྱི་ཤོང་གསུང་བཤད་གནང་བ། ༦
- ༥༽ བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲུས་སྐྱེ་ཆབ་ཆོག་ས་རྒྱུ་གར་ཤོས་ཆོག་གས་གོང་འོག་གཉིས་ཀྱི་འབྲུས་མི་སོགས་མཛུགས་འབྲེད་ཀྱིས་བོད་དོན་ལྷ་སྐུའི་ལེགས་བྱུང་བྱང་བ། ༩
- ༦༽ རྒྱ་གར་བྱང་ཤར་མངའ་སྡེ་ཉི་ཤུ་ར་ཡི་ཆོན་ཆེན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲུས་ལྷན་ཁང་དུ་གཟིགས་སྤྱོད་མེགས་པ། ༡༢
- ༧༽ དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲུས་ཆོག་གས་གཙོ་མཆོག་གིས་བོད་ཀྱི་ཆོས་མཛད་སྤྱི་ཤོང་གསུང་བཤད་གནང་བ། ༡༣
- ༨༽ ཉི་མ་རྒྱལ་མངའ་སྡེ་དབུ་བརྟེན་པའི་ཉེན་མེད་གཞུང་འབྲེལ་མཛད་སྤྱོད་བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲུས་ལྷན་ལས་ཀྱི་སྐྱེ་ཆབ་སྐྱོན་དུ་ཕྱེས་པ། ༡༥
- ༩༽ སྐབས་ ༡༥ པའི་བོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་སློབ་མའི་ཆོག་ཆེན་གྱི་མཛུགས་བསྐྱེད་མཛད་སྤྱི་ཤོང་གསུང་བཤད་གནང་བ། ༡༥
- ༡༠༽ དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲུས་ཆོག་གས་གཙོ་མཆོག་རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཡོངས་བཅན་འབྲེད་བོད་མིའི་ཆོང་པ་ཆོག་གས་པའི་སྐབས་ལྷ་བའི་འགན་འཛིན་ལྷན་ཆོག་གས་
མཛུགས་དང་བོད་མོད་མོག་དམིགས་བསལ་སྐྱ་མཐོན་དུ་གདན་ཞུས་ལྷན་ཆེད་ཕྱེས་ཀྱིས་གསུང་བཤད་གནང་བ། ༡༩
- ༡༡༽ དཔལ་ལྷན་ཆོག་གས་གཞོན་མཆོག་ཉིན་བོད་མཛད་འབྲེལ་ཆོག་གས་པའི་ཆོག་ཆེན་དུ་གཞུང་འབྲེལ་ཆེད་ཕྱེས་གནང་བ། ༢༠
- ༡༢༽ ཁྱིམ་ཅི་རྒྱུ་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་ལྷན་ལ་དུགས་སྐྱེ་ཆབ་ཆོག་ས་རྒྱུ་ཞིག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲུས་ལྷན་ཁང་དུ་གཟིགས་སྤྱོད་ཕྱེས་པ། ༢༡
- ༡༣༽ དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲུས་ཆོག་གས་གཙོ་མཆོག་བཀའ་ལྷན་ཡུལ་ལྷན་པའི་ཆོག་གས་ཀྱི་ཆོས་མཛད་སྤྱི་ཤོང་གསུང་བཤད་གནང་བ། ༢༣
- ༡༤༽ དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲུས་ཆོག་གས་གཙོ་མཆོག་གིས་རྒྱ་གར་ཤོས་ཆོག་གས་ཀྱི་ཆོས་མཛད་སྤྱི་ཤོང་གསུང་བཤད་གནང་བ། ༢༤
- ༡༥༽ དཔལ་ལྷན་ཆོག་གས་གཙོ་མཆོག་གིས་སྐྱེ་ཆབ་ཆོག་གས་ཀྱི་ཆོས་མཛད་སྤྱི་ཤོང་གསུང་བཤད་གནང་བ། ༢༤
- ༡༦༽ དཔལ་ལྷན་ཆོག་གས་གཙོ་མཆོག་གིས་གཙོ་མཆོག་གིས་སྤྱི་འབྲུས་ལྷན་ལས་རྣམས་རྒྱ་གར་དབུས་ཤོས་ཆོག་གས་ཀྱི་ལྷན་ལས་ཆོག་གས་རྒྱུ་ཞིག་གི་
ཆོག་གས་ཀྱི་རྒྱ་གར་ཤོས་ཆོག་གས་འབྲུས་མི་ཁག་ཅིག་དང་མཛུགས་འབྲེད་གནང་བ། ༢༥
- ༡༧༽ “ཡུལ་བའི་ཐུགས་རྒྱུད་ལས་འབྲུངས་པའི་མཛད་དགའ་སློབ་ལྷ། ཡུལ་བའི་བཀའ་འཛིན་རྒྱུ་ལྷ། ཞེས་པའི་མཛད་སྤྱི་ཤོང་གསུང་བཤད་གནང་བ། ༢༦
- སྐྱ་མཐོན་གཙོ་བོར་ཆེད་ཕྱེས་ཀྱིས་གསུང་བཤད་གནང་བ། ༢༧

ཕྱི་ཟླ་ལྷ་པ། May

- ༡༨༽ བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲུས་ལྷན་ཆོག་གས་ཀྱི་མང་ཆོག་གས་ཅིས་ཁྱེད་ཆོག་ས་རྒྱུ་སྐབས་ ༡༡ པའི་ལས་དོན་དབུ་འབྱེད་གནང་བ། ༢༩
- ༡༩༽ རྒྱ་གར་ཤོས་ཆོག་གས་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་ལས་བྱེད་སྐྱེ་ཆབ་ཆོག་གས་ཀྱི་ཆོས་མཛད་སྤྱི་ཤོང་གསུང་བཤད་གནང་བ། ༣༩
- ༢༠༽ ཨ་འེའི་བོད་དོན་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་མ་ཐུང་པ་ལྷན་སྐྱེ་ཆབ་ཆོག་གས་ཀྱི་ཆོས་མཛད་སྤྱི་ཤོང་གསུང་བཤད་གནང་བ། ༣༠
- ༢༡༽ ཆོག་གས་བཟུགས་པ་བསྐྱེགས། ༣༡
- ༢༢༽ ཨེ་རྩ་མི་ཀེ་རྩ་རྩེ་རྩེ་ལགས་ལ་བཀའ་འཛིན་རྒྱུ་ལྷ་ལྷན་ཆེད་ཕྱེས་སྤྱི་ཤོང་གསུང་བཤད་གནང་བ། ༣༢
- སྐྱ་མཐོན་གཙོ་བོར་ཆེད་ཕྱེས་ཀྱིས་གསུང་བཤད་གནང་བ། ༣༣

३३) དབལ་ལྷན་པོད་མི་མང་ལྷུ་འབྲུག་ཆོག་པ་གཙོ་མཆོག་གིས་ཨོ་མོ་ཤོ་ལི་ཡ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཕྱི་རྒྱུན་གསར་པ་རྒྱ་ཁབ་ལ་ཨན་འོ་ཞི་ཨལ་རྩ་ཞི་མི་མཆོག་ལ་དགའ་བསུ་འཛམ་ས་འདི་ལྷུ་ག་། ३३
 ३ॣ) ཨོ་མོ་ཤོ་ལི་ཨོ་མོ་མཆོག་པོད་དོན་རྒྱ་བསྐྱེད་ཆོག་པ་འདི་ཆོག་པ་གཙོ་རྣམ་གཉིས་པ་རྒྱ་དུ་ཤོ་མཆོག་པ་འབྲུག་མིང་བདམས་ཐོན་བྱུང་བར་
 དབལ་ལྷན་ཆོག་པ་གཙོ་མཆོག་གིས་དགའ་བསུ་འཛམ་ས་འདི་ལྷུ་ག་། ३ॣ
 ३༥) སྤོན་ལམ་ཆོག་མཛད་ཆེན་མོ་པོད་ १३३ གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དཔེ་དབ་དང་འཇུ་དབུ་འབྱེད་མཛད་སྟེ་ཐོག་དབལ་ལྷན་ཆོག་པ་གཙོ་མཆོག་གི་གསུང་བཤད། ३༥
 ३༦) རྒྱ་གར་གཞུང་གི་ཆེན་མཆོལ་ལས་འབྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཆབ་ཆོག་པ་རྒྱུན་ཞིག་པོད་མི་མང་ལྷུ་འབྲུག་ལྷན་ཁང་དུ་འཛམ་ས་གཞིགས་སུ་ལེ་བས་ག། ३༦
 ३༧) དབལ་ལྷན་པོད་མི་མང་ལྷུ་འབྲུག་ཆོག་པ་གཙོ་མཆོག་གིས་མེད་མི་རྩོད་སྐྱོབ་སྐྱོབ་སྐྱོབ་སྐྱུག་རྣམས་པ་བཅན་ཤུལ་པོད་མིང་མིང་མང་གཙོ་
 འཕེལ་འཛུགས་སྐྱོད་ལ་དོ་སྐྱོད་གནང་ག། ३༧

༧གོང་ས་མཆོག་གི་མང་གཙོའི་འཕེལ་རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་བཀའ་སློབ།

དུས་དེབ་གོང་མའི་འཕྲིས།

ང་དྲེ་རྩོམ་དཔོན་ཡིན་བཤད་ས་ནས་ཡང་མེད།
 གང་ལྟར་ཡང་སྤྱང་ཆོགས་པ་མང་མོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་
 ཐག་གཅོད་བྱེད་པ་དེ་མང་གཙོ་ཡིན་སྟབས་ནང་པ་
 སངས་རྒྱལ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ལྟ་བ་འབྱེར་སྤངས་དངོས་
 གནས་བྱང་གནས་མང་གཙོ་ཆགས་ཡོད། ང་ཆོས་
 མང་གཙོ་ཞེས་པའི་ཆོག་པེད་སྤྱོད་ཡོད་མེད་ཅམ་མ་
 གཏོགས། དོན་ཡང་སྤྱང་ལྟ་བའི་འབྱེར་སོ་དངོས་
 གནས་བྱང་གནས་མང་གཙོ་ཆགས་བསྟན་ཡོད། དེ་
 སྤེལ་བོད་རང་གི་འགྲོ་སྤངས་མ་གཞི་ཞིང་བླ་ལམ་
 ལུགས་ཡིན་པ་རེད་དེ། མཐར་གཏུགས་ནས་བཤད་
 བ་ལྟལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཆ་བའི་འགོ་འཁྱེད་ཆགས།
 ལྟལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་སྤྱང་དངོས་འཛིན་བྱས་ནས་
 ཡོང་གི་ཡོད་པས་ཞིང་བླ་ལམ་ལུགས་ཀྱི་མཆོག་
 ཉིང་ཆ་ཆང་བ་ཞིག་ཆགས་མེད་པ་རེད། དེ་བཞིན་
 གཞུང་གི་ལས་བྱེད་མེར་མོ་བ་རིགས་གཅིག་དང་།
 རྒྱ་བོ་གཅིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ལས། རྒྱ་བོ་དེ་དག་
 སྤྱིར་བཏང་པལ་མོ་ཆེ་བ་ལུལ་བྱ་འཛིན་འདྲ་བོ་
 ཆགས་བསྟན་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་ཁ་ཤས་ཁ་ཤས་
 ཐད་ཀར་སྤེབས་པའི་གསར་པ་འདྲ་ཡང་ཡོང་གི་
 ཡོད་པ་རེད། སེར་མོ་བ་ཆོ་ཉི་ལྷག་པར་དུ་མང་
 ཆོགས་ནང་ནས་ཐད་ཀར་མི་འགྲོ་གསར་པ་སྤེབས་
 པ་ཤ་སྟག་རེད། གང་ལྟར་ཡང་སྤྱང་དེ་སྤྱང་རང་ཆོའི་
 བོད་ཀྱི་གོམས་གཤིས་དེ་ཆོར་ཆ་བཞག་ན། མང་
 གཙོ་ཞེས་པའི་ཆོག་དོ་སོ་ཐོན་པོ་ཞིག་བཤད་ཀྱི་མེད་
 པ་མ་གཏོགས། དོན་དངོས་གནས་བྱས་ན་མང་
 གཙོའི་སྤྱང་དོན་ཆང་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་མིག་ལྟོས་གང་
 ལ་གང་འཆོམས་ཤིག་ཡོད་པ་རེད། ང་ཆོ་མའི་ལུང་
 བར་སྤེབས་ནས་ད་བར་དུ་རྒྱ་མི་ལ་ཁ་གཏད་གཙོག་
 རྒྱ་འདི་རང་ཆོའི་ལུགས་སྟོལ་རྙིང་བ་བསྐྱར་གསོ་
 བྱེད་རྒྱ་དང་། ལྟལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཐོབ་ཐང་རྙིང་པ་
 བསྐྱར་གསོ་བྱེད་རྒྱའི་དོན་དག་ཅིག་ཆ་བ་ནས་མིན་

བར་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་དོན་དག་ཡིན་པ་དང་།
 དེ་ཡང་མ་འོངས་པ་ལ་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་དངོས་
 གནས་བྱང་གནས་མང་གཙོའི་གཞུང་ཞིག་ཏུ་བསྐྱར་
 ཉེ་མང་གཙོའི་ལམ་དུ་འགྲོ་རྒྱུར་སྐྱབས་བསམ་རྒྱུ་
 བར་དག་པའི་སྒོ་ནས་སྒོལ་གཏོང་འདི་ལྟར་བྱས་པ་
 རེད། ད་ལྟར་ཆོ་མའི་ལུང་བར་ཡོད་པའི་སྐབས་ལ་
 མང་གཙོའི་རྣམ་པ་ཐོན་པའི་ཐབས་ཤེས་དྲག་ཤོས་
 གཅིག་སྤྱི་འཐུས་ཆོ་ཡིན། འོན་ཀྱང་བར་ལམ་དངོས་
 ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་སྤྱི་འཐུས་འདེམས་བསྐོས་བྱེད་
 ལྟངས་ཐོག་ལ་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་། དེ་
 འབྲེལ་ཐོག་ནས་གནས་སྐབས་དཀའ་ངལ་སེལ་
 ཐབས་སུ་ལྒྱལ་བ་རེན་པོ་ཆེའི་ཡེ་ཤེས་དབྱིངས་
 དབྱེད་ཀྱིས་བསྐོས་འགྲུག་བྱེད་དགོས་བྱུང་། དེ་ཡིག་
 དྲགས་པ་གང་ཡང་མ་རེད། འ་ཁུབ་མ་འདུས་པའི་
 གནས་ཚུལ་འོག་ནས་འདི་ཆགས་པ་རེད། བར་
 ལམ་ང་རང་ཆོའི་ཆོལ་ཁ་སན་ཚུན་ནང་ཁུལ་དང་།
 ཆོས་ལུགས་པན་ཚུན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡིག་ཏུ་བྱིན།
 གཙོ་ཆེ་ཤོས་བར་ལམ་བོད་བྱི་ནང་གི་འབྲེལ་བ་ཞིག་
 བྱུང་། བོད་ནང་གི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་དེ་དག་སེམས་
 འཁྱགས་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་ཚུར་སྐྱལ་
 ལུག་ཐེབས། འདི་གང་ཡང་བར་ལམ་དུས་ཆོད་ལུན་
 བསྐྱངས་ཡོང་དུས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དོགས་པ་
 རྒྱལ་རྒྱུག་ཡོད་པ་དེ་ཆོ་རིམ་པས་རིམ་པས་རྗེ་ཆུང་དུ་
 བྱིན། ཆོགས་པ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་མང་ཆོགས་ལ་
 ལེགས་སྒེལ་ཉེས་འགོག་འདྲ་བྱས་ནས་སྒན་བུའི་
 གནས་ཚུལ་དྲག་ཏུ་བྱིན་པའི་བཟོ་འདེམས་ཞིག་འདུག དེ་
 འདྲ་ཡིན་སྐབས་ད་ཆ་བཀའ་ཤག་དང་སྐད་ཆ་སྤྱི་
 རྗེས་བྱུང་། མཐའ་མ་ཁ་སང་མང་གཙོའི་དུས་ཆེན་
 དང་སྐབས་བསྐུར་གྱིས་གསལ་བསྐྱབས་བྱེད་དོན་
 དེ་འདྲ་རེད། ཁྱེད་རང་ཆོའི་ལས་འགན་དང་པོ་དེ་
 འབྲལ་དུ་སྤྱི་འཐུས་འོས་བསྐྱེད་བྱེད་སྐབས་སློང་གོ་
 བསྐུར་གྱིས་གཏན་འཁེལ་བ་ཞིག་བྱས། དེ་གཏན་
 འཁེལ་མཆོངས་སུ་སྤྱི་འཐུས་གསར་པ་འདེམས་

བསྐྱེད་ཆུང་ལམ་གཤམ་པ་ལོ་བཅུགས་ཏེ་ཟླ་བ་ལྔ་ཚུན་
 ཆད་ལ་སྤྱི་འཇུག་གསར་བ་གཏན་འཁེལ་བྱ་བ་པ་
 རྒྱུ་ན་འཇུགས་པ་རེད། གཤམ་ཏེ་ཟླ་བ་ལྔ་ཚུན་མ་ཟེན་
 རུང་ལོ་གཅིག་གི་ནང་ལ་གཏན་འཁེལ་བྱ་བ་ན་
 འཇུགས་ཀྱི་འདུག གང་ལྟར་ཡང་སྤྱི་འཇུག་ལེན་ལ་
 འཁེལ་བྱ་བ་ཞིག་བྱེད་དགོས། སྐབས་དགུ་པའི་
 སྤྱི་འཇུག་ཆོའི་ལས་འགན་གཙོ་བོ་གཅིག་འདི་ཡིན།
 དེ་ནས་ཁ་སང་བཀའ་འགའ་དང་སྐད་ཆ་རོབ་ཅམ་
 རྒྱུད། ང་རང་ཆོའི་མང་གཙོའི་ནམ་པ་མཆོན་ཆུང་
 ཐབས་ཤེས་དྲག་ཤོས་གཅིག་སྤྱི་འཇུག་ཡིན་པ་དང་།
 ད་ལྟ་སྤྱི་འཇུག་འོས་བསྟར་བྱེད་ཆུང་འདིར་དཀའ་ངལ་
 ལ་གོམས་འདྲིས་དང་། གཤོད་ལེན་བྱེད་དགོས།
 དཀའ་ངལ་འདུག་ཅེས་བྱིར་འབྱུངས་བྱས་ནས་
 བསྟན་པ་ཡིན་ན་འཇུགས་ཐབས་མེད། སྤྱི་འཇུག་གི་
 གནས་ཚུལ་འདིར་ཐབས་ཤེས་གཤམ་བྱེད་དགོས་
 རྒྱུ་ན་ཡང་བྱེད་ཆུང་དེ་མ་གཏོགས། ཡང་སྤྱི་ན་
 བང་བཞིན་ཐབས་ཤེས་གང་ལ་གང་འཆོམས་ཤིག་
 རྒྱས། ཡང་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཐོབ་ཐང་ཚོད་པ་
 བསྐྱེད། ཆོའི་ཞེ་སྤྱགས་ལ་ང་ཆོས་ཚོད་པ་ཆེ་ཅམ་
 བརྒྱབ་པ་ཡིན་ན་མཐའ་མ་ཡར་བ་རེན་པོ་ཆེ་ནས་
 འདུམ་བཏང་ནས་འཇུགས་པ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་རེད་
 བསམ་པའི་བསམ་ཆོའི་གཏོང་ཆུང་མི་འདུག ངས་
 རྣམ་ཏོག་བསྐྱེད་པ་ནས་བཤད་པ་མ་རེད་དེ། ཡར་བ་
 བ་རེན་པོ་ཆེ་ཡོད་མེད་ཁྱད་མེད་པ་ཞིག་ལ་ཆ་
 བཞག་སྟེ་གང་ལྟར་འཇུག་མི་མང་ཆོགས་ཀྱིས་འོས་
 བསྟར་བྱས་ནས་འཇུགས་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་
 འདུག དེ་དང་ཆབས་ཅིག་གཞིས་སྤར་ཆེ་ཞིག་གི་
 འགོ་འཛིན་ཆོའི་ཡང་ག་ལེ་ག་ལེར་འོས་བསྟར་བྱེད་ཆུང་
 རྒྱུ་ན་ཡག་པོ་མེད་དམ་ཞེས་བཀའ་འགའ་དང་རོབ་
 ཅམ་སྐད་ཆ་རྒྱུད། ད་ལྟ་ཐག་ཚོད་པ་གང་ཡང་མེད།
 རིས་བསམ་སྤྱི་འཇུག་ཅམ་མ་ཟེད། ལས་བྱེད་གནད་
 ཡོད་རིགས་མི་མང་ཆོས་འོས་བསྟར་བྱེད་ཆུང་ལོ་སྟོན་
 ཞིག་གཏོང་བྱ་བ་ན་ཡག་པོ་མེད་དམ་ཞེས་སྐད་ཆ་

བྱུང་། ད་ལྟ་འདི་བྱེད་དང་འདི་མ་བྱེད་ལྷ་རྒྱ་མེད། ད་
ལྟ་བསམ་སྒྲུབ་ནས་བཞག་སྟེ་ག་ལེ་ག་ལེར་ཆད་ཆད་
བསྐྱར་བསྐྱར་ཞིག་བྱས་ན་བསམ་གྱི་འདུག།

དེ་ནས་ལོ་ལ་ས་སྟོན་དུ་ངས་ལས་
བསྐྱེམས་ཆོག་མཆོད་ཞིག་གི་སར་ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་
ཆེ་དང་། བཀའ་ལག་གི་བར་ལ་སྤྲིན་སྟོན་སོགས་
མིང་གང་བཏགས་རུང་མ་བཏགས་རུང་། མདོ་དོན་
ཡང་སྤྲིང་གཞུང་གི་སྤྲིག་འཇུག་གི་འགན་འཁུར་
ཐུབ་མཁན་དེ་འདྲ་གཅིག་བྱུང་ན་ཡག་པོ་འདུག་
ཅེས་ལབ་རྒྱ་བྱུང་། ལྷན་པས་དེར་ངའི་བསམ་སྒྲུབ་ནས་
ལ་ལོ་གསུམ་སྟོགས་གསུམ་ལྟ་བུའི་མཆོད་མས་
བསྟེན་སྒྲུབ་ཅིག་བསྐྱར་སྒྲུབ་ན་ཡག་པོ་ཞིག་མི་ཡོང་
ངས་བསམ་ནས་དེ་འདྲའི་རེ་བ་ཞིག་བརྒྱབ་པ་རེད།
ཡིན་ན་ཡང་དུས་སྟབས་བདེ་པོ་ཞིག་མ་བྱུང་བར་
ལུས་པ་རེད། ད་ཆ་གནས་ཚུལ་དེ་ཡང་བསྐྱར་དུ་
བསམ་སྒྲོ་གཏོང་རྒྱུ་དུས་ཆེད་གཅིག་སྟེ་བསམ་གྱི་
མེད་དམ་བསམ་གྱི་འདུག། ན་ནིང་གཞེས་ནིང་གི་
སྟོན་ནས་ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཆེ་རིང་པོ་ཞིག་བསྐྱར་
རྒྱུ་དེ་ལ་རྒྱལ་གི་ཡོད་ལ་སེམས་ཤུགས་ནི་ཡོད།
ང་ཆེ་རིང་པོ་ཞིག་བསྐྱར་མདོག་ཁ་པོ་རེད། བསྐྱར་
པའི་རིང་ལ་བོད་སྤྱི་དོན་ཐོག་གང་ཡོང་ཅི་ཡོང་བྱེད་
གྱི་རེད། ཡིན་ན་འདྲ་དེ་དང་ཆབས་ཅིག་བོད་མི་
བཅོན་བྱོལ་བའི་སྤྱི་གཙུག་ལ་ཡོད་པ་འདི་
ཡིན་ཏུ་གཤམ་ཆེན་པོ་འདུག། ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་
ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་མཆོད་ཉིད་ཆང་བ་ཞིག་
དང་། བརྟན་པོ་བཟོ་རྒྱུ་འདི་ཡིན་ཏུ་གཤམ་ཆེན་པོ་
འདུག། ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་
པར་ཆ་བའི་སྤྱི་གཙུག་ལ་སྤྲིན་སྟེ་ག་ལེ་ག་ལེར་མཐུ་བ་ལོ་
འཇུག་ས་ས་ཡོད་པ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་བོད་སྤྱི་པའི་
དོན་དག་རང་དབང་ཅོད་ལེན་བྱེད་པའི་ལས་འགན་
ད་ལྟ་བུར་བྱེད་བཞིན་འདི་དག་ཡང་རྒྱུང་ས་མར་
ཐོགས་མེད་པར་རྒྱར་ཐག་ཆ་ཆང་བ་ཞིག་ཡོད་པའི་
ཐོག་ལ། ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཆོས་དང་སྤྲིད་གྱི་ཐོག་
ནས་རྒྱས་པ་གང་ཡོད་པ་རྒྱས་པ་དེའི་སྐྱེད་ལ་རྒྱལ་
ཡོང་ན་དཔལ་དང་རྒྱན་ཆ་ཡོང་གི་རེད། ཕྱི་མི་མང་
པོ་ཞིག་གིས་ཀྱང་རྒྱ་ལའི་སྐྱེད་ལ་བོད་པའི་མོས་པ་

དང་ཡིད་ཆེས་བྱེད་སྐྱེད་སྤྲིན་ལས་པ་རེད། ཅེས་
བཤད་གྱི་ཡོད་པ་རེད། ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བོད་
མི་ཆོས་བཅི་བཀྱར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཉེར་
ལེན་གྱིས་བོད་ལུང་པ་རྒྱ་མིས་ཟེན་བསྐྱར་ཡོད་ན་
ཡང་། ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱ་མིའི་ལག་པའི་ནང་
མེད་པའི་སྟབས་ཀྱིས་བོད་དོ་ཐོག་རྒྱ་མིའི་ལག་པར་
མ་རྩུད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་
ཆེའི་སྟོག་གཅིག་གི་རྒྱས་པ་དེ་བོད་མི་ཡོང་ས་
ཐོག་གི་ཆབ་བྱེད་ཐུབ་མཁན་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་
པའི་ཐོག་ནས་དག་མཆོད་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ན་
ཡང་བར་ལས་བཀའ་ཆོས་སར་ཡང་ལབ་རྒྱ་བྱུང་།
བོད་ནས་ཡོང་མཁན་ཆོད་དང་། འདི་གར་སྤྲིང་མཁན་
བོད་མི་ཆོས་བོད་རང་བཅོན་འཕམ་དང་སྤྱར་དུ་ཡོང་
བ་ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་སྤྱབས་འཇུག་གནང་
རྟོགས་གནང་ཟེར་བ་དེ་རང་དགར་སྤྱང་བ་སྤྱིད་པའི་
སྤྱད་ཆའི་བཟོ་འདྲ་ཞིག་རེད། བོད་རང་བཅོན་ཡོང་བ་
ལ་བོད་པ་མི་རེ་དོ་རེས་མཐིང་པའི་སྐྱེད་ལ་འགན་རེ་
ཁྲེན་ནས་ཤུགས་རྒྱག་དགོས་པ་མ་གཏོགས། སོ་
སོའི་དོས་ནས་གང་ཡང་བྱེད་མི་དགོས་པར་ཡ་རྒྱལ་
བ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྤྱབས་འཇུག་གནང་རྟོགས་ལབ་སྟེ་
ངས་དངོས་བྱུབ་སྤྱིན་རྒྱ་མེད་པ་ལེས་གསལ་རེད།
བསམ་རྒྱུ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཁྲེན་ནས་བསྐྱར་པ་ཡིན་ན་
ཉི་མ་གཅིག་ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་གི་བའི་ཉིན་མོ་དེར་
ནག་འཛོམས་མེར་འགྲོ་རྒྱུ་རང་རེད། དེ་ཉ་ཅང་ཉེན་ཁ་
ཆེན་པོ་རེད།

བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་གི་ལས་འགན་དེ་
བོད་མི་མི་རེ་དོ་རེས་མཐིང་པའི་སྐྱེད་ལ་ཡོད་པ་དེ་
དོས་འཛིན་གསལ་པོ་བྱས་ནས། ང་ཆོ་སྤྱི་པའི་དོན་
སྤྱབ་སྐྱེད་སྤྲིན་ལེ་འདྲ་ཡིན་བསམ་ནས་བསམ་སྒྲུབ་ནས་
ལ་གོ་རིམ་བསྐྱེགས། བསམ་སྒྲུབ་ནས་ལ་གོ་རིམ་
བསྐྱེགས་པ་ཅུང་དུ་མ་ཟད། ལག་ལེན་དོ་རིམ་ཐོག་
ནས་ཤུགས་བརྒྱབ་སྟེ་ཆང་མས་འབད་བཅོན་བྱས་
པ་ཡིན་ན་ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་པའི་རིང་ལ་ཕུན་
སྤུལ་ཆོག་པའི་ཡན་ལག་རེད། གང་ཡོད་ཞལ་
འདེབས་རྒྱལ་གི་རེད། ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མེད་ན་
ཡང་། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་རྒྱས་ཤུགས་ཆ་ཆང་ཞིག་

བསྐྱེལ་ནས་གནས་སྐབས་ཀྱི་རེད། ད་ལྟ་བྱེད་སྐྱེད་ས་
མི་གཅིག་ལ་བཟང་པོ་སྒྲོས་འགོལ་བྱས་ནས་སྤྲིང་པ་
དང་། ཉ་ལས་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་དེ་མི་གཅིག་གི་
སྟོག་ལ་བཞེན་ནས་བསྐྱར་པ་ལྟ་བུའི་བྱེད་སྐྱེད་ས་དེ་
ཉ་ཅང་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་རེད། ལག་པོ་གང་ཡང་མ་
རེད། ང་རང་ཆོས་འཐབ་ཅོད་བྱས་པ་དེ་མི་རིགས་
གཅིག་གི་འཐབ་ཅོད་ཀྱི་དོན་དག་རེད་མ་གཏོགས།
ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཁེ་སན་གང་ཡང་མ་རེད།
ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་རུང་མེད་རུང་། ང་ཆོ་བོད་
སྤྱི་པའི་དོན་དག་དེ་མི་ཐོག་ནས་མི་ཐོག་འབྲེལ་ཏེ་
བསྐྱབ་དགོས་པ་ཡོང་སྤྲིད་གྱི་རེད། ང་ཆོས་ད་ལྟ་
ནས་རིམ་བས་རིམ་བས་དེའི་ཐོག་ལ་གོ་མ་པ་སྟོ་
དགོས་ཀྱི་འདུག། གང་ལྟར་ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་
མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ང་རང་ཆོས་བྱེད་སྐབས་པའི་སྤྱི་
འཇུག་ས་དེ་བོད་མི་ས་ལ་དུག་གི་དོན་དག་བསྐྱབ་
ཐུབ་པ། བོད་མི་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱས་པ་བཏོན་ནས་གོང་
བུའི་རྒྱས་ཤུགས་ཐོན་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན་གཅིག་མིན་
གཅིག་བྱེད་རྒྱ་གཤམ་ཆེན་པོ་འདུག། ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་
པོ་ཆེ་རིམ་བས་སྐྱེད་ཆགས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད།
ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ག་དྭ་རམ་ས་ལམ་ཡོད་
མེད་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྤྱི་དོན་ལས་ཀ་དེ་དག་ཉི་མ་
གཅིག་ཀྱང་དུས་འབྲུངས་འཇུག་པོར་མེད་པར་ཐད་
ཀ་ཐད་ཀར་བྱེད་སྐབས་བྱུང་བ་ཡིན་ན་ཡག་པོ་མེད་
དམ་པོ་ཀྱི་འདུག། དེ་ཡང་རྒྱལ་རྒྱུག་བསྐྱེད་ས་ཏེ་
བཤད་པ་མ་རེད། དོན་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཞིག་
རེད། ང་རང་ཆོས་བསམ་སྒྲོ་རྒྱ་ཆེ་ས་ཞིག་ནས་
བཏང་ན་ཡག་པོ་འདུག།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ལྷ་པ་ ༩ ཆོས་ ༩ ཉིན། ལྷན་པས་དགྲ་
པའི་སྤྱི་འཇུག་ཆོག་གཙོ་ཆོག་གཙོ་གཙོ་གཙོ་
གསར་མཇུག་སྐབས་བསྐྱེལ་བའི་བཀའ་སློབ་ལས་
ཐུང་འདོན་ཞུས་ཤིང་། བོད་གཞུང་ཕྱི་རིམ་ལས་ཁུངས་
ནས་བར་སྐྱེད་ཞུས་པ་། སྤྱི་འཇུག་དང་བཀའ་ལག་ལ་
བསྐྱེལ་བའི་བཀའ་སློབ། ། བོད་དང་པོའི་ཞོག་གངས་
༣༩༧ ནས་ ༣༩༩ བར་གསལ།

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་དང་དཔལ་ལྷན་སྲིད་སྲོང་མཆོག་སོགས་ནས་དུས་འཁོར་རྒྱུད་འབྲེལ་ཆེན་མོའི་ཕྱག་དཔེ་དབུ་འབྲེད་གནང་བ།

༡༣༧ ། ཡེ་ལོ་ ༡༠༢༣ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡ རིན་ལྗོངས་ ཉམས་ལེན་རེད། དུས་འཁོར་གྱི་བཤད་པ་རེད།
དཔལ་ལྷན་པོད་མི་མང་སྤྱི་པུས་ཆོག་པ་གཙོ་ དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་ཆ་ཆར་བ་ཞིག་རྟོགས་པར་བྱེད་

དཔལ་ལྷན་ཆོག་མཁོས་གཙོ་བོ་ཆོག་དང༌། དཔལ་ལྷན་མི་དཔྱོད་མཆོག་ བཀའ་རྒྱ་རྩ་ལྟུང་མཛེས་ཤིང་མཛོ་ཆོག་སྐུ་ཉལ་ཏུ་སྤྲོད་ཕྱིན་ཆོག་མེད།
ལྷན་དཔེ་དཔྱད་པའི་དཔྱད་པ་ཞུས་པ།

མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་དང་།
དཔལ་ལྷན་གྱིད་སྤོང་སྟེན་པ་ཆེ་ཤིང་མཆོག་ བཀའ་
བྱུང་ཡས་བསམ་རྗེ་ཀུན་ལོ་ཆེ་མཆོག་ མཁན་བྱུང་
བྱུང་འཛིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་གི་བྱུང་ཆེ་
སྟོ་བཟང་སྤྱིན་པ་མཆོག་བཅས་ནས་པོད་ཀྱི་དཔེ་
མཛོད་ཁང་གི་ཆོགས་ཁང་དུ། རྩིས་པ་པོ་ཤེས་རབ་
དང་རྒྱས་ལགས་ནས་ཁུས་སྤྱིག་བྱས་པའི་དུས་
ལའོད་རྒྱུད་འགྲེལ་ཆེན་མོའི་བྱག་དཔེ་དབུ་འགྲེང་
གནང་པོད།

དུ་འབྱེད་མཛད་སྒྲིའི་ཚོག་དཔལ་ལྷན་
 ཚོགས་གཙུག་མཆོག་གིས་ཐོག་མར་ཆང་མར་
 འཆ་མས་འདི་དང་སྒྲགས་གསུང་བཤད་གནང་དོན།
 གཙུག་པོ་དུས་འཁོར་ལྷ་བྱུང་མཆོག་པར་ཡིན་ན། ཅ་
 བའི་སྒྲགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་རེད། སྒྲགས་ལས་ཕྱི་རྒྱུད་
 དང། བྱང་རྒྱུད། དེ་བཞིན་སྒྲགས་གསར་མ་དང།
 རྩིང་མ། སྒྲགས་གསར་མའི་ཕྱོགས་འདྲ་བོ་ཡིན་ན།
 བ་རྒྱུད་དང། མ་རྒྱུད། གཉིས་མེད་རྒྱུད། དུས་
 འཁོར་གཉིས་མེད་རྒྱུད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་
 བསྟུང་བ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་བཞིན་བྱ་དོ་རེན་པོ་
 ཆེས་གོང་དུ་གསུངས་པ་ནང་བཞིན་དུས་འཁོར་གྱི་

བ་ལ་བརྟུན་ཤིག་པའི་གནས་ཆ་ཆང་ཐོག་གང་ལ་
 གང་འཆམས་ཀྱི་སྤངས་བ་དང་། མཁའ་ཉིག་ལོང་
 དགོས་བ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དེ་ཡང་སྐར་ཕྱིས་
 དང་། རང་དོན་རིག་པ། གསོ་བ་རིག་པ། དེ་བཞིན་
 རིག་གནས་མང་པོ་ཞིག་དང་འབྲེལ་བ་ཆགས་
 བསྐྱད་བ་གསལ་པོ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་དེ་འདྲའི་ཐོག་
 རས་དུས་འཁོར་གྱི་ཉམས་ལེན་རེད། དུས་འཁོར་གྱི་
 བཤད་རྒྱུ་རེད། ཆོག་པའི་རྒྱུ་རེད། དེ་ཆོའི་གསལ་ཏ་
 ལས་པའི་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་བསྐྱད་ཀྱི་ཡོད་བ་
 དང་། བསྟན་པའི་སྒྲིག་ཆ་འདྲའི་ཞིག་རེད། སྤྱིར་
 བཏང་ཡ་སྤྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེས་བཀའ་ཕེབས་
 བསྐྱད་ཀྱི་ཡོད་རེད། བསྟན་པ་སྤྱི་ཆོན་དང་། གང་
 ཟག་སྒྲིམ་ཆོན་ཞེས་དེ་འདྲའི་ཉམས་ལེན་གྱི་ཐོག་
 རས་ཁྱད་བར་འབྲེད་རྒྱ་ཉན་ཉན་ཡོད་རེད་བསམ་
 ཀྱི་འདུག དེ་མ་གཏོགས་དུས་འཁོར་དེ་ཏ་ལས་པའི་
 གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་བསྐྱད་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་
 དུས་བཤད་རྒྱུ་ཡིན་ནའང་འདྲ། ཉམས་ལེན་གྱི་
 རྒྱུ། ཆོག་པའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་ནའང་འདྲ། དེ་ཆོ་སྤར་
 གསོ་གནང་བྱུང་བ་ཏ་ཅང་གི་བཀའ་ཐིག་ཆེན་པོ་
 གྲུང་འདུག དེ་ཡིན་དུས་འབྲེལ་ཡོད་ཆང་མར་

ལྷགས་ཇེ་ཆེ་ཞུ་ཡིན། དེ་བརྒྱད་ནས་མ་ཡོངས་
 བར་བསྐྱབ་པ་དང་། འགྲོ་བ་ལ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་
 ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། ཡིད་ཆེས་ཞུ་ཡི་ཡོད། དེ་དང་
 འབྲེལ་ནས་དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུན་ (བྱ་སྟོན་རིན་ཆེན་
 ལྷབ་ནས་བརྒྱད་པའི་དུས་འཁོར་རྒྱད་འབྲེལ་བ་འདྲ་
 ལུང་གི་རྒྱུན།) དེ་གཙོ་བོ་ལ་སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་
 ཆའི་བཀའ་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་མར་རྒྱུན་དེ་མ་ཆད་
 བར་དར་སྐྱེལ་གཏོང་ལྷབ་པ་བྱུང་ཡོད་རེད།
 ལ་སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆའི་མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་
 དེ་ཉ་ལས་པའི་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། གཏིང་ཟབ་པོ་
 ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་རེད།

ཆོས་སྲིད་གཉིས་ནས་སྲིད་ཀྱི་མཛད་
 པའི་ཐོག་ནས་ལུས་པ་ཡིན་ན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ལོར་
 སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་
 གིས་དགའ་ཁང་ས་བཅུ་དྲུག་ཐོག་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་
 ཀྱི་སྐྱགས་འགན་བཞེས་པ་དང་། སྐབས་དེ་དུས་ཀྱི་
 དམར་གྱིས་བོད་ནང་བཅོན་འཛུལ་བྱེད་འགོ་ཚུགས་
 ཡིང་། བོད་ཀྱི་གནས་སྡངས་ཏེ་ཅད་གི་ཉལ་ལྷ་བ་
 ཞིག་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོར་གྲོས་མཐུན་དོན་ཆོན་
 བཅུ་བདུན་ཟེར་བ་དེ་བཞག་པ་དང་། དེའི་རྗེས་
 འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཡོན་པོ་ཆེས་ཀྱི་
 དམར་གཞུང་དང་སྐྱན་མེས་འཆོག་མེར་གཏུག་གི་
 ཞི་མཐུན་གནང་ཐབས་གནང་ཡང་། མཐའ་མངུ་
 ལ་སྐྱབས་མགོན་ཡོན་པོ་ཆེའི་སྐྱགས་འདེགས་པ་
 བཞིན་མ་ཡོང་དུས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་བཅོན་
 གྲོལ་ལ་ཕེབས་དགོས་པའི་གནས་སྡངས་ཆགས་
 ཡོད་པ་དང་། བཅོན་གྲོལ་དུ་ཕེབས་རྗེས། གཙོ་བོ་
 བོད་གཞུང་གི་རྒྱན་དེ་སྦྲར་གསོ་གནང་པའི་ཐོག་
 བཅོན་གྲོལ་བོད་མིའི་མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་གསར་
 གཏོད་མཛད་པ་མ་ཟད། རྒྱལ་སྤྱིའི་དབུ་ཁྲིད་རྣམས་
 དང་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་བདེན་དོན་ལྷ་
 གཏུགས་དང་། དེ་བཞིན་ཨ་རིའི་གྲོས་ཆོགས་ནང་ཞི་
 བའི་དོན་ཆོན་ལྷ་དང་། ཡུ་རོབ་གྲོས་ཆོགས་བཅས་

ཀྱི་ནང་སི་ཏཱ་ལ་སྐྱུག་གསུང་བཤད་གནང་བ་སོགས་
རྒྱལ་སྤྱིའི་གྲོས་ཚོགས་ནས་རྒྱ་བ་སྐྱོར་ཐོབ་ཐུབ་པ།

བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་ཚོགས་ཁང་ནང་དུས་འཁོར་རྒྱུད་འགྲེལ་ཆེན་མོའི་ཕྱག་དཔེ་དབུ་འཕྲུལ་གནང་སྐབས།

དེ་བཞིན་གནས་ལུ་ཀྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་ནང་
ལའང་བཀའ་སློབ་གནང་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད། ལྷག་
པར་དུ་རྒྱ་གཞུང་མཉམ་དུ་འབྲེལ་བ་གནང་སྟེ་ཞི་
འབྲེལ་ཡོང་རྒྱའི་ཐབས་ལམ་བོད་རྒྱ་གཉིས་སྐད་
དབུ་མའི་ལས་ཀྱི་སྤྱི་བྱས་བཏོན་པ་དང་། དེ་ཡང་
གཙོ་བོ་ལྷ་སྐབས་མགོན་ཡེན་པོ་ཆེའི་དགོངས་གཞི་
གཞིར་བཟུང་། མི་མང་གི་བསམ་ཚུལ་བསྐྱས་པ་
དང་། བོད་མི་མང་གི་འཕུས་སྤྱོད་ཚོགས་ནས་གཏན་
འབེབས་གནང་ནས། ད་ལྟ་བར་དུ་དེ་ཆོས་པལ་ཚུན་
བཀའ་མོལ་གནང་བསྐྱད་པ་དང་། ཀའ་ལྟར་དེ་བ་
དང་། ཡིད་ཆེས་འདྲ་པོ་ཏྲིག་ཅས་ཡོང་ཐུབ་པ་དེ་
ཡང་གཙོ་བོ་སྤྱི་ནོར་ལྷོང་ས་ལྷ་སྐབས་མགོན་ཆེན་
པོ་མཆོག་གི་དགོངས་གཞི་དང་། ལུ་ལྷ་བྱེད་གི་རྣམ་
དཔྱད་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་པེད། ཁ་
སང་ཉི་ཆར་ཆོས་པུ་ཐབ་གསོལ་མཛད་སྤྱིའི་ཐོག་
སྤྱི་ནོར་ལྷོང་ས་ལྷ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་
མཛལ་ཁ་ཞུས་པའི་སྐབས་ལ་མགོན་པོ་མཆོག་
གིས་གང་ཉིད་དགྲུང་ཡོ་བཏུ་བྱ་གས་བོད་བསྟན་
སྤྱི་ཀྱི་ཐུགས་འགན་བཞེས་ཡོད་པ་དང་། ལྷ་མི་
གཉིས་ཀྱི་གཙུག་རྒྱལ་ཁྱ་བྱ་གནང་ཡོད་ཅེས་བཀའ་
སློབ་ཐེབས་སོང་། ད་ལྟ་བར་དུ་ལྷ་སྐབས་མགོན་
ཡེན་པོ་ཆེས་ད་ཆོར་རྒྱ་མེད་པའི་བཀའ་འདྲི་

ཆེའི་བཀའ་སློབ་དང་། ལམ་སྟོན། དགོངས་གཞི་
གཞིར་བཟུང་བོད་མིའི་སྤྱི་གཞི་འཛུགས་པེད། དེ་བཞིན་
བོད་རྒྱ་ཆེའི་མང་ཚོགས་བཅས་ཆང་མས་ཅ་ཆེན་
པོར་བཅེས་ནས་གོམ་པ་མདུན་སྤོང་གི་རྒྱ་གཞི་
ཆེན་པོ་དེད་འདུག་ཅེས་དེ་གཅིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
ཆོས་ཀྱི་མཛད་པའི་ཐོག་ནས་ཞུས་པ་
ཡིན་ན། སྤྱི་ནོར་ལྷོང་ས་ལྷ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་
མཆོག་གི་དུས་རབས་ཉིད་གཅིག་གི་སྟོན་པ་ཞེས་
མཆོག་གནས་འབྱུང་མཁན་ཡོང་གི་ཡོད་པེད། རོན་
དུའང་དེ་ག་རང་ཆགས་བསྐྱད་པ་མ་ཟད། ཤིང་རྩའི་
སྤོལ་འབྲེད་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་པེད།
ཐོག་མར་བཅན་བྱོལ་ནང་སྤོབས་པའི་སྐབས། བོད་
ཀྱི་ནང་ཆོས་དེ་ (Lamaism) ལྷ་མའི་ཆོས་ལུགས་
ཞེས་ལྷ་མ་སོ་སོས་ལམ་ལུགས་བཅོས་པ་འདྲ་པོ།
ཁུངས་དང་ལུང་མེད་པ་འདྲ་པོར་གྱོ་བ་ལེན་མཁན་
མང་པོ་བྱུང་ཡོད་པེད། དང་ཐོག་ལྷ་སྐབས་མགོན་
ཡེན་པོ་ཆེས་འཛམ་གླིང་ནང་གི་ཆོས་ལུགས་ཆང་
མར་ཐུགས་རྒྱས་གང་ཅམ་གནང་བ་དང་། ལྷག་
པར་དུ་བོད་པའི་ནང་ཆོས་དེ་དཔལ་ན་ལན་ཏའི་
གཙུག་ལག་ཁང་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པ། བོད་
ཆོས་ཀྱི་ལྷ་བྱུང་དང་། ཆོས་འབྲེལ་མང་པོ་ཞིག་
གནང་སྟེ། བོད་ཆོས་ཀྱི་ལྷ་བྱུང་དང་། ཆོན་ཡིག་ཆོས་

ལུགས་ཞེས་ཐེ་ཆོན་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་བྱེ་ཞིང་། དེའི་
ནང་ནས་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་ཐོག་ནས་བྲན་པ་
ཉིད་བཞག་དང་། སྐྱོམ་ཀྱི་སྐྱོར་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ཆོན་
རིག་པ་མང་པོས་ཞིབ་འཇུག་དང་ཐུགས་སྦྱང་གནང་
ནས་དམིགས་བསམ་གྱིས་འགྲོ་བ་མའི་སྤྱི་ཚོགས་
ནང་པན་ཐོགས་ཐུབ་པ་ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་པེད། དེ་
ཡང་གཙོ་བོ་ལྷ་སྐབས་མགོན་ཡེན་པོ་ཆེས་ཐུགས་
ཁུང་ཆེ་བཞེས་གནང་ནས་བྱུང་བ་པེད། དེ་བཞིན་
བོད་ཀྱི་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་ཆོས་པ་རྒྱུད་ཁག་
ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་ཐོག་ལའང་རྒྱུན་མ་ཉམས་པར་
སྐར་གསོ་ཡོང་ཐུབ་རྒྱུར་ལྷ་སྐབས་མགོན་ཡེན་པོ་
ཆེས་ཏཱ་ལས་པའི་བཀའ་འདྲི་བསྐྱངས་ཡོད་པའི་
སྐྱོར་གསུངས་གནང་སོང་།

གཞན་ཡང་མཛད་སྤྱིའི་ཐོག་དཔལ་ལྷན་
སྤྱི་དཔྱད་སྤྱི་པ་ཆེ་རིང་མཆོག་དང་། བཀའ་བྱུར་
ལྷ་སྐབས་ཐེ་གི་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ མཁན་བྱུར་བྱ་དོ་
རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ དགའ་ལྷན་པོ་བྱུང་གི་བྱུང་ཆེ་སྟོ་
བཟང་སྤྱོད་པ་མཆོག་བཅས་ནས་མཛད་སྤྱོད་དང་
འབྲེལ་བའི་གསུང་བཤད་དང་། ཅུ་མ་པོ་ཤེས་
རབ་དར་རྒྱས་ལགས་ནས་མཛད་སྤྱོད་སྤྱོད་དང་།
ཞ་ལུ་དགོན་པའི་དགེ་བཤེས་རྣམ་རྒྱལ་ལགས་ནས་
ཕྱག་དཔེ་དབུ་འཕྲུལ་གནང་ཡོད་པ་བཅས། །

ཀྲུལ་གཅེས་དཔལ་བོ་བཟ་ཕྱན་ལགས་ཀྱིས་བོད་བཟུན་སྤྲོད་ཆེད་རང་ལུས་མེར་བསྐྱབས་བཏང་བ་དང་འབྲེལ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན་བསྒྲགས་གཏམ།

ཀྲུལ་གཅེས་དཔལ་བོ་བཟ་ཕྱན་ལགས་།

༡༢༡ ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྷ་ ༩ ཚེས་ ༩༧ ཉིན་གྱི་
ཞོགས་པའི་ཆུ་ཚོད་ ༥ བ་ཡས་མས་སུ་རང་ལོ་ ༩༡
ཡིན་པའི་བཟ་ཕྱན་ལགས་ཀྱིས་རྩ་བ་ཀྱི་རྒྱུ་དགོན་
པར་ལྷ་རྒྱུ་བྱེད་མཁན་གྱི་ཉིན་རྒྱུ་ལས་ཁུངས་
མདུན་དུ་རང་ལུས་མེར་བསྐྱབས་བཏང་ནས། ཀྲུ་
གཅེས་ཀྱིས་བོད་ཐོག་འཛིན་པའི་གདུག་རྩལ་ཅན་གྱི་
སྤྲོད་བྱས་ལ་འོ་ཞོལ་བྱས་པ་དང་ཉིན་རྒྱུ་ལས་
འཛིན་བཟུང་བཅན་ཁྱིད་བྱས་ཡོད་འདུག་ཀྱང་།
རྩེས་སུ་སྐྱེ་གཤེགས་ཡོད་འདུག།

འདས་པའི་ལོ་མང་རིང་ཕྱི་ལྷ་ ༩ བ་ནམ་
ཡིན་ལ་ཀྲུ་གཅེས་ཀྱིས་རྩ་བ་མི་མང་ལ་རྒྱན་ལྷན་
ལས་ལྷག་པའི་དམ་འགྲུབ་དང་སྤྲོད་གཏམ་འདི་
གཙོད་དང་བཀག་འགོག་སོགས་ཀྱིས་དཀའ་ངལ་
རབས་དང་རིམ་པ་བཅོས་པ་ལྟར་འདི་ལོར་ཡང་ཕྱི་
ལྷ་ ༩ བའི་ནང་དམིགས་བསལ་དམ་འགྲུབ་ཆེན་པོ་
བྱས་ཡོད་འདུག་ལ། བོད་ནང་ནས་གནས་ཚུལ་
མཁོ་སྤྲོད་གནང་མཁན་གྱིས་བོད་མི་ཆེས་མང་པོ་
ཞིག་ཏུ་སྐྱབས་ཐབས་ཟད་ཀྱི་གནས་སུ་བསྐྱུལ་དང་
སྐྱེལ་བཞིན་པའི་གནས་བབ་དེ་གསལ་འདོན་བྱས་
པ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་བཞིན་ཀྱང་གནང་འདུག།

ཀྲུལ་གཅེས་དཔལ་བོ་བཟ་ཕྱན་ལགས་

ནི་རྩ་བའི་འཕྲོག་སྤྱོད་མེད་ཀྱི་ཆེན་གསུམ་པའི་
ཕྱར་ཆ་ཆང་ནས་ཡིན་པ་དང་། དུས་རྒྱུ་ཏུ་བོད་དོན་
ལ་མེས་ཁུངས་ཁུངས་དང་ལ་ཀྲུ་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་
འདུག་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལོར་ཁོང་གིས་བརྒྱུད་ཅུའི་ཀྱ་
སྤོན་སྐབས་། “ལ་ཀྲུལ་བ་རིན་པོ་ཆའི་སྐྱབས་རྩེ་བྱིན་
རྒྱལ་ས་ཀྱིས། བོད་ལ་སྤྲོད་པའི་ཉིམ་ཞིག་འཆར་རྒྱ་
ཡོད་པ་གཏན་འཁེལ་ཡིན་པས། བ་རྒྱུད་གཞོན་ཏུ་
ཆོའི་མེས་ཁུངས་སྐྱབས་མ་ཆག་”ཅེས་གཏམ་བཤད་
སྤེལ་བའི་གནས་ཚུལ་འདུག།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ནས་བཟུང་ད་བར་གསེས་
རྒྱུ་གསེས་སྤྲོད་གསལ་པོ་བྱུང་བ་བོད་ནང་ནས་བོད་
མི་ ༡༥༩ ཀྱིས་ཀྲུ་གཅེས་ལ་འོ་ཞོལ་གྱིས་རང་ལུས་
མེར་བསྐྱབས་བཏང་གནང་ཡོད། འདི་ལྷ་ཕྱེད་རྩ་
བྱེད་གྱི་གནས་ཚུལ་ད་དུང་ཡང་རྒྱུན་མ་ཆད་པ་ཐོན་
བཞིན་པར་བརྟེན་ཀྲུ་གཅེས་ཀྱི་དབང་འཛིན་པ་དང་།
ཀྲུལ་སྤྲོད་ཆོག་སྤྱོད་མཁན་ལ་ནན་སྐྱེལ་བྱ་
རྒྱུ་།

༡ ད་བར་མི་ལོ་བཅུ་ལྷག་གཅིག་
ལྷག་ཙམ་རིང་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་རང་ལུས་མེར་
བསྐྱབས་གཏོང་མཁན་གསལ་འདོན་རྒྱུ་གསལ་
པོ་བྱུང་བ་གྲངས་ ༡༥༩ བྱུང་བ་འདི་ནི་འཛམ་གླིང་

གི་ལོ་རྒྱུས་ནང་རང་ལུས་མེར་བསྐྱབས་བཏང་སྟེ་ཞི་
ཆོལ་གྱི་ལས་འགུལ་ལྟན་རིང་ཞོགས་དང་། བྲངས་
ཆད་མང་ཞོས་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པས་ཀྲུ་གཅེས་
ནས་གོ་མེད་ཆོར་མེད་དུ་མ་བསྐྱད་པར་རང་ལུས་
མེར་བསྐྱབས་གཏོང་མཁན་རྣམས་ཀྱི་མདོན་འདོད་
ལ་བདག་སྤྲོད་ཀྱིས་བོད་དོན་ཐོག་འཛིན་པའི་དྲག་
གཞོན་དང་གདུག་རྩལ་ཅན་གྱི་སྤྲོད་བྱས་མཆོམས་
འཛོག་དེས་པར་དུ་བྱ་དགོས།

༢༡ རང་ལུས་མེར་བསྐྱབས་ཀྱི་ལས་
འགུལ་འདི་ནི་ཞི་ཆོལ་ཆད་མཐོ་ཞོས་ཞིག་ཡིན་པར་
བརྟེན་ནི་བདེ་དང་རང་དབང་ལ་དགའ་བའི་ཀྲུལ་
སྤྲོད་གཏམ་དང་། སྤྲོས་ཆོག་སྤྱོད་ཆོན་ཁག་
སོགས་ནས་སྐྱབས་ཁུངས་ཆེར་བཞེས་ཀྱིས་ཁོང་
རྣམས་ཀྱི་རེ་འདུན་ལ་རྒྱལ་སྤྲོད་དང་བོད་དོན་བདེན་
མཐའ་གསལ་ཐབས་ལ་བདེན་རྒྱལ་དཔུང་རོགས་
སྤར་ལྷག་གནང་སྤྲོད་ཡོང་བ་ལྟ།

༢༢ མི་ལོ་ ༢༡ ལྷག་རིང་བོད་ནང་
བོད་མི་རྣམས་ཀྱིས་འོ་ཞོལ་ལས་འགུལ་སྤྲོད་ཆོག་ས་
སྤེལ་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་རང་ལུས་མེར་བསྐྱབས་
གཙོས་ཀྱི་ནག་གཏུང་ལ་ཞི་ཆོལ་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་
གནང་བཞིན་པ་རྣམས་ལ་རྒྱ་ནག་དཔུང་སའི་དཔོན་
རིགས་ཁག་གིས་དཔུང་ཞིབ་མཐེལ་བྱིན་བྱས་ཏེ།
དོན་མན་ལྷན་པའི་བོད་ཀྱི་གཉིས་སྤོན་ཡོང་བྱིར་
འབྲེལ་མོལ་གྱི་ལས་དོན་འཕམ་དུ་འགོ་འཇུག་ས་
དགོས་པ་བཅས།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་
༢༠༢༡ ལྷ་ ༩ ཚེས་ ༩ ལ།

དབལ་ལྷན་པོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་དབལ་མའི་ལམ་མི་མང་ལས་འགུལ་ཁང་གི་སྐབས་ལྔ་པའི་ཚོགས་ཆེན་གྱི་མཇུག་བསྐྱེམས་མཛད་སྒོར་གསུང་བཤད་གནང་བ།

དབལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་པོ་བསོད་ནམས་བསྐྱེད་འཕེལ་མཆོག་གིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་དབལ་མའི་ལམ་མི་མང་ལས་འགུལ་ཁང་གི་སྐབས་ལྔ་པའི་ཚོགས་ཆེན་གྱི་མཇུག་བསྐྱེམས་མཛད་སྒོར་གསུང་བཤད་གནང་སྐབས།

༢༩། ། གྲེ་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ ༩ ཚེས་ ༥ ཉིན་མེག་ལྷན་ཤིང་མཁར་མཐོན་ཁང་དུ་ཉིན་གསུམ་རིང་གི་རྒྱལ་སྤྱིའི་དབལ་མའི་ལམ་མི་མང་ལས་འགུལ་ཁང་གི་སྐབས་ལྔ་པའི་ཚོགས་ཆེན་གྱི་མཇུག་བསྐྱེམས་མཛད་སྒོ་ཚོགས་གནང་སོང་།

དེ་ཡང་མཛད་སྒོའི་སྐུ་མཐོན་གཙོ་པོར་དབལ་ལྷན་པོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་པོ་བསོད་ནམས་བསྐྱེད་འཕེལ་མཆོག་དང་། གཞན་ཡང་སྐུ་མཐོན་སྤྱི་འཐུས་ཁག་ཅིག་རྒྱལ་སྤྱིའི་དབལ་མའི་ལམ་མི་མང་ལས་འགུལ་ཁང་གི་སྐབས་ལྔ་པའི་ཚོགས་ཆེན་ཐོག་གི་ཚོགས་བཅར་བ་རྣམས་བཅས་ཆེད་ཕེབས་གནང་འདུག།

སྐབས་དེར་དབལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་སྐབས་ ༡༥ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་དང་། རྒྱེད་འཛུགས་འཆམས་འདྲི་དང་སྒྲགས་གསུང་བཤད་གནང་དོན། ང་ཚོ་སྤྱི་པའི་སྤྲིག་འཇུག་གཅིག་དང་། མི་མང་གི་ཆེད་དུ་དེ་འདྲི་ལས་འགུལ་ཁང་ཞིག་བཙུགས་པ་ཡིན་དུས། གཙོ་པོ་ལས་དོན་ཐོག་ལ་འབྲུགས་རྒྱུ་གི་སྐབས་དགོས་པ་གཞན་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་གཞན་དོན་དེ་དང་པོ་ཞིག་དགོས་པ་གཞན་ཆེན་པོ་དང་། དེ་དང་མཉམ་དུ་ལས་འགུལ་གྱི་རྣམས་པ་འབྲུགས་ཆེ་ཙམ་སྤེལ་སྤྱོད་དགོས་

པ་གཞན་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་ལས་འགུལ་ཟེར་དུས། རྣམས་རྒྱན་ང་ཚོའི་བསམ་སྒྲུབ་ནང་འཁོར་བསྐྱེད་པའི་ཟས་བཅད་དོན་དེ་དང་། ལམ་ཁ་ལ་ཕྱིར་འདོན་ནས་སྤྱད་འཕོད་རྒྱུ་ལ། གོམ་བཟོད་གནང་བ་ལྟ་བུ་ཙམ་མ་ཡིན་པར། ལས་འགུལ་མང་པོ་སྤེལ་རྒྱུ་ཡོད་པེད་བསམ་གྱི་འདུག དབལ་མའི་ལམ་གྱི་སྤྱི་བྱས་ཟེར་བ་དེ་བོད་རྒྱ་གཉིས་པན་ཚུན་ཞི་འཕྲིག་ཡོད་ཐབས་ཀྱི་སྤྱི་བྱས་ཤིག་ཆགས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡང་སྤྱི་བྱས་དེའི་རྒྱུ་ལྡོངས་རྒྱ་མཚན་དེ་དག་དབལ་འབྱེད་མཛད་སྒོའི་གཏམ་བཤད་ནང་གསུངས་འདུག རྣམས་པ་ཚོས་དོ་སྣང་བྱུང་ཡོད་པེད། སྤྱི་བྱས་དེ་བཞིན་དངོས་སུ་ལམ་དུ་འགྲོ་རྒྱུར་མང་ཚོགས་དོས་ནས་གང་གནང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པེད། དེ་བཞིན་འགན་ཁུར་མཁན་རྣམས་པས་གང་གནང་དགོས་ཀྱི་འདུག ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་དོས་ནས་དེ་ལ་འགན་ཁུར་ཞུ་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་འདུག འགན་ཁུར་གང་འདྲ་གནང་གི་འདུག དེ་ཚོའི་ཐོག་རྣམས་པ་ཚོས་དོ་སྣང་གནང་དགོས་པ་དེ་གཞན་ཆེ་པོས་ཆགས་ཀྱི་འདུག་མ་གཏོགས། ང་ཚོ་ནང་ཁུལ་དབར་དབུ་མ་དང་། རང་བཅོན་ཟེར་ནས་ཆོར་པའི་ཐོག་ལ་འགྲོ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ན། དོན་དག་དོར་དེ་བསྐྱེད་འགྲོ་ཡི་འདུག དེའི་ཡོད་ཀྱི་ང་ཚོའི་དམིགས་ལུ་འདྲེ་

འབྲུག་མ་ལྷན་པོད་ཐོག་དུས་ཚོད་འཕྲོ་བརྒྱུག་མང་པོ་འགྲོ་ཡི་འདུག དེ་བཞིན་ཆབ་སྲིད་གྱི་ཐོག་ལ་གོ་རྟོགས་སྤེལ་སྤྱོད་ཀྱི་མི་འདུག གང་ལྟར་ང་ཚོ་སྤྱན་མོང་གིས་འབད་བཅོན་ཞུ་ལུ་གཅིག་དང་། སྤྱན་མོང་གི་དམིགས་ལུ་གཞིར་བཟུང་འབྲུག་སྤྱན་མི་འདུག བྱས་ཅང་ཆང་མས་བྱར་བྱ་མཉམ་འདེགས་ཞུ་སྤྱད་དགོས་པ་དང་། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་གྲུས་ཞབས་དང་། བསྐྱོར་བྱེད་རྒྱུ་ལོ་སྐབས་དེ་མང་བ་ཡོད་སྤྱད་དགོས་པ་བཟོ་རྒྱུ་དེ་གཞན་ཆེན་པོ་ཡིན་པེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་རྒྱ་ཆེ་པ་རྣམས་བསམ་སྒྲུབ་གཏོང་སྤྱད་དགོས་པ་དེ་གཞན་ཆེན་པོ་ཡིན་པེད་འདུག་ཅེས་དེ་གཅིག་ཞུ་ཡིན།

དེ་བཞིན་རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་ཐོག་མར་བོད་ནང་བཅོན་འཇུག་བྱེད་སྐབས། ལ་གོང་ས་ལ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་གྲེ་ལོ་ ༡༩༥༠ ལོར་དགུང་ལྔ་པས་བཅུ་དྲུག་ཐོག་ཆབ་སྲིད་གྱི་སྤྱུགས་འགན་བཞེས་དགོས་བྱུང་བ་དང་། སྐབས་དེ་དུས་ཀྱི་གནས་སྐབས་དེ་ཉ་ཅང་གི་ཉིན་ཁ་ཆེན་པོའི་ནང་གནས་བསྐྱེད་ཡོད་པེད། ད་ལྟར་ཆོས་སྐབས་དེ་དུས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་གནས་སྐབས་དང་། ད་ལྟའི་ལུག་རེན་གྱི་གནས་སྐབས་འདྲ་པོ་ཆགས་བསྐྱེད་ཡོད་པེད་ཅེས་བཤད་སྤྱོད་ཀྱི་འདུག ཅ་བའི་བཅོན་འཇུག་བྱེད་སྐབས་གཅིག་ལ་འདྲ་པོ་ཡིན་ཡང་། བསམ་སྒྲུབ་ལག་པོ་བཏང་ནས་དོན་དག་ལ་བབས་ཡོད་ན་དེ་གཉིས་དབར་གནས་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པེད། རྒྱ་དམར་གྱིས་བོད་ནང་བཅོན་འཇུག་བྱས་པའི་སྐབས་སུ་བོད་ནང་རྒྱ་མིའི་དམག་མི་ཁྲི་གསུམ་རྣམས་བཞི་ཙམ་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གནས་བྱུང་། གོ་མཚོན་མང་པོ་ཞིག་བེད་སྤྱོད་བཏང་ཡོད་པེད། སྐབས་དེ་དུས་བོད་ལ་དམག་མི་དྲུག་སྟོང་རྣམས་བཟུང་སྟོང་བར་དང་། མེ་སྒྲིགས་རྒྱུ་ལ་ཉི་ལུ་སྐུ་ཅུ་ཙམ་མ་གཏོགས་ཡོད་མ་པེད་ཟེར་གྱི་འདུག མཚོན་ཆའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོའི་གནས་སྐབས་ཉ་ཅང་

[illegible]

བའི་བྱེད་ཕྱོགས་ཐོག་ལ་དོ་སྣང་གནང་དགོས་པ་
གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་སྐབས་དེ་ལྷན་པ་ཡིན།

ང་ཆོ་བཅོན་བྱེལ་ལ་འབྱོར་ཟེས། གཏོ་
 བོ་ལ་སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱགས་ཟེའི་བཀའ་
 རིན་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་བཀའ་རིན་ལ་
 བརྟེན་ནས། ང་ཆོ་ད་ལྟའི་ཆར་མང་གཙའི་ཀ་བ་
 གསུམ་ལྗན་གྱི་སྤྲིག་འཇུགས་ཐོག་ནས་མང་གཙའི་
 ལས་ལུགས་ཐོག་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཐོག་འགོ་བཞིན་
 ཡོད་རེད། ལ་སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེས་བྱི་ལོ་
 ༡༩༠༡ ལས་བྱེད་བཟེས་ཡོངས་དང་། ༡༩༡༡ ལས་
 བཟེས་ཡོངས་ཆ་ཆར་ཞུས་པ་ཡིན་ཞེས་མི་གཙེག་ལ་
 བརྟེན་མ་དགོས་པར་མང་ཆོགས་ནས་འགན་ཁུར་
 བའི་ཐོག་ནས་བོད་གྱི་མ་འཛེངས་པའི་ཐག་གཅོད་བྱེད་
 དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་མང་ཆོགས་ལ་དབང་ཆ་ཆ་
 ཆར་མང་གནང་བ་རེད།

སྤྱིར་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་དང་། དངོས་ཡོད་
 གནས་ཚུལ་གང་ནས་བལྟས་ཀྱང་བོད་ཀྱི་ངོ་པོ་
 མཆོད་སྤུབ་མཁན་དང་། ཐག་གཅོད་བྱེད་སྤུབ་
 མཁན་གྱི་བྱས་པ་དེ་ལ་སྤྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེར་མ་
 གཏོགས་གཞན་སུ་ལའང་ཡོད་མ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་
 མགོན་པོ་གང་གིས་ཐག་གཅོད་གང་གནང་བ་དེའི་
 ཐོག་ང་ཆོ་མང་ཆོག་གས་ནས་མདུན་བསྐྱོད་གང་
 གནང་དགོས་ཀྱི་འདུག ཆ་ཤས་གང་བཞེས་དགོས་
 ཀྱི་འདུག དེ་ལ་ཞབས་འདེགས་གང་ཞུ་དགོས་ཀྱི་
 འདུག རྩ་བའི་མང་གཙོ་ལ་ཐོབ་ཐང་གཅིག་དང་།

ལས་འགན་གཅིག་བཅས་གཉིས་བཤད་སྒྲིལ་ཡོད་
 བ་ལྟར། རྩོམ་ཐང་དང་མཉམ་དུ་ལས་འགན་འགྲུབ་
 དགོས་པ་དེ་ཡང་ཏ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་སོ་རེད་འདུག
 འཇུས་སྟེང་ཆུང་ཆུང་ཅམ་ཞིག་བྱིན་ཆར་བ་ཡིན་ན།
 དེ་སྐར་གསེམ་ཁྱེད་རྒྱུར་ཁག་སོ་ཞིང་ག་འདུག མང་
 ཆོག་ས་དང་། ལས་ཀྱི་སྡེ་སོ་བ་ཆང་མས་འགན་ཁུར་
 ལྷ་ཐུབ་དགོས་པ་དེ་གནད་འགག་ཆེན་སོ་རེད་འདུག།

ལྟསྐབས་མགོན་པོ་ཆེན་གྱི་ལོ་
 ༡༩༡༤ ལོར་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་ཚོགས་ཆེན་སྐབས་
 ཚོགས་བཅར་བ་རྣམས་ལ་མངལ་ཁ་སྤྲོལ་སྐབས་
 དབུ་མའི་ལམ་གྱི་བྱུང་རིམ་དང་། དེའི་ཐོག་ཕེབས་
 དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་པ་གསུངས་པའི་
 ཐོག་སོགས་ལ་ཐུགས་སྦྱང་གནང་ཐུབ་པ་ཡིན་ན།
 སྲིད་བླུས་དེ་ལ་ངེས་ཤེས་རྟེན་ཐུབ་པ་དང་། དེའི་
 རྒྱལ་ཡོངས་འབྲེལ་བ་ཤད་བརྒྱལ་ཐུབ་པ། དེའི་
 དགོས་པ་དང་། དམིགས་ལུལ་སོགས་ལ་ངེས་པ་
 རྟེན་ཐུབ་པ། ཅུ་པའི་སྲིད་བླུས་ཟེར་བ་དེར་མང་
 ཚོགས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་། མང་ཚོགས་ཀྱི་འབྲེལ་
 བ་ངེས་པར་དབུ་དགོས་ཀྱི་འདུག སྲིད་བླུས་ཟེར་བ་དེ་
 མང་ཚོགས་ལ་དགོས་མཁོ་མེད་པ་ཡིན་ན། དེ་བཟེང་
 སྲོད་མེད་པ་ཆགས་འགྲོ་ཡི་རེད། དེ་མང་ཚོགས་ཀྱི་
 ཁེ་ཕན་དང་། མི་རིགས་དང་འཐབ་རྩེད་ཀྱི་ཁེ་ཕན་
 དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་བསྟན་པ་ཞིག་དང་། སྲི་ཚོགས་
 དང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་བསྟན་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་
 རེད། ར་རྩོད་སྲོགས་ནས་འགན་ཁུར་ཞུ་དགོས་པ་

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་ཀོ་མཐོན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་དབྱ་མའི་ལམ་མི་མང་ལས་འགྲལ་ཁང་གི་ཚོགས་མི་གསལ་ཤིང་ནམས་དང་
ལྷན་བསྟན་པའི་པད།

ག་རེ་འདུག རྒྱ་ནག་ཕྱོགས་ནས་འགན་ཁུར་ཞུ་དགོས་པ་ག་རེ་འདུག ང་ཚོས་རྒྱ་ནག་འགོ་ཁྲིད་དེ་ཆོད་བྱེད་ཕྱོགས་འགྲིག་གི་མེད་པ་དང་། རྒྱ་ནག་མང་ཚོགས་ལ་བསམ་ཚུལ་མེད་པ་སོགས་བོད་དོན་ཐོག་རྒྱ་མིའི་མང་ཚོགས་དང་གོ་བསྐྱར་གནད་དགོས་པ་གཤམ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་སོགས་གསུངས་གནང་ཟིན། གསར་དུ་བདམས་ཐོན་བྱུང་བའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་དབུ་མའི་ལམ་མི་མང་ལས་འགྲུལ་ཁང་གི་དབུས་རྒྱན་གསར་པ་རྣམས་ལ་འཆམས་འདྲིའི་མཇུག་དང་བསྐྱོན་འབྲུལ་གནང་ཡོད་པ་བཅས། །

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྤྱི་ཚབ་ཚོགས་ཚུངས་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་འོག་གཉིས་ཀྱི་འཐུས་མི་སོགས་མཇུག་འཕྲད་ཀྱིས་བོད་དོན་ལྟ་སྒྲུལ་ལེགས་བྱུང་བ།

༡༣། །རྒྱ་གར་རྒྱལ་ས་ལྷི་ཡིར་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་ཐོན་ཆེས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་འཚོགས་བཞུགས་པ་དང་།

དོན་ཚོགས་པའི་གཏན་འཇགས་བྱུང་ཆེ་སྤྱི་ཞབས་ཁོ་ཏེ་ཡི་ (Shri. S.R. Kohli) མཆོག་དང་། ས་མ་

ཞབས་སྤྱ་ཉན་ཉི་ར་ བན་ཏི་ (Shri. Mahendra Pandey) མཆོག་བཅས་དང་སོ་སོར་མཇུག་འཕྲད་དང་། ཉིན་རྒྱུ་རྒྱ་གར་དམར་ཤོག་ (Communist Party of India) སྤྱི་དོན་ཚོགས་པའི་ཚོགས་ཚུངས་གི་ཚོགས་མི་སྤྱི་ཞབས་ཆེ་ཉམ་རྩ་རམ་ ར་མེ་ (Shri. Chidambaram Ravi) མཆོག་དང་། རྒྱ་གར་རྩི་ཡུ་ (Janata Dal(United)) སྤྱི་དོན་ཚོགས་པའི་སྤྱི་ཁྱབ་བྱང་ཆེ་སྤྱི་ཞབས་ལྷ་ཐུ་ཁི་ (Shri. Afaque Ahmed Khan) མཆོག་དང་མཇུག་འཕྲད། ཕྱི་དོར་རྒྱ་གར་གྱི་ (National People's Party) སྤྱི་དོན་ཚོགས་པའི་ལྷི་ཡིར་རྩིན་གཞི་བྱས་པའི་ལས་ཁུངས་ཀྱི་བྱང་ཆེ་སྤྱི་ཞབས་ སོ་ནེ་ལ་ཡི་ ཀོ་ལ་ (Shri. Sonelal Kol) མཆོག་དང་མཇུག་འཕྲད་དང་། གཞན་ཡང་བན་ཇབ་ཀྱི་ཆབ་སྤྱི་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཚོགས་པ་གསར་པ་ (Shiro-mani Akali Dal Delhi State) ཞེས་པའི་ཚོགས་པར་ཆེད་བཅར་གྱིས་རྒྱ་སྤོན་དང་འབྲེལ་མཐུད་གནང་ཡོད། དེ་མཇུག་ཀྱི་ཀོང་རེ་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྤྱི་ཚབ་ཚོགས་ཚུངས་རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་ཐོན་ཆེན་སྤྱི་ཞབས་ཁོ་རྩ་ རེ་རེ་རུ་ (Shri. Kiran rijju) མཆོག་དང་མཇུག་འཕྲད་གནང་སྐབས།

བསྐྱེད་ སྤྱབས་ ༡༢ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གསུམ་པ་གྲོལ་མ་ཐག དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞིན་སྒྲོལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་གིས་ལྷོ་ཁྲིད་པའི་སྤྱི་འཐུས་བསྐྱེད་པ་ཡར་འཕེལ་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་མཁན་པོ་ཀམ་ བྲག་དངོས་བྱུང་བསོད་ནམས་མཆོག་སྤྱི་འཐུས་རྒྱལ་ཁྲིའི་བྱུང་པ་རྩོ་མཆོག་བཅས་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་ཚུངས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༩ རེས་གཟའ་རྒྱ་གར་རྒྱལ་ས་ལྷི་ཡིར་གྲོས་ཚོགས་གོང་འོག་གཉིས་ཀྱི་འཐུས་མི་དང་། གཞུང་ཆབ་མི་སྤྱི་ཁབ་ཅིག་མཇུག་འཕྲད་ཀྱིས་བོད་དོན་ལྟ་སྒྲུལ་གྱི་ལས་འགྲུལ་ལེགས་བྱུང་ཡོད།

དེ་ཡང་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྤྱི་ཚབ་ཚོགས་ཚུངས་ཕྱི་ཚེས་ ༩ ཉིན་གྱི་ཕྱི་དོར་རྒྱ་གར་གོང་རེ་སི་ (National Congress Party) སྤྱི་

རྩ་ཐ་ཏི་ (Samajwadi Party) སྤྱི་དོན་ཚོགས་པའི་ལྷི་ཡིར་ལས་ཁུངས་སུ་བྱང་ཆེ་ སྤྱི་ཞབས་ཁོ་རེ་སན་ དཔལ་ (Shri. Krishan Pal) མཆོག་རྒྱ་གར་རྩི་རེ་ཡི་ (Bharatiya Janata Party) སྤྱི་དོན་ཚོགས་པའི་སྤྱི་ཁྱབ་ལས་ཁུངས་སུ་བྱང་ཆེ་སྤྱི་

རྒྱ་གར་བྱང་ཤར་ནས་ཡིན་པའི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་གསར་པར་དགའ་བསྟེན་འཆམས་འདྲིའི་ལྷན་འཛུགས་གནང་སྐབས་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞིན་སྒྲོལ་གིས་སྤྱི་ཁྲིད་པའི་སྤྱི་འཐུས་སྤྱི་ཚབ་ཚོགས་ཚུངས་མཉམ་ཞུགས་གནང་ཟིན་པའི་ལྷན་དུ་བསྐྱོན་པའི་བཟུང་བ།

ཉེ་སིན་ (Shri. Prasanjit Singh, Secretary
མཆོག་རྣམ་གཉིས་གཙོ་བོ་པའི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་

དང་འཆམས་འདྲིའི་ལྷན་འཛུགས་ཀྱི་མཛད་སྤྱོད་ཞིག་
བསྐྱོང་ཆོགས་གནང་ཡོད་པ་དང་། འདྲ་འཛུགས་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་ཚུངས་ཀྱི་གར་གྲོས་ཆོགས་འོག་མའི་ལ་དགས་ཀྱི་འཐུས་མི་སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་འཛུགས་དབྱེད་ཆེ་རིང་རྣམ་རྒྱལ་ (Shri. Jamyang Tsering Namgyal) མཆོག་དང་ལྷན་མཇུག་འབྲེལ་གནང་སྐབས།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་ཚུངས་ཀྱི་གར་གྲོས་ཆོགས་ཀྱི་དཔེ་མཛད་ཁང་གི་འགན་འཛིན་ལུ་མ་རྩུ་ཁ་ཆ་ན་ཤར་མ་ (Smt. Rachana Sharma) མཆོག་དང་ལྷན་མཇུག་འབྲེལ་གནང་སྐབས།

བྱེད་དང་མཇུག་འབྲེལ་དང་། དེ་བཞིན་འགན་འཛིན་
ལུ་མ་རྩུ་ཁ་ཆ་ན་ཤར་མ་ མཆོག་གིས་དཔེ་མཛད་ཁང་
དང་འབྲེལ་ས་སྟོན་ཁང་བཅས་སུ་གཟིགས་སྟོང་སྟེ་
འགན་གནང་། དེ་མཇུག་ཀྱི་ (Telangana
Rashtra Samithi) སྤྱི་དོན་ཆོགས་པ་ནས་ཡིན་
པའི་གྲོས་ཆོགས་འོག་མའི་འཐུས་མི་སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་ མེ་
ཀཱེ་ཕུ་ བེ་མ་ (Dr. B Venkatesh Netha, Lok
Sabha MP from Peddapalli, Telangana)
མཆོག་དང་མཇུག་འབྲེལ་གནང་ཡོད།

ཉིན་རྒྱུ་ཀྱི་གར་བྱང་ཤར་ནས་ཡིན་
པའི་གྲོས་ཆོགས་འཐུས་མི་གསར་བར་དགའ་བསུ་

དེའི་ཐོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་
ཚུངས་ཡང་མཐོན་འབོད་གནང་བ་ལྟར་ཆེད་བཅར་
ལུས། སྐབས་དེར་ཀྱི་གར་བྱང་ཤར་ནས་ཡིན་པའི་
གྲོས་ཆོགས་འཐུས་མི་ ༡༢ ལྷན་འཛུགས་བྱུང་ཡོད་
པ་དང་། དེའི་ཁོང་ཀྱི་གར་དབུས་གཞུང་གི་སྒོ་བློན་ཆེན་
སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་ཁེ་རེ་རུ་ (Shri. Kiren Rijju)
མཆོག་དང་། ཀྱི་གར་དབུས་གཞུང་གི་མཆོ་ཐོག་
སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་ཀྱི་ཨ་ཡུ་ཤ་ (AYUSH) ལྷན་ཁང་གི་
སྒོ་བློན་ཆེན་སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་སུ་ལྷན་པ་ སོ་རོ་མ་ (Shri.
Sarbananda Sonowal, Cabinet Minister of
Ports, Shipping and Waterways; and also

Minister of AYUSH) མཆོག་ ཀྱི་གར་དབུས་
གཞུང་གི་འབྲེལ་སྒོ་བློན་ཆེན་གཞིན་པ་སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་
ཀྱི་མང་ ར་རན་ སིན་ (Shri. Rajkumar Ranjan
Singh, MoS External Affairs and Educa-
tion) མཆོག་ རྟེན་སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་ དེ་བཞིན་འཛུགས་སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་
ཆེན་གཞིན་པ་སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་མཇུག་མི་མ་ ཉེ་ལེ་ (Shri.
Rameswar Teli, MoS Petroleum and Natu-
ral Gas; and Labour and Employment)
མཆོག་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་དཔེ་མཛད་ཁང་གི་མི་སྤྱི་
སོགས་མཉམ་ཞུགས་གནང་འདུག།

སྐབས་དེར་སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་ཁེ་རེ་རུ་
མཆོག་གིས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོགས་ཀྱི་
སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་ཚུངས་ཡང་འཆམས་འདྲི་གནང་བ་དང་
སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་ ཀྱི་གར་བྱང་ཤར་ནས་ཡིན་པའི་གྲོས་
ཆོགས་འཐུས་མི་རྣམས་པར་དུ་ལན་སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་
ཚུངས་དེར་བཅར་དགོས་པའི་དམིགས་ལུ་སོགས་
ཀྱི་སྟོང་སྟེ་གནང་། དེ་བཞིན་ཁོང་རྣམས་ཀྱི་ཀྱང་
གྲོས་ཆོགས་འཐུས་མིའི་དོ་བོ་ཐོག་ནས་བོད་མི་མང་
སྤྱི་འཐུས་རྣམས་པར་དང་མཇུག་འབྲེལ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་
ཚུལ་གསུངས། དེ་མཇུག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་
ཆོགས་ཀྱི་ཆོགས་གཞིན་སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་ཀྱི་མཆོག་
གིས་གསུང་བཤད་གནང་བ་དང་། དཔེ་མཇུག་
ཆོགས་གཞིན་མཆོག་གིས་དམིགས་བསལ་བོད་ཀྱི་
ཁོང་ཡུག་གི་རྩ་བུ་གནས་སྤངས་མཆོན་པའི་
གནད་དོན་ཁ་ལས་ཐོག་དོ་སྟོང་ལུས།

ཕྱི་རོར་ཀྱི་གར་ (Mizo National
Front) སྤྱི་དོན་ཆོགས་པ་ནས་ཡིན་པའི་གྲོས་
ཆོགས་འོག་མའི་ཀྱི་གར་བྱང་ཤར་མི་རྩོ་རམ་
(Mizoram) མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་ལུ་རོ་
སངས་དགའ་ (Shri. C. Lalrosanga) མཆོག་
དང་། ཀྱི་གར་ཀོང་རེ་མི་སྤྱི་དོན་ཆོགས་པ་ནས་
ཡིན་པ་གྲོས་ཆོགས་ཀོང་མའི་ཨ་མ་མངའ་སྡེའི་
འཐུས་མི་ལུང་པ་སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་རེ་ཐོན་ རྟོ་ར་ (Shri. Ri-
pun Bora) མཆོག་བཅས་དང་མཇུག་འབྲེལ་གནང་
ཡོད།

ཕྱི་ཆེས་ ༥ རེས་གཟའ་ལུང་ལུ་བོད་དོན་

ཞུ་སྤྱོད་ཉེན་བཞི་པའི་སྤྱོད་འོད་ བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྒྲོལ་ཆོག་ཆུང་ནས་ཀྱང་གར་གྲོས་ཆོག་འོག་མའི་ཨ་རུ་ན་ཅལ་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་སྤྱོ་ཞབས་ཀྱི་པེར་ གོའོ་ (Shri. Tapir Gao, Lok Sabha MP from Arunachal East) མཆོག་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་བ་དང་། དེ་རྗེས་ཀྱང་གར་གྲོས་ཆོག་ཆུང་གི་སྤྱི་ཐུབ་འགན་འཛིན་གཞིན་པ་དང་། གྲོས་ཆོག་འཐུས་མི་བྱུར་པ་སྤྱོ་ཞབས་ལྷེ་ཇ་ཡ་ཐེ་ ཇེ་ པན་ཏྲ་ (Bajayant Jay Panda) མཆོག་དང་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་ཀྱང་གར་གྱི་སྤྱི་དོན་ཆོག་པ་དེར་འོས་བསྐྱེད་ཁྱིམ་ཁ་ཐོབ་པར་འཆམས་འདི་ཞུས་ཇེས། ཉེན་ཀྱང་ཆུ་ཆོད་ ༣༡༠ རོག་ བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྒྲོལ་ཆོག་ཆུང་ནས་ཐའེ་ཨ་ཁ་གཞུང་ཆབ་སྤྱོ་ཞབས་པོ་ཏྲ་ (Baushuan Ger, Amb. Representative) མཆོག་དང་། སྤྱོ་ཞབས་ཁྱིམ་ཐུབ་མིན་ (Mumin Chen, Deputy Representative) མཆོག་ སྤྱོ་ཞབས་པོ་ཏྲ་མེ་ (Robert, HSIEH Bor-Huei, Deputy Representative) མཆོག་ སྤྱོ་ཞབས་པོ་ཏྲ་ (Peters L.Y. Chen, Assistant Representative Director, Education Division) མཆོག་ དེ་བཞིན་སྤྱོ་ཞབས་པོ་ཏྲ་ལུ་ (Steven Liu, Immigration Officer) མཆོག་བཅས་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྐབས།

ཐེབས་གནང་བར་དགའ་བསུ་དང་འབྲེལ་པན་ཚུན་དབར་གྱི་འབྲེལ་ལམ་གོང་མཐོར་གཏོང་ཀྱང་རྒྱུ་སྤྱོར་གནང་རེས། ལྷག་པར་དུ་བཅན་ཁྱོལ་བོད་མིའི་

སྤྱོ་ཆབ་ཆོག་ཆུང་ནས་ཀྱང་གར་གྲོས་ཆོག་ཆུང་གི་སྤྱི་ཐུབ་འགན་འཛིན་གྲོས་ཆོག་པ་ནས་ཡིན་པའི་ཀྱང་གར་གྲོས་ཆོག་འོག་མའི་ལ་དྲགས་ཀྱི་འཐུས་མི་སྤྱོ་ཞབས་འཇམ་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྒྲོལ་ཆོག་ཆུང་ནས་ཐའེ་ཨ་ཁ་གཞུང་ཆབ་སྤྱོ་ཞབས་པོ་ཏྲ་ (Baushuan Ger, Amb. Representative) མཆོག་དང་། སྤྱོ་ཞབས་ཁྱིམ་ཐུབ་མིན་ (Mumin Chen, Deputy Representative) མཆོག་ སྤྱོ་ཞབས་པོ་ཏྲ་མེ་ (Robert, HSIEH Bor-Huei, Deputy Representative) མཆོག་ སྤྱོ་ཞབས་པོ་ཏྲ་ (Peters L.Y. Chen, Assistant Representative Director, Education Division) མཆོག་ དེ་བཞིན་སྤྱོ་ཞབས་པོ་ཏྲ་ལུ་ (Steven Liu, Immigration Officer) མཆོག་བཅས་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྐབས།

ངོས་ནས་ཐའེ་ཨ་ཁ་གཞུང་ལ་ཞུ་སྤྱོད་ཁག་གི་དོན་གནད་ཐོག་དགོངས་བཞེས་གནང་རྒྱུའི་འབད་བཅོལ་གར་ཐུབ་གནང་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། ལྷག་དོན་པན་ཚུན་གཉིས་དབར་ཤེས་ཡོན་བཞེས་ཀྱིས་ཀྱང་ཀྱོལ་ཆེ་རང་བཞིན་སྐོར་དང་། ཀྱང་གར་དུ་ཡོད་པའི་བོད་པའི་སློབ་ཐུག་ནམས་ལ་དུ་ལམ་བརྟུང་སློབ་གཉེར་གནང་རྒྱུའི་མཐུན་ཆེན་བསྐྱོར་ཐབས་སྐོར་ལ་པན་ཚུན་བཀའ་བསྐྱེད་ལྷག་པོ་གནང་ཡོད་པ་རེད། དགོང་ཐོ་ཆུ་ཆོད་ ༡ པའི་ཐོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་

དབྱུངས་ཆེ་རིང་ནམ་ཀྱུལ་ (Shri. Jamyang Tsering Namgyal) མཆོག་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་ཡོད།

ཁྱིམ་ཆེས་ ༩ ནས་ ༩ པར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྒྲོལ་ཆོག་ཆུང་ནས་པེར་པས་ཨ་རིས་གཙོས་པའི་རྒྱུ་ཁབ་ཁག་ཁ་ཤས་ཀྱི་སྤྱོ་ཆབ་དང་མཇལ་འཕྲད་ཞུས་པ་དང་། དེ་རྗེས་ཀྱང་གར་ (Rashtriya Janata Dal) སྤྱི་དོན་ཆོག་པ་ནས་ཡིན་པའི་གྲོས་ཆོག་གོང་མའི་འཐུས་མི་སྤྱོ་ཞབས་ལྷ་མ་རེ་ལྷེ་ར་ ལྷ་རེ་ སེང་ (Shri. Amarendra Dari Singh, MP Rajya Sabha) མཆོག་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་ཁྲིམ་ཡུག་ཆོན་ཆེན་བྱུར་པ་སྤྱོ་ཞབས་ ཇེ་རམ་ ར་མེ་ཤ་ (Shri. Jairam Ramesh, Former Minister of Rural Development of India) མཆོག་བཅས་དང་སོ་སོར་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྟེ། ཐེངས་འདིའི་བོད་དོན་ཞུ་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་འགུལ་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་ཡོད།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྒྲོལ་ཆོག་ཆུང་ནས་ཁྱིམ་ཆེས་ ༩ ནས་ ༩ པར་ཉེན་གྲངས་དྲུག་རིང་གི་ཐེངས་འདིའི་བོད་དོན་ཞུ་སྤྱོད་སྐབས། རྒྱ་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྒྲོལ་ཆོག་ཆུང་ནས་ཨ་རིའི་གཞུང་ཆབ་སྤྱོ་ཞབས་ཁྱིམ་ཐུབ་མིན་གྲོས་ཆོག་ཆུང་ནས་ཐའེ་ཨ་ཁ་གཞུང་ཆབ་སྤྱོ་ཞབས་པོ་ཏྲ་མེ་ (Mr. Graham D. Mayer, Minister Counselor for Political Affairs of the Embassy of the United States of America) མཆོག་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྐབས།

གར་གྱི་སྤྱི་དོན་ཚོགས་པ་ཆེ་ཁག་ ༩ ནང་། མངའ་
སྡེའི་སྤྱི་དོན་ཚོགས་པ་ ༡༠ ལྷན་ལ་ཆེད་བཅར་
གནང་སྟེ་འབྲེལ་མ་ཐུན་དང་རྒྱ་མ་ལོན་གནང་ཡོད་པ་
དང་། རིམ་པས་རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་སློབ་ཆེན་
ལས་ཐོག་དང་སློབ་ཆེན་བྱར་པ་གཙོས་པའི་གྲོས་
ཚོགས་གོང་འོག་གི་འཐུས་མི་ཁྱིམ་ ༩༣ ལ་མཇུག་
འབྲངས་དང་། གཞན་ཡང་ཐེངས་ཆེན་དང་ཨ་རིས་
གཙོས་པའི་བྱི་རྒྱལ་གྱི་གཞུང་ཚབ་ཁག་ཁ་ཤས་སུ་
ཆེད་བཅར་གྱིས་གཞུང་ཚབ་སོགས་མཇུག་འབྲངས་
གནང་ཡོད། ཐེངས་འདིའི་ཞུ་སྐུལ་གྱི་བརྒྱུད་ཁོལ་
གཙོ་བོ་ནི། ༡༽ བྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་རྒྱ་ནག་དམར་
པོའི་གཞུང་གིས་བོད་ལ་དབང་པོའི་བཅའ་འཛུལ་
བྱས་ཏེ་མི་ལོ་ ༤༣ རིང་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཆོས་དང་
རིག་གཞུང་རྩ་མེད་བཟོ་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། བོད་
མིའི་འགྲོ་འདྲུག་སྤྱིད་གསུམ་ལ་དམ་དྲག་དང་ཡུལ་
སྲོལ་གོམས་གཤམས་རྩ་གཏོར་གྱིས་རྒྱུན་པས་ད་
བར་བོད་མི་ ༡༥ གྱིས་རང་ལུས་མེར་བསྟོགས་ཀྱི་
ཡང་བའི་གནས་སྐབས་བྱུང་བའི་སྐོར། ༢༽ བོད་

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞན་མཚོགས་སྡེ་ཁྲིད་པའི་སྤྱི་འཐུས་སྐྱ་ཆབ་ཚོགས་རྩེ་ནས་རྒྱ་གར་ (AAP) ཆབ་སྤྱི་ཚོགས་པ་དང་། གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་སྐྱ་ཞབས་
སན་ཇེ་སིངྏ་ (Shri Sanjay Singh, MP Rajya Sabha) མཚོགས་མཇུག་འབྲངས་གནང་སྐབས།

ནང་གི་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་སྤྱད་སྟེ་བཤད་པ་དང་། ཁོར་
ཡུག་སྤྱད་སྟེ་བཤད་པ། དེ་བཞིན་ཚོམ་པ་བོ་རྣམས་ལ་
ཉེས་མིང་སྐྱ་ཚོགས་འོག་འཛིན་བཟུང་བཀག་ཉར་
བྱེད་བཞིན་ཡོད་པའི་གནས་སྐབས། ༣༽ རྒྱ་ནག་
གཞུང་གིས་ཡར་རྒྱས་པ་ཁག་དྲི་སྟེ་བོད་ཀྱི་ཁོར་
ཡུག་ལ་དོ་སྟོབས་ཆེན་པོ་བཞིན་པའི་སྐོར།
༤༽ རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་བོད་དོན་རྒྱུ་སྤྱོར་

ཚོགས་པའི་ནང་དུ་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་གར་མང་
མཉམ་ཞུགས་ཡོད་ཐབས། ༥༽ རྒྱལ་སྤྱིའི་གྲོས་
ཚོགས་འཐུས་མིའི་བོད་དོན་འབྲེལ་མ་ཐུན་པའི་དྲ་
ཆིགས་སྤར་གསོ་བྱ་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ཡིན་པ་
བཅས། །

རྒྱ་གར་བྱང་ཤར་མངའ་སྡེ་ཏི་རི་ཕུ་ར་མངའ་སྡེའི་སློབ་ཆེན་ཞིག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་གཟིགས་སྐོར་ལེབས་པ།

༢༣། །རྒྱ་གར་བྱང་ཤར་ཏི་རི་ཕུ་ར་མངའ་སྡེའི་
སློབ་ཆེན་སྐྱ་ཞབས་རམ་ཕྱ་པོ་ལ་ (Mr. Ram
Prasad Paul, Minister of Jail, Fire Service
and Emergency Servid Department, and
OBC Welfare, Minorities Welfare and Co-
operation) མཚོགས་ཞུགས་སྐར་དུ་ལེབས་ཡོད་
པ་བཞིན། བོད་དོན་རྒྱུ་སྤྱོར་ཚོགས་པ་ (Core
Group for Tibetan Cause) ཡི་བྱང་ཕྱོགས་ཁྲལ་
གྱི་ཚོགས་གཙོ་སྐྱ་ཞབས་རི་ཤི་ཨ་ཡ་ (Rishi
Walia) ལགས་ཀྱིས་སྤྱི་ཁྲིད་འོག་སྐྱ་ཞབས་ཁོང་
བོད་མིའི་སྤྱིག་འཛུགས་སུ་གཟིགས་སྐོར་ལ་ལེབས་
ཡོད།
ཕྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་གྱི་སྤོ་ཚོད་
༡༠༡༠ ཐོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་
འཆམས་གཟིགས་ལ་ལེབས་པ་དང་། སྐབས་དེར་

རྒྱ་གར་བྱང་ཤར་ཏི་རི་ཕུ་ར་མངའ་སྡེའི་སློབ་ཆེན་སྐྱ་ཞབས་རམ་ཕྱ་པོ་ལ་མཚོགས་དང་། རྒྱ་གར་བོད་དོན་རྒྱུ་སྤྱོར་ཚོགས་པའི་བྱང་ཕྱོགས་ཁྲལ་གྱི་ཚོགས་གཙོ་
སྐྱ་ཞབས་རི་ཤི་ཨ་ཡ་མཚོགས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་ལེབས་སྐབས།

སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ནས་ལེབས་བསུའི་སྟེ་ལེན་
ཞུས་ཤིང་། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་ཁང་དུ་གཟིགས་
སྐོར་གདན་ཞུས་དང་སྐྱགས། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་སྐོར་དེ་སྤྱོད་གནང་། དེ་

རིམ་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀྱི་ཚོགས་ཁང་ནང་སྐྱ་
ཞབས་ཁོང་ལ་གསོལ་ཇ་འདེགས་འབུལ་དང་
སྐྱགས། སྤྱི་འཐུས་ལྷན་རྒྱ་རི་རྣམས་རྒྱལ་དཀར་
མཚོགས་གིས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་དང་།

བོད་མིའི་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ལས་དོན་སྐོར་དོ་སྣོད་དང་། དེ་བཞིན་སྤྱི་འཐུས་ཁོང་ནས་དོགས་འདི་གནང་བ་ཁག་ལ་སྤྱི་འཐུས་རྒྱ་ནག་ལས་རྒྱུ་ལས་ལ་འདྲེབས་གསལ་བཤད་གནང་། གཞན་ཡང་སྤྱི་འཐུས་དེར་བོད་ཀྱི་ཞི་མོལ་སྐོར་བཀའ་བསྟན་བྱུང་སྐབས། བོད་ཀྱི་ཞི་མོལ་སྐོར་གསལ་བཤད་ཀྱི་ཡོད་པ་སོགས་གསལ་བཤད་གནང་། སྤྱི་འཐུས་ཁོང་ལ་སྤྱི་ནོར་ཡག་ལ་སྤྱི་འཐུས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་བྲག་དེབ་དོས་ཀྱི་ཡུལ་དང་དོས་ཀྱི་མི་མང་ཞེས་པ་བྲག་རྟགས་ལུ་གནང་བ་བཅས། །

དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་བོད་ཀྱི་ཞོ་སྟོན་ཐངས་ ༡༥ པའི་མཇུག་བསྐྱོར་མཇུག་སྐོར་སྤྱི་ཐོག་གསུང་བཤད་གནང་བ།

༡༣། ཁྱིའོ་ ༡༠༡༡ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༣ ཉིན་བོད་ཀྱི་ཚོས་གར་དུ་བོད་ཀྱི་ཞོ་སྟོན་ཐངས་ ༡༥ པ་དེ་བཞིན་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༦ ཉིན་ ༡༣ པར་ཉིན་གྲངས་

ཐན་ནས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཆབ་དང་། སྐར་དོས་ནས་འཆམས་འདྲིའི་བཀའ་གསུང་ལེགས་ལྷ་རྒྱ་ཡིན། དེ་རིང་བོད་ཀྱི་ཚོས་གར་ཚོགས་

ཞུས་ཐུབ་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཕྱོགས་མཐའ་ཁག་ནས་ཐེབས་པའི་ལྷ་མོ་ཚོགས་པ་ཆང་མའི་དོས་ནས་སྤྱི་ལུ་ཁྱད་དུ་བསད་ནས་དེ་རིང་འདྲི་ལྷ་མོའི་འཁྲབ་གཞུང་མང་པོ་ཞིག་འཁྲབ་སྟོན་གནང་བུ་བར་རྒྱུ་པ་ཆོ་ཆང་མ་ལ་དམིགས་བསལ་གྱིས་བཀའ་བློན་ཆེ་ཞེས་ལྷ་རྒྱ་དང་། དེ་མཚུངས་ང་ཆོའི་དེག་གཞུང་འདི་གཙོ་བོ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བྱུང་རབས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བལྟས་པ་ཡིན་ན། ལོ་རྒྱུས་དེར་བོ་ཡོད་དེ། ལྷག་པར་དུ་བྱུང་བའི་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོ་བརྒྱད་ནས་ཡིན་ན། ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོ་ཆོས་ཕྱོགས་ནས་ཞུས་པ་ཡིན་ན་ཉ་ལས་པའི་སྤྱི་ལུ་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ང་ཆོ་འདྲི་ཆེན་མཐུན་མཇུག་གི་ཐོག་ནས་མཛོད་པར་བསམ་སྟོབྱ་བཏང་བ་ཡིན་ན་གཞན་པན་གྱི་བསམ་སྟོབྱ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་མང་ཚོགས་ཉམ་ཐག་པ་ཆོར་གྲགས་བཅེ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་ན། བོད་མཆོན་པའི་ཉི་མ་ལ་ཡང་དང་། འབྲུག་བཅས་ཀྱི་ནང་ལ་གྲུབ་

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་བོད་ཀྱི་ཞོ་སྟོན་རྒྱུ་པ་ཐངས་ ༡༥ པའི་མཇུག་བསྐྱོར་མཇུག་སྐོར་སྤྱི་ཐོག་གསུང་བཤད་སྐབས།

བརྒྱད་རིང་སྤྱང་བཅེ་ཞུས་ཡོད་པ་དང་། ཞོ་སྟོན་གྱི་འཁྲབ་གཞུང་ཉིན་མཐའ་མའི་མཇུག་བསྐྱོར་མཇུག་སྐོར་དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་པོ་མོད་ནས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་སྤྱི་མགོན་གཙོ་བོར་མགོན་འབོད་གནང་བ་ལྷར་གསུང་བཤད་གནང་དོན། དེ་རིང་བོད་ཀྱི་ཞོ་སྟོན་རྒྱུ་པ་ཐངས་ ༡༥ པའི་མཇུག་བསྐྱོར་མཇུག་སྐོར་སྤྱི་ཐོག་ལ་ཆེབས་བསྐྱེད་བསྐྱེད་པའི་སྤྱི་ལུ་གནས་དགོ་འདུན་གྱི་སྤྱི་ཐོག་པ་དང་། བོད་མིའི་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་མཇུག་གཙོ་དང་ལས་བྱུང་རྒྱུ་པ། དཔལ་ལྷན་དགའ་ལྷན་པོ་བྱུང་གི་བྱུང་ཆེ་རྒྱུ་པ། གཞན་ཡང་གཞུང་འབྲེལ་དང་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་འཐུས་ཁག་གི་འགན་འཛིན་རྒྱུ་པ། འདྲི་ཐེབས་པའི་མང་ཚོགས་རྒྱུ་པ་ཡོད་པ་ལ་

པས་གོ་སྤྱི་ཐོག་ཕྱོགས་མཐའ་ཁག་ནས་ལྷ་མོ་ཚོགས་པ་ཆང་ཐེབས་གནང་སྟེ། བོད་ཀྱི་ཞོ་སྟོན་ཐངས་ ༡༥ པའི་ཚོགས་ཆུང་ཐོག་ནས་སྤྱང་བཅེ་

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་སྤྱི་ཐོག་པོ་རྒྱུ་པ་ཐངས་ ༡༥ པའི་མཇུག་བསྐྱོར་མཇུག་སྐོར་སྤྱི་ཐོག་ཆེད་བཅུག་གནང་བ།

ཐོབ་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོས་ལྷགས་ཟམ་གསར་
འཛུགས་གནང་ཞིང་། དེའི་མཐུན་རྒྱུ་ཏུ་ཨ་ཅེ་ལྷ་
དེ་བཞིན་དངོས་ཡོད་ལོ་རྒྱུས་ལ་འཕྲོག་བཤད་བྱས་
ནས་ཀྱང་གོའི་ཆ་ཤས་སུ་བསྐྱར་རྒྱུའི་འབད་བཅོལ་

མོའི་འཁམས་གཞུང་གསར་གཏོད་གནང་ཡོད། ཨ་ཅེ་
ལྷ་མོའི་འཁམས་གཞུང་འདི་བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱན་གྱི་
དམངས་ཁྲིད་ཀྱི་གཞི་ཡོད་པ་གང་ཞིག་ལ། ཐང་སྟོང་
རྒྱལ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་གཞུང་གསར་བཙུགས་པ་ཞིག་
རེད། རྒྱལ་བ་དེར་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོ་བལ་ཡུལ་དང་།
རྒྱ་གར། སལ་ཆེར་བོད་ཀྱི་དར་ཅེ་མདོ་ཕྱོགས་ལ་
ལྷགས་ཟམ་བཙུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་། རྒྱ་གར་
ལའང་ཐེབས་ཡོད་པའི་བཟོ་འདྲེ་ཞིག་འདུག རིག་
གཞུང་མང་པོ་ཞིག་ནས་ལེགས་ཆ་མང་པོ་ཞིག་
མངས་ཏེ། བཅོས་སྤྱི་གཞུང་ནས་ད་ལྟོ་ཆོའི་མིག་
ལམ་ཏུ་བསྐྱོད་རྒྱུ་བྱུང་བ་དང་། དེའི་རྒྱུ་ལྟར་
ས་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་འབྲས་སྤངས་ཞེ་སྟོན་
ཞེས་པ་དམིགས་བསལ་གྱི་གཟིགས་པ་གནང་སྟེ་
བསྐྱར་དུ་དར་གསོ་བྱུང་བ་དང་། ད་ལྟོ་ཡང་རྒྱ་གར་
མི་ཉམས་རྒྱུ་འཛིན་གནང་བྱུང་བ་བྱུང་ཡོད། ཅ་
བའི་རྒྱུ་ལྟར་འཁམས་གཞུང་ལ། ཡོངས་ཁྱགས་
ཀྱི་འཁམས་གཞུང་ ༡ ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་པ་དང་། དེ་
ཡང་དུས་རབས་ ༡༢ པའི་མཐུག་དང་། དུས་
རབས་ ༡༤ ནས་དར་གསོ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད་པ།
དེ་ཡིན་དུས་བོད་ནང་གི་ད་ལྟོ་གནས་སྤངས་ཐོག་
ནས་བསྐྱས་པ་ཡིན་ན། རྒྱ་གར་གཞུང་གི་ཐོག་ནས་
བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་། ཆོས། ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་
ཡིག་གོམས་གཤེས་བཅས་འཆར་གཞི་དང་གོ་རིམ་
ལྷན་པའི་ཐོག་ནས་ཅ་མེད་ཏུ་བཟོ་ཡོད་པ་དང་།

བྱས་པ་དེ་གསལ་པོ་ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་རེད།
ར་ཆོ་བཙན་ཁྲོལ་ལ་སྤྱོད་ནས་མི་ལོ་
༦༠ ལྷག་འགོ་བཞེད་ཡོད་པ་དང་། གཙོ་བོ་སྤྱི་ཙོར་
ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་བཀའ་
སྤྱོད་ལམ་སྟོན་ལོག ར་ཆོ་བོད་མི་གན་གཞོན་ཆང་
མས་ཤར་བསྐྱོད་བྱས་པའི་ཐོག་ནས་ད་ལྟོ་ར་ཆོའི་
རིག་གཞུང་གལ་ཆེན་པོ་འདི་ལྟ་བུ་མི་ཉམས་རྒྱུ་
འཛིན་གནང་བྱུང་བ་ཞིག་ཆགས་བསྐྱད་ཀྱི་ཡོད་
རེད། དེ་ནི་སལ་ཆེར་དམངས་ཁྲིད་རིག་གཞུང་གི་
སྤྱི་གཞི་ལྟ་བུ་ཆགས་ཡོད། སྤྱི་བོ་མི་ཆོས་ལམ་
ལུགས་ཀྱི་ནང་དོན་གོ་རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་ཟད། དམ་པ་ལྷ་
ཆོས་ཀྱི་ནང་དོན་ཡང་གོ་རྒྱུ་ཡོད་པ། དེ་འདྲའི་རིག་
གཞུང་ལྷག་པོ་ཆགས་བསྐྱད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེར་
བརྟེན་ནས་ར་ཆོས་རྒྱུ་འཛིན་དར་སྤེལ་གནང་བྱུང་
བར་དམིགས་བསལ་གྱིས་འགན་ཁུར་བཞེས་ཡོད་
པ་གསལ་པོ་རེད། དཔེར་ན་ར་ཆོས་ཆོས་ཕྱོགས་
ནས་ལུས་པ་ཡིན་ན་བསྐྱར་བ་དར་བའི་རྒྱལ་ས་སུ་
བསྐྱབས་ཁྲིམས་སྤང་བ་ཡིན་ན་དེ་མན་ཡོན་ཆེན་པོ་
ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང་བསྐྱར་བ་ཉམས་པའི་གནས་
རྒྱལ་ས་སུ་དེ་འདྲའི་བསྐྱབས་བྱ་སྤང་བ་ཡིན་ན་དེ་བས་
ཀྱང་མན་ཡོན་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་གསུངས་ཀྱི་ཡོད་རེད།
དེ་རིང་གི་དུས་ཆོད་དེ་ལ་བོད་ས་མ་གོར་བའི་གནས་
སྤངས་ཡིན་ན་རྒྱུ་ལྷན་གྱི་གནས་སྤངས་ཆགས་ཀྱི་
ཡོད་རེད། ད་ལྟོ་བོད་ཀྱི་གནས་སྤངས། ལྷག་པར་

དུ་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་། རྒྱ་ཡིག་རིག་གཞུང་གནས་
མ་གནས་ཀྱི་ས་མཆོམས་ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་རེད།
ད་ལྟོ་དུས་ཆོད་རྒྱལ་ས་ལ་ནམ་པ་ཆོས་ཞབས་
འདེགས་ལུས་ནས་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་འབྲུབ་དུ་ཐོན་
ཐུབ་པ་གནང་བྱུང་བ་དེས། བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་མ་
ཉམས་རྒྱུ་འཛིན་ཐོག་ཏུ་ཅང་གི་པན་ཐོགས་ཆེན་
པོ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། དེའི་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་འཁམས་
ཆོད་ལའང་ལུགས་རྒྱུ་འགོ་ཐུབ་པ་ཞིག་ཏན་ཏན་
ཆགས་ཀྱི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་
དང་། རྒྱ་ཡིག་གང་ཞིག་དོ་བོ་བརྒྱུ་ཆར་བ་ཡིན་
ན། སལ་ཆེར་ར་ཆོའི་འཁམས་ཆོད་ཀྱི་བསམ་སྟོན་ཡང་
ཡོད་ཐུབ་རྒྱུ་ཁག་པོ་ཆགས་ཀྱི་འདུག དེ་འདྲའི་ན་
ཅང་འཁམས་ཆོད་ཐོག་ལའང་ནམ་པ་ཆོས་ཞབས་
འདེགས་ཆེན་པོ་ལྷན་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་རིང་ར་ཆོ་
འདི་ནས་མཐུག་བསྐྱེད་འགོ་ཡོད་ཀྱང་། མ་འོངས་
བར་ལས་རིམ་མང་པོ་ཏན་ཏན་ཡོད་གི་རེད།

གཞན་ཡང་རྒྱ་བལ་འབྲུག་གསུམ་ཅམ་
མ་ཡིན་བར་གྱི་རྒྱལ་ཡུལ་དང་། ཨ་ཤི། དེ་བཞིན་
ཨེ་ཤི་ཡའི་ལུང་པ་གཞན་ཁག་ལའང་མི་སྣ་ཙག་
བསྐྱས་ཙག་བསྐྱས་བྱས་ནས་ར་རང་ཆོའི་རིག་
གཞུང་འབྲེལ་བ་ཤར་བརྒྱབ་ཐུབ་ཐབས་དང་།
འཁམས་སྟོན་བསྐྱར་ཐུབ་རྒྱུའི་གོ་རྒྱུ་བས་དེ་ཏན་ཏན་
ཡོད་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག དེ་འདྲའི་ན་ཅང་དེ་
འདྲའི་ཐོག་ལ་འབད་བཅོལ་ལྷན་དགོས་པ་དེ་གལ་
ཆེན་པོ་རེད།

མཐའ་དོན། རྒྱ་པ་ཆོས་ལྷག་བསམ་
རྒྱལ་དག་གི་ཐོག་ནས་ལྷ་མོའི་འཁམས་གཞུང་བརྒྱད་
ཅམ་འཁམས་སྟོན་གནང་བ་དེའི་དགོ་ཅར་བརྟེན་ནས།
སྤྱི་ཙོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་སྤྱི་
ཆོ་ཞབས་པད་བསྐྱེད་བརྒྱར་བརྟེན་པ་དང་། ཐུགས་
ཀྱི་དགོངས་བཞེད་སྤྱོད་ཀྱིས་འབྲུབ་པ། བོད་ཀྱི་
བདེན་མཐའ་སྤྱར་དུ་གསལ་བའི་སྟོན་འདུན་ལྷ་རྒྱུ་
ཡིན། ཞེས་གསུངས་གནང་ཡོད་པ་བཅས། །

ཉི་མ་རྒྱལ་མངའ་སྡེ་དབུ་བརྟེན་པའི་ཉིན་མོའི་གཞུང་འབྲེལ་མཇུག་སྐོར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་པའི་སྤྱི་ཚབ་སྤྱི་མགྲོན་དུ་ཕེབས་པ།

༡༣། གྲི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལྷ་ ༩ ཚེས་ ༡༥ རེས་གཟའ་པ་སངས་ཉིན་གྱི་སྤྱི་ཚུ་ཚོང་ ༡༡༠༠ ཙམ་ལ་ཉི་མ་རྒྱལ་མངའ་སྡེ་དབུ་བརྟེན་པའི་ཉིན་མོའི་གཞུང་འབྲེལ་མཇུག་སྐོར་ཞིག་དང་ས་ཉིན་རྟོག་ཐང་ཆེན་དུ་སྤྱང་བཅི་གཟབ་རྒྱས་ཞུས་གནང་སོང་།

སྐབས་དེར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་པའི་སྤྱི་ཚབ་སྤྱི་འཐུས་གསེར་རྟ་ཚུ་ལ་ཁྲིམས་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་མཁན་པོ་གཡུང་ལྷན་པའི་ཐུབ་བསོད་ནམས་མཆོག་ སྤྱི་འཐུས་ལྷན་པའི་རྒྱལ་སྤྱོད་དཀར་མཆོག་ སྤྱི་འཐུས་ལྷན་པའི་ཕྱོད་ཕྱར་པའི་པོ་རྩེ་མཆོག་བཅས་མཇུག་སྐོར་ཞིག་སྤྱི་མགྲོན་དུ་གནང་ཞུས་ལྷན་པའི་ཞུགས་གནང་ཡོང་།

མཇུག་སྐོར་སའ་ཉི་མ་རྒྱལ་མངའ་སྡེའི་སྤྱི་ཚོགས་བྱང་བཤེན་དང་། རུས་སྟོབས་གོང་སྤེལ་སྤྱོན་ཆེན་ལུ་སྤྱི་སར་མཐོན་ཅོད་དེ་ (Smt. Sarveen Chaudhary, Social Justice & Empowerment Minister) མཆོག་སྤྱི་མགྲོན་གཙོ་བོར་ཆེད་ཕེབས་གནང་ཡོད་པ་དང་། གཞན་ཡང་དེ་

ཉི་མ་རྒྱལ་མངའ་སྡེའི་སྤྱི་ཚོགས་བྱང་བཤེན་དང་། རུས་སྟོབས་གོང་སྤེལ་སྤྱོན་ཆེན་ལུ་སྤྱི་སར་མཐོན་ཅོད་དེ་མཆོག་དང་ལྷན་

རམ་ས་ལའི་ཉི་མ་རྒྱལ་མངའ་སྡེའི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་སྤྱོད་ཐབས་སྤེལ་ཞེ་དེ་ཡ་ (Shri Vishal Nehria, MLA Dharamshala) མཆོག་དང་། རྩོད་གི་དཔོན་དེགས་ཁག་ཅིག་བཅས་སྤྱི་མགྲོན་དུ་ཕེབས་འདུག།

དེ་ཡང་མཇུག་སྐོར་ཞིག་མར་སྤྱི་མགྲོན་གཙོ་བོ་མཆོག་ནས་རྒྱ་གར་རྒྱལ་དར་མཁའ་

དབྱིངས་སུ་སྤྱོད་འཇུགས་གནང་ཟེས། ཉིན་རྟོག་དུ་ཁག་གིས་དུ་སྤྱིག་གི་ལམ་ནས་ཆེ་མཐོང་ཞུས་གནང་བ་དང་། དེ་ནས་སྤྱི་མགྲོན་གཙོ་བོ་མཆོག་གིས་མཇུག་སྐོར་འབྲེལ་པའི་གསུང་བཤད་གནང་གྲུབ་མཆམས། ས་གནས་མི་མང་ནས་དེག་གཞུང་འཐུས་སྟོན་གཟིགས་འབུལ་ཞུས་ཟེས་ཐེངས་འདིའི་མཇུག་སྐོར་གནང་ཡོད་པ་བཅས།

སྐབས་ ༡༥ པའི་བོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་སློབ་མའི་ཚོགས་ཆེན་གྱི་མཐུག་བསྟེན་མས་མཇུག་སྐོར་ཞིག་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ཆེད་ཕེབས་ཀྱིས་གསུང་བཤད་གནང་བ།

༡༣། གྲི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལྷ་ ༩ ཚེས་ ༡༠ རེས་གཟའ་པ་སངས་ཉིན་གྱི་གདན་ས་སྤྱོན་རིའི་གྲོང་གི་གཡུང་དུང་བོན་གྱི་དཔེ་མཇུག་ཁང་དུ་སྐབས་ ༡༥ པའི་བོད་ཀྱི་

མཐོ་རིམ་སློབ་མའི་ཚོགས་ཆེན་ཚོགས་ཡོད་ཅིང་། གྲི་ཚེས་ ༡༥ ཉིན་ཚོགས་ཆེན་གྱི་མཐུག་བསྟེན་མས་མཇུག་སྐོར་ཞིག་སྤྱི་མགྲོན་གཙོ་བོར་དཔལ་ལྷན་བོད་

མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བརྟན་འཕེལ་མཆོག་དང་། དམིགས་བསལ་སྤྱི་མགྲོན་དུ་ལྷ་སྐབས་ཟེས་སྤྱོད་རིའི་དཔོན་སློབ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ གཞན་སྤྱི་མགྲོན་དུ་སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་སྟོན་ལམ་མཐར་ཕྱིན་མཆོག་ བོན་གཞིས་ས་གནས་འགོ་འཛིན་བཅས་ཆེད་ཕེབས་གནང་འདུག།

སྐབས་དེར་སྤྱི་མགྲོན་གཙོ་བོ་དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བརྟན་འཕེལ་མཆོག་གིས་ཐོག་མར་འཆམས་འདྲི་དང་སྤྱོད་ཐབས་གསུང་བཤད་གནང་དོན། རུས་པ་ཆོ་ས་ཐག་འཛིན་པོ་ནས་འདིར་ཕེབས་ཉི་ཉིན་ལྷའི་རིང་བོད་ཀྱི་དེག་གཞུང་དང་། དེར་གི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་

གཅིག་ཕྱ་མ་ཡིན་པར། རང་ཆོས་ནང་ལོགས་ལ་
 ཚན་རིག་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་མཁན། ལྷ་སྤུབ་དང་
 འབྲེལ་བ་ཡོད་མཁན། རང་ཆོས་ཞེས་སྡེ་ཚན་འདྲ་པོ་
 གསུམ་ལ་བྱེན་ན། སེམས་ཁམས་རིག་པ་དང་
 འབྲེལ་བ་འདི་ཐོག་དེང་སང་དུས་ཆོད་ལ་རང་ཆོས་
 གྱིས་མིའི་སྤྱི་ཆོགས་ནང་དཀིགས་བསལ་གྱི་པན་
 ཐོགས་སུབ་གྱི་ཡོད། ཉོན་མོངས་དྲུག་གསུམ་འདྲ་པོ་
 མངོན་འགྱུར་ཆགས་ཡོང་དུས། རང་མི་སྤྱིད་པ།
 རོགས་མི་སྤྱིད་པ། གཞན་དང་སྤྱི་ཆོགས་ཁོཅ
 ཡོངས་ལ་མ་བདེ་བ་ཆགས་ཡོང་བསྐྱད་གྱི་འདུག དེ་
 ཙ་ནས་མེད་པར་བརྗོངས་བྱམས་པ་དང་། བཙེ་
 བ་ཅམ་གྱི་མ་འཁྱིག་པར། སྤྱང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོ་
 དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད། ཡ་གོང་ས་མཆོག་གིས་ནང་
 ཆོས་ནི་འདྲ་ས་སྤྱིང་གི་གཅེས་ནོར་རེད་ཅེས་གསུང་
 བཞིན་ཡོད་པ་ལྟར། རྣམ་པ་ཆོ་ཆང་མས་ནང་ཆོས་
 གྱི་ཐོག་ལའང་སྤྲུགས་སྤང་གནང་དགོས་པ་གཤམ་
 ཆེན་པོ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད།

ང་རང་ཚོ་རང་དབང་ཤོར་ནས་བཅན་
 གྲུལ་གྱི་གནས་སྤངས་ཤིག་ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་དུས།
 ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐོག་ལ་འབར་ཐུགས་སྤང་དང་། འགན་
 ཁུར་འཕར་མ་བཞེས་དགོས་པ་གཤམ་ཆེན་པོ་རེད།
 ལྟོང་ས་མཚོ་གྲིས་སྤེལ་ ༡༠༠༡ སྟར་བྱེད་
 བཟུང་ཡོང་ཡིན་ཞེས་དང་། ༡༠༡༡ ནས་བརྒྱད་
 ཆབ་སྲིད་དང་། འཛིན་སྲོད་གི་སྐྱུ་དབང་ཡོངས་
 རྩོགས་མི་མང་གིས་འོས་འདེམས་བྱས་པའི་འགོ་
 གྲིང་ལ་ཆེས་སྤྱོད་གནང་ཟེས། ད་ལྟ་བར་མང་ཚོགས་
 ནས་འོས་འདེམས་བྱས་པའི་འགོ་གྲིང་ཆོས་འགན་
 ཁུར་ནས་འགོ་བསྐྱད་པའི་གནས་སྤངས་ཤིག་
 ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་རེད། ནས་པ་ཆོའི་ནང་ནས་མ་
 འོངས་པར་སྲིད་སྲོད་དང་། སྤྱི་འཐུས། གཞུང་
 ཞབས་སོགས་བསྐྱེད་སྲིད་ཀྱི་རེད། དེ་ཡིན་དུས་དེ་
 ཆོའི་ཐོག་ལ་ད་ལྟ་ནས་དེ་སྤང་གནང་ནས་མ་འོངས་
 པར་གོ་སྐབས་ལེན་དགོས་པ་གཤམ་ཆེན་པོ་རེད།
 ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རང་དབང་འཐབ་རྩོད་ཐོག་ལ་མི་སྐྱེར་
 གཅིག་གི་བསམ་སྒྲུབ་སྤྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་པས་ཀྱི་ཐོག་ནས་
 བསྐྱར་བ་བཅད་བྱུང་བ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་རེད།

དཔལ་ལྷན་ཆོག་ལ་ལོ་མཆོག་དང་། ལྷན་པའ་རྩི་མཆོག་པའི་དཔོན་ལྷན་པའི་ཆེ་མཆོག་ མཐོ་པའ་ལྷན་པའི་ཆོག་ལ་ཆོ་སྒྲུབ་པའི་ཆོག་ལ་པའ་དང་ལྷན་པའི་ཆོག་ལ་ལོ་མཆོག་པའི་དང་།

དཔེར་ན། གྲུ་གར་ལྟ་བུ་ཡིན་ན། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་
ཟུན་ནི་ལྟ་བུ་མི་གཅིག་གི་སྤྱིར་སྟོབས་ཀྱི་ཐོག་ནས་
གྲུ་ལ་ཁབ་ཁྱོན་ཡོངས་ལ་རང་དབང་ཐོབ་ཐུབ་བའི་
ལུས་སྤྱིར་ཡོད་རེད། དེ་འདྲ་བ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་
རེད།

བོད་ནང་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་
 འཆར་གཞི་དང་ལུན་པའི་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་ཆོས་
 དང་། རིག་གཞུང་། གོམས་གཤིས་རྩ་མཉེན་བཙོ་
 ཐབས་དང་། བོད་ཀྱི་ནང་བསྟན་ཀྱང་གོ་ཅན་དུ་
 བསྟུར་རྒྱུའི་སྲིད་བྱས་ཐེན་ཏེ། བོད་ཀྱི་སྐོལ་རྒྱུན་གྱི་
 སྐྱལ་སྐྱེ་ཡང་སྲིད་ངོས་འཛིན་གནང་བྱོགས་མཆོར་
 པའི་ནང་ཆོས་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ལམ་སྐོལ་རྣམས་རྩ་མཉེན་
 བཙོས་ཏེ། བོད་པའི་འདུ་ཤེས་མཉེན་པ་བཙོས་དང་
 བཙོ་བཞིན་ཡོད་རེད། བཅོམ་བྱོལ་ནང་ཡགོང་ས་
 མཆོག་གི་ཐུགས་རྗེའི་བཀའ་འདྲིན་ལྟར། བོད་མི་ཆང་
 མས་སོ་སོའི་ཆོས་དང་། རིག་གཞུང་། བོད་མི་ཡིན་
 པའི་འདུ་ཤེས་གསོན་པོར་གནས་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད།
 ད་ལྟ་རྣམ་པ་ཆོས་བོད་ནང་གི་སྤོབ་ཐུག་ཆེད་ཆོག་གས་
 འདུའི་ཞབས་སྟེགས་སྟོང་པ་ཞིག་ལུལ་ཡོད་
 གསུངས་པ་ལྟར། མ་འོངས་པར་གོ་སྐབས་འབྱུང་
 པ་ཡིན་ན། བན་ཚུན་བཙོ་སྟེང་དང་། གོ་བསྟར་
 གནང་ཐུབ་དགོས་པ་དང་། བོད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཐེར་པ་
 དེ་བརྟན་པོ་གནས་དགོས་པ། བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་།
 ཆོས། རིག་གཞུང་བཅས་རྒྱུན་འཛིན་གནང་དགོས་

བ་གལ་ཆེན་སོ་རེད་ཅེས་སོགས་གསུངས་གནང་
སོང།

གཞན་ཡང་མང་དྲེད་སྒྲིབ་ཐོག་སྐྱེ་མཁའ་ན་
གཙོ་བོ་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་སྐབས་
༡༥ པའི་བོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་སློབ་མའི་ཚུལ་ཡིག་འབྲུག་
བརྒྱུར་ཁང་ཐོབ་ཀླམས་ལ་གཞེངས་རྟགས་གནང་བ་
དང་། དེ་བཞིན་དབུས་གཡུང་རྒྱུད་བོན་འཛིན་སྐྱོང་
ལྷན་ཚོགས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཡིགས་གསལ་གྱི་
གཞེངས་རྟགས། སྐབས་ ༡༥ པའི་ཚོགས་བཅར་བ་
ཀླམས་དང་། ཞིབ་འཇུག་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་མི་
ཀླམ་པ། དེ་བཞིན་སྤྱི་ཁྲབ་འབྲེལ་མཐུད་བ་དང་། ལོ་
སྤྱིག་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་མི་དང་ལས་རོགས་
བཅས་ལ་ཐུག་ཁྲིད་གནང་ཡོད་པ་དང་། ལོ་སྤྱིག་
ཚོགས་ཆུང་ངོས་ནས་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་
མཆོག་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུའི་གཞེངས་རྟགས་ཐུལ་
ཡོད་པ་བཅས།

སྤྱི་ལ་བོད་མིའི་ཆོང་པ་ཆོག་ལས་པའི་རྒྱ་བས་ལྟ་བུའི་
འགན་འཛིན་ལྟ་ཆོག་ས་ཐངས་དང་པོ་ཆོག་ས་
གནང་མོང།

ལྷན་ཆོག་ས་ཀྱི་ཆོག་ས་མི་ནམ་པ་བཅས་ཆང་
འཛེམས་ཐོག་ཆོག་ས་འདུ་དབུ་འཇུག་ས་གནང་བ་
དང་། སྐབས་དེར་དཔལ་ལྷན་ཆོག་ས་གཙོ་མཆོག་
གིས་ཐོག་མར་འཛེམས་འདི་དང་སྐྱག་ས་གསུང་
བཤད་གནང་དོན། ད་ལྟ་འདིར་རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཡོངས་
བཅན་ཁྲོལ་བོད་མིའི་ཆོང་ས་ཆོག་ས་པའི་སྐབས་ལྷ་
པའི་རྒྱན་ལས་ནམ་པས་ཐུགས་ཁུང་ཆེར་བཞེས་ཀྱི་
ཐོག་ནས་ད་སར་འགུ་འཛིན་ལྷན་ཆོག་ས་འཆོག་ས་
པ་དང་། དེ་བརྒྱད་ནས་མཇུག་མྱོ་སྐབས་བདེ་ཞིག་
སྲུང་བཅི་གནང་རྒྱུའི་ཐོག་མཁྱོད་འབོད་གནང་བར་

ཐུགས་མཛེ་ཆེ་བྱ་བྱ་ཡིན། ང་རང་ཆོ་བོད་མིའི་གནས་
 ལྟངས་ཐོག་ལ་བསམ་སྒོ་བཀྱང་བ་ཡིན་ན། ཐོག་མར་
 ང་ཆོ་བཅན་བྱོལ་ལ་འབྱོར་བའི་སྐབས་སུ་ངོ་ཤེས་པ་
 ས་དང་། གནས་མ་གཏོགས་མེད་པ་དང་། དམིགས་
 བསལ་དེ་འདྲའི་སྤྲིག་འཇུགས་འཇུགས་རྒྱས་
 མཚོན་པའི་སོ་སོ་སྤྲིང་གིས་ཆོང་ལས་གཉེར་རྒྱ་ཏེ་
 བས་ཀྱང་ཏ་ཅང་ཁག་པོ་ཆགས་བཟུང་ཡོད་པོད།
 དེའི་མེས་ལ་གཙོ་བོ་སྤྱི་ལོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐབས་
 མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་ཐུགས་མཛེ་བཀའ་འིན་དང་།
 དེ་བཞིན་གནས་ལུལ་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་མ་ཐུན་
 འགྲུར་ལ་བཞེན་ནས་བོད་མིའི་སྤྲིག་འཇུགས་མང་
 གཙོའི་ལས་དུ་བསྐྱོད་ཐུབ་པ་བྱུང་ནས་རྒྱལ་ཕྱི་ནང་
 གི་གནད་ཡོད་མི་སྤྱི་མང་པོ་ཞིག་གིས་དོ་སྣང་བྱ་
 ལུལ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་བོད་ཕྱི་
 བདེ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་གཏང་བྱ་ས་འདྲ་པོ་ཆགས་བཟུང་
 ཡོད་པོད། དེ་ཆོ་གཙོ་བོ་སྤྱི་ལོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐབས་
 མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་ཐུགས་མཛེ་དང་། མཛེད་
 འཕྲིན། ཁོང་གི་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་འོག་ལ་འབར་
 བསྐྱོད་བྱས་པའི་བྱུང་འབྲས་ཤིག་ལ་ངོས་འཛིན་
 བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་བཞིན་ང་ཆོ་བཅན་བྱོལ་ལ་འབྱོར་
 བའི་བོད་མི་ཡོངས་ནས་གང་ཡོང་ཅི་ཡོང་གིས་སོ་
 སོའི་རྣམ་དཔྱིད་བཏོན་ཏེ། འབད་བཙོན་བྱས་ནས་
 བོད་མིའི་སྤྲིག་འཇུགས་ལ་དབུ་འོག་དབུང་འདེགས་
 དང་། དེ་བཞིན་སོ་སོ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོགས་བསྐྱོད་
 ཐུག་ལ་བྱར་བྱ་མཉམ་འདེགས་བྱས་པ་བཅས་ཀྱི་
 མེས་འབྲེལ་ཐོག་ནས་དེ་རིང་ང་ཆོ་རྒྱ་གར་རྒྱལ་
 ཡོངས་བོད་མིའི་ཆོང་པའི་ཆོགས་པ་འདྲིའི་ཐོག་ནས་
 རྒྱ་གར་ས་གནས་ཁག་མང་པོའི་ནང་ཆོང་གཉེར་
 བྱེད་ཐུབ་པ་དེ་ཏ་ཅང་གི་ཡག་པོ་རེད་བསམ་གྱི་
 འདུག ང་ཆོ་བཅན་བྱོལ་སྤྲིག་འཇུགས་ནས་རང་ཁ་
 རང་ག་སོའི་དམིགས་ལུལ་ཞིག་འཛིན་བཞིན་ཡོད་
 པོད། དེ་བཞིན་མི་མང་ནང་ནས་ཀྱང་རང་ཁ་རང་
 ག་སོའི་དམིགས་ལུལ་ཙམ་མ་གཏོགས་པས། དེ་

ལས་བརྒྱལ་བའི་དམིགས་ཡུལ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཐེན་
མཁན་ཁག་པོ་རེད་འདུག། ད་ལྟ་བར་དུ་དེ་འདྲའི་
ལས་འཆར་ཡོད་མཁན་དང་། མ་འོངས་ཆེན་པོ་
གནང་མཁན་དེ་འདྲ་གོ་ཐོས་མ་བྱུང་། སྤྱི་མ་ལག་གི་
ས་མཆོག་ནས་ཨ་རིར་ཐངས་ཕྱིག་བཀའ་སློབ་
གནང་བའི་ནང་། བོད་མིའི་ནང་ནས་ (Millionaire)
དེ་འདྲ་ཐོན་དགོས་ཀྱི་རེད་ཅེས་བཀའ་སློབ་ཐེབས་
ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང་ང་ཚོའི་གནས་བབ་ཅིག་གི་
ཐོག་ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་ལ་ཁག་པོ་རེད་འདུག། མ་
འོངས་བར་ཡོང་མ་སྤྲིད་བ་མ་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ལ་
ང་རང་ཚོས་ལམ་སྟོན་དང་། འགན་ཁུར་ལུ་བྱེད་
དགོས་པ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག་ཅེས་དེ་གཅིག་
ལྷ་རྒྱ་ཡིན།

དེ་བཞིན་ང་ལ་ཚོང་ལས་དང་འབྲེལ་བའི་
ཉམས་ཐྱོང་ཞིང་གཡོང་མ་རེད། དེ་ཡིན་དུས། རྣམ་
པ་ཚོར་ཉམས་ཐྱོང་མང་བ་ཡོད་རེད། ཚོང་ལས་ལ་
ཉན་ཉན་གྱིས་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཡོད་རེད། རྒྱ་གར་
རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཁྲིམ་སའི་གནས་སྤངས་རེད། དེ་
བཞིན་ལུ་ཇི་ལ་ན་ནས་ཐོན་པའི་ཚོང་ཐོག་འབྱོར་མ་
འབྱོར་མཚོན་པའི་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་རེད།
དེ་འབྲེལ་ཡིན་དུས་ ཚོགས་པ་འདི་འབྲེལ་བ་ཞིག་
བཙུགས་སུ་བ་པ་དེ་ཉ་ཅང་གི་ཡག་པོ་སྤྱང་འདུག ད་
ལྟ་ལས་བསྐྱེམས་ནང་ལ་གང་ལ་གང་འཚོམས་པན་
ཐོགས་སུ་བ་པའི་ཕྱག་ལས་གནང་འདུག དེ་ཡིན་
དུས་མ་འོངས་པར་སྤྲོ་མ་སྤྱད་ནས་བོད་མི་ཚོང་ལས་
གཉེར་མཁན་རྣམས་ལ་རམ་འདེགས་ཞུ་སུ་བ་
དགོས་པ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག།

དེ་བཞིན་སྤྲིག་འཇུག་ས་གཅིག་དང་།
 ཁོང་ཡུག་གཅིག་གི་འོག་ལ་གཅིག་ལྷང་འགོ་ཡོང་
 ཏུ་ས་བསམ་ཚུལ་མི་མ་བྱན་པ་ཡོང་རྒྱ་ཆོས་ཉིད་
 རེད། དེ་འབདེ་སྤྲངས་ཡོད་པ་ད་ལྟ་ཆོག་ས་གཅོས་
 གསུངས་སོང་། དེ་འབདེ་གནས་སྤངས་ལྷང་བའི་
 སྐབས་སུ་ཕྱོགས་བཅ་ཚུན་གྱི་གནས་སྤངས་དང་།
 དག་འདའ་སྒྲིག་ལ་ཞིབ་འཇུག་དང་། ཤོ་བསྐྱར་བྱས་
 བས་སྤྲིག་འཇུག་ས་འདིའི་འོག་ནས་ཆོང་ལས་གཉིས་
 གྲུབ་རྒྱུའི་ཤོ་སྐབས་འཛིན་གྲུབ་དགོས་པ་ཉ་ཅང་

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་ཁའི་མཆོག་དང༌། དཔལ་ལྷན་ཡིད་བྱེད་མཆོག་ གྲུ་ཤར་གྲུ་ཤར་ཡོངས་པ་ཅན་གྱི་ཤར་ཡོད་མིའི་ཆོད་པ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་ཁའི་ཚོགས་ཁའོན་
ཁའི་ས་པའི་ཚོགས་མི་རྒྱུས་དང་ལྷན།

གཤམ་ཆེན་པོ་རེད། ཏྲོག་ཅམ་བསམ་སྒྲོ་བྱ་ཡང་ས་
དང་། བཟོད་བསྐྱེད་དགོས་པ་གཤམ་ཆེན་པོ་རེད་
འདུག སྤྱིར་བཏང་ནང་ཆོས་ཐོག་ནས་བཤད་པ་
ཡིན་ན། ཆོང་ལས་ཟེར་བ་དེ་ཏྲོག་ཅམ་གཡོ་སྒྲུ་ཁྲམ་
གསུམ་གྱི་ལས་ཀ་འདྲ་པོ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད་རེད། འོན་ཀྱང་ཆོང་ལས་ཁྲབ་ཆེན་པོ་ཡོང་
རྒྱུར་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཡིད་ཆེས་དགོས་ཀྱི་
ཡོད་རེད། རྩོན་མ་དང་ད་ལྟའི་གནས་བབ་གཉིས་
ཁག་ཁག་ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་རེད། དེར་སང་ཅ་ལག་
བཅོང་དུས་ཁེ་སང་ག་ཆོད་ཅམ་ཞིག་བྱུང་གི་ཡོད་པ་
ཉོ་མཁན་དེ་ཆོས་ཤེས་བསྐྱད་ཀྱི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་
མ་གནས་ཐོག་ཁེ་སང་རན་པོ་ལེན་ནས་ཆོང་ལས་
གཉེར་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། ཉོ་མཁན་རྒྱ་གར་བ་ཆོས་
ཀྱང་པོད་མི་ཟེར་བ་དེ་ཡ་རབས་ཡོད་རེད། ཁེ་སང་
དེ་ཅམ་མ་གཏོགས་ལེན་གྱི་ཡོད་མ་རེད་ཟེར་བ་
སོགས་བལྟ་སྟངས་ཡིན་ནའང་ཡག་པོ་ཡོང་བ་མ་
ཟད། མ་འོངས་པར་ཁྲོམ་སར་ཡུལ་མི་འཁོར་རྒྱུར་
དགེ་མཚན་ཆེན་པོ་ཡོད་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་
གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཡིད་ཆེས་བཟོ་ཐུབ་དགོས་པ་
གཤམ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་བཞིན་
ལོ་གཅིག་ལ་ལྷ་གཅིག་གཉིས་ཅམ་རིང་དགྲུག་ཆོང་
གཉེར་རྒྱུ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ལོ་འཁོར་མའི་ནང་
གཞིས་ཆགས་ཁག་ནང་མ་རྩ་བཅུགས་ནས་ཆོང་
ལས་གཉེར་རྒྱུའི་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་པ་གཤམ་
ཆེན་པོ་རེད་འདུག དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་ལོ་གཅིག་ལ་

ཁེ་སང་འབྲུམ་བྱག་བདུན་རག་པ་དེ་ཡང་མེད་སྟེང་
བྲས། རྩེས་མའི་དགྲུན་ཆོང་འགྲོ་རན་སྐབས་མ་ཙཱ་
ཅམ་ཡང་མེད་པར་བྱ་ལོན་ལེན་དགོས་སྟག་གི་
འདུག་པ། འགན་འཛིན་སྟན་ཆོག་ས་ནས་གཞིས་
ཆགས་སོ་སོའི་ནང་ལས་འཆར་ཆུང་ཆུང་རིགས་
བསྐྱེག་སྟབས་ཐབས་གནང་དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་
རྒྱ་གར་ནང་ཁྱིམ་སར་མེ་སྟོན་ཁོར་རྒྱུའི་གནས་བབ་
དེ་ཡང་ཡང་ཡོང་བསྟན་གྱི་འདུག དེ་འདྲའི་རིགས་མ་
ཡོང་བར་སྟོན་འགོག་གནང་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་
རེད་ཅེས་སོགས་གསུངས་གནང་སོང་།

གཞན་ཡང་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་དཔལ་
ལྷན་སྤྲོད་སྤྱོད་མཚོགས་གསུང་བཤད་དང་། རྒྱ་
གར་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོང་པ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་
གཙུག་ཚོགས་པའི་དོན་སྤྲོད་གསུང་བཤད། བཅོན་
ཁྲོལ་པོད་མའི་ཚོང་པ་ཚོགས་པའི་བྱང་ཆེ་དང་།
ཅིས་པ་བཅས་ནས་ལས་བརྩམས་དང་། ཅིས་ཁྲ་
ཁག་སྤྲོད་སྤྲོན། རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོང་པ་ཚོགས་
པའི་ཚོགས་གཞིན་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུའི་གསུང་
བཤད་དང་། དེ་བཞིན་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་རྒྱ་གར་
རྒྱལ་ཡོངས་ཚོང་པ་ཚོགས་པའི་དོས་ནས་སྤྲོད་སྤྲོན་
གཙུག་པོ་དཔལ་ལྷན་སྤྲོད་སྤྱོད་མཚོགས་དང་། དམིགས་
བསལ་སྤྲོད་སྤྲོན་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙུག་མཚོགས་
བཅས་རྣམ་གཉིས་ལ་ཞལ་ཐང་དེ་ལྟལ་སོང་བ་
བཅས།

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞིན་མཆོག་ཉིན་བོད་མཛའ་འབྲེལ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་ཆེན་དུ་གཞུང་འབྲེལ་ཆེད་མེད་པའི་གནང་བ།

༡༣། རྒྱ་གར་ཡུ་མི་མངའ་སྡེའི་རྒྱལ་སྤྱི་ལ་ལྷན་པའི་
དུ་ཉིན་བོད་མཛའ་འབྲེལ་ཚོགས་པ་ནས་ཕྱི་ལོ་

བོད་དོན་རྒྱ་བ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་སྤྱི་
ཞབས་ཨར་གེ་ཁེར་མེ་ (R.K.Khirme) མཆོག་

གནང་བའི་ཐོག་ སྤྱི་ཞབས་ཨིན་ཏེ་ར་ལ་ཀུ་མར་
ལགས་དང་། སྤྱི་ཞབས་ཀུ་ལ་ཏེ་བ་ ཅན་ཨག་ཞི་ཉི་ཏི་
(Dr. Kuldeep Chang Agnihotri) ལགས་རྣམས་
གཉིས་ནས་དབུ་འཇུག་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དུག་
ཚོགས་པ་དེ་རྒྱ་གར་ནང་བོད་དོན་རྒྱ་བ་སྐྱོར་ཚོགས་
པ་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གཅིག་ཡིན་པ་དང་། སྤྱི་
ཞབས་པང་ཀཅ་མཆོག་གི་འཆམས་འདྲིའི་གསུང་
བཤད་ནང་། ཉིན་བོད་མཛའ་འབྲེལ་ཚོགས་པའི་
དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་ནི། རྒྱ་གར་མི་མང་ནང་བོད་
ཀྱི་གནད་དོན་ཁྱབ་སྤེལ་དང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་
རྒྱ་གར་གྱི་ས་མཆམས་སུ་བཅན་འཇུག་གི་ཉེ་
ཡོད་པའི་སྐྱོར་དང་། བོད་དང་། གངས་རིན་པོ་ཆེ་
མཆོ་མ་པམ་གཡུ་མཆོ་བཅས་ལ་རང་དབང་དགོས་
སྐྱོར་སོགས་ཀྱི་ཐོག་གོ་རྟོགས་སྤེལ་རྒྱུ་ཡིན་པ་རེད།

ཉིན་བོད་མཛའ་འབྲེལ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་ཆེན་གྱི་མཆོག་གིས་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞིན་མཆོག་གིས་གསུང་འདྲི་བཅས་པའི་བཅའ་འཁུར་འདེབས་གནང་སྐབས།

༢༠༢༢ ལྷ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ དང་ ༡༩ བཅས་ཉིན་
གཉིས་རིང་བོད་དང་། གངས་རིན་པོ་ཆེ་ མཆོ་མ་
པམ་གཡུ་མཆོ་བཅས་ལ་རང་དབང་དགོས་ཅེས་
པའི་མི་མང་ཚོགས་ཆེན་ (Tibet Kailash Mansa-
rovar Mukti Jan Sammelan) ཞིག་གོ་སྤྱིག་
གནང་བའི་ཐོག་གཞུང་གིས་གནང་དོན་བཞིན། ཕྱི་
ཚེས་ ༡༩ ཉིན་དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
ཚོགས་གཞིན་སྤྱོད་པ་ཆེ་རིང་མཆོག་དམིགས་
བསལ་སྤྱི་མགྱོན་དུ་ཆེད་མེད་པའི་གནང་བ།

ཚོགས་ཆེན་གྱི་དབུ་འཇུག་མཛའ་སྐྱོ་སྤྱི་
འོ་ཆེད་ ༡༠༩༠ ཐོག་དབུ་འཇུགས་ཀྱིས་ཐོག་མར་
ཉིན་བོད་མཛའ་འབྲེལ་ཚོགས་པའི་རྒྱལ་ཡོངས་དབུ་
ཆེ་སྤྱི་ཞབས་པང་ཀཅ་ གོ་ཡལ་ (Pankaj Goyal)
མཆོག་གིས་འཆམས་འདྲི་གསུང་བཤད་གནང་བ་
དང་། དེ་རྗེས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་སྤྱི་མགྱོན་གཙོ་བོ་ཉིན་
བོད་མཛའ་འབྲེལ་ཚོགས་པ་ཐོག་མར་དབུ་འཇུགས་
གནང་མཁན་སྤྱི་ཞབས་ཨིན་ཏེ་ར་ལ་ཀུ་མར་ (In-
dresh Kumar) མཆོག་དང་། དམིགས་བསལ་སྤྱི་
མགྱོན་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞིན་མཆོག་ དེ་བཞིན་
ཚོགས་པའི་བྱེད་མེད་སྤྱི་མགྱོན་འདྲི་ལྟམ་
སྤྱི་ལུ་ཁ་གྲུབ་ཏེ་ (Rekha Gupta) མཆོག་ རྒྱ་གར་

བཅས་ནས་སྤྱང་གསལ་མར་མེ་ཞལ་བྱེ་གནང་།
ཐེངས་འདྲིའི་ཚོགས་ཆེན་ཐོག་རྒྱ་གར་མངའ་སྡེ་
གངས་ ༢༩ ནས་འཐུས་མི་གངས་ ༢༠༠ ལྷག་
མཉམ་ཞུགས་གནང་འདུག།

ཉིན་བོད་མཛའ་འབྲེལ་ཚོགས་པ་དེ་
བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལྷ་ ༥ ཚེས་ ༥ ཉིན་སྤྱི་ལོར་
ཡགོང་ས་ཡུལ་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་། རྒྱ་
གར་རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་ཚོགས་ཞབས་ཁུ་ཚོགས་པ་
(RSS) འགན་འཛིན་བྱུང་བ་སྤྱི་ཞབས་སུ་དར་འན་
(Sudarshan) མཆོག་རྣམས་གཉིས་ཀྱིས་ཐུགས་སྤོང་

དེ་ནས་དམིགས་བསལ་སྤྱི་མགྱོན་
དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞིན་མཆོག་གིས་རྒྱ་གར་ཅ་
ཁྲིམས་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་སྤྱི་ཞབས་ཨིན་ཏེ་ར་ལོ། ཨམ་ཨེ་ཏ་
ཀར་ (Dr. Bhimrao Ambekdar) མཆོག་གིས་ཕྱི་
ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་རྒྱ་གར་གྱི་ཚོགས་གོང་མའི་
ནང་ “གལ་ཏེ་རྒྱ་གར་གཞུང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩
ལོར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ཆབ་ཏུ་བོད་ལ་ཆེ་མཐོང་
གནང་ཡོད་ཆེ། འཕགས་བོད་ས་མཆམས་ཐོག་ཅོད་
རྟོག་ཡོད་གི་མ་རེད།” ཅེས་གསུངས་པ་དེ་ལུང་

ཉིན་བོད་མཛའ་འབྲེལ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་ཆེན་ཐོག་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞིན་མཆོག་གིས་གསུང་འདྲི་བཅས་པའི་བཅའ་འཁུར་འདེབས་གནང་སྐབས།

འཛིན་དང་སྐྱབས། དེ་ནི་ལོ་རྒྱུ་ས་ཀྱི་ཐོག་ནས་དངོས་
ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་སྟོན། དེ་མཚུངས་ལོ་
རྒྱུ་ས་ཐོག་བོད་དེ་ནས་ཡང་རྒྱ་ནག་གི་ཆ་ཤས་མིན་
བ་མ་ཟད། རྒྱ་ནག་དཔལ་དགའ་བོ་ས་ཁྱིམ་གྱི་ལོ་ ༡༩༧༩
ལོར་བོད་ལ་ཁྲིམས་འགལ་བཅན་བཟུང་མ་བྱས་
གོང་། འཕགས་བོད་ས་མཆོངས་ལས་རྒྱ་དཀར་
ནག་གི་ས་མཆོངས་ཟེར་བ་རྩ་བ་ནས་མེད་སྟོན། དེ་
བཞིན་བོད་རྒྱལ་དཀར་ཆེན་མ་སེལ་བར་དུ།
འཕགས་བོད་ས་མཆོངས་སུ་མྱིང་འཇགས་ཡོད་མི་
མིང་བ་མ་ཟད། གནས་རྩ་ཆེན་གངས་འོག་པོ་ཆེ་
དང་། མཆོང་མ་པམ་གཉིས་ལ་འད་འབྱོབ་སྟོན་
སོགས་ཀྱི་རང་དབང་མེད་པ། རྩོད་རྒྱུ་དེ་དག་སེལ་

ཐབས་ཆེད་དུ་སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་
 ཚེན་པོ་མཆོག་གི་སྐུ་ཚབ་དང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་
 སྐུ་ཚབ་དབང་ཞི་མོལ་གང་མགྲོགས་གནང་དགོས་
 གྲོལ་སོགས་གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་བོད་ནང་
 ཚོས་དད་རང་དབང་མེད་པ་དང་། ལམ་སྲིད་ཀྱི་དམ་
 བསྐྱབས། མི་རིགས་དབྱེ་འབྱེད། བོད་ནང་རྒྱ་མི་
 རིགས་སློ་བྱགས་རྗེ་ཆེར་འཕྱོ་བཞིན་ཡོད་པ། བོད་
 མི་རྒྱལ་ས་ནས་རང་ལུས་མེད་བསྐྱེགས་གནང་
 བཞིན་ཡོད་པ་སོགས་བོད་ནང་གི་རྩོམ་གསལ་
 ལྟངས་སྐོར་གསུངས་པ་དང་།

དེ་ནས་ཚོགས་པའི་ངོས་ནས་ལས་རིམ་
 དེ་འདྲ་བསྐྱིག་པར་བྱགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་པ་དང་ལས་

ཅེག་མ་ཡོངས་པར་ཡང་སྤྱི་མཐུན་བོད་དོན་ཚོག་གོ་
 རྟོགས་སྒྲེལ་གནང་ཡོང་བའི་རེ་སྤྱུལ་བཅས་ཞུས་
 གནང་འདུག མཐར་དབལ་ལྟ་ཆོགས་གཞི་
 མཆོག་གིས་སྤྱི་མཐོན་རྣམ་པ་ཆང་མར་ལེགས་
 གསོལ་མངལ་དར་གནང་རྗེས། ཆོགས་ཆེན་དེ་
 བཞིན་རྒྱལ་ཁབ་དང་གྲེལ་ཡོད། དེ་རྗེས་སྤྱི་མཐོན་
 རྣམ་པ་དང་། ཆོགས་བཅར་བ་ཡོངས་རྒྱུགས་ (In-
 dira Gandhi Pratishtan) ཆོགས་ཁང་གི་ཕྱིར་རྒྱ་
 གར་གྱི་རྒྱལ་དར་དང་། བོད་གྱི་རྒྱལ་དར། ཆོགས་
 པའི་དར་ཆ་བཅས་བསྐྱེད་སྤྱོད་གསལ་ཡོད་སར་རྒྱ་
 གར་གྱི་རྒྱལ་སྤྱི་བཏང་ཡོད་པ་བཅས། །

ཁྱིམ་ཅིངས་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་རྣམ་པ་རྒྱས་སྤྲུའོ་བཞུགས་སྐྱོད་ཀྱིས་ཕུགས་སྤྲུལ་ཁའ་རྟུག་ཐེགས་སྐྱོད་ཕེབས་པ།

༡༡ གྲུ་ལོ་ ༡༠༣༣ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་གྱི་སྔ་
རོལ་ལོ་ ༡༡༠༠ རོག་ལ་དྲགས་ནས་ཡིན་པའི་ཁྲིམ་

མཆོག་གིས་ཐེགས་བཅུ་ལྟེན་ལྟེན་གྱིས་གནང་བ་
དང་། དེ་རྗེས་སྤྱི་ལྷན་གྱི་གོས་ཆོག་མཆོག་མཆོག་ཁང་དུ་

[illegible]

ཅེ་ཡིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་། ལ་དྲགས་ནང་པའི་
 ཆོག་པ་གཙོ་དང་འཕྲས་མི་ཟུང་བ་ཟུབ་བསྟན་ཆེ་
 དབང་མཆོག་ ལ་དྲགས་དགོན་པ་ཆོག་པ་པའི་
 ཆོག་པ་གཙོ་གན་ཤེས་གྲུབ་གྲམས་པ་ལགས་
 གཙོས་པའི་མི་ལྷ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཕྲས་སྟན་ཁང་དུ་
 ཆེད་ཤེབས་གནང་བ་དང་། སྐབས་དེར་དབལ་ལྷན་
 བོད་མི་མང་སྤྱི་འཕྲས་ཆོག་པ་གཞོན་ལྷེལ་མ་ཆེ་འོང་།

གདན་ཁྲིམ་གནང་སྟེ། དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞོན་
མཆོག་གིས་ཁྲིམ་ཚོགས་དང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་
འམམ་རྒྱན་ལས་རྣམས་འོ་སྤྱོད་གནང་བ་དང་།
སྤྱལ་ཁ། ཉེ་ཆར་གྱི་སྒྲིབ་ ༩ ཚེས་ ༡ རྣམ་ ༤ བར་
རྒྱལ་ལ་ཁྱི་ཡིར་རྒྱ་ཤར་གྱི་སྤོང་ཅིས་ཁྲིམ་ཚོགས་
འཚོགས་བཞེན་བ་དང་བསྟུན། དཔལ་ལྷན་ཚོགས་
གཞོན་མཆོག་གིས་སྟེ་ཁྲིད་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་

འཕུས་སྐྱེ་ཚབ་ཚོགས་རྒྱུད་ལྗེ་ཡིར་ཆེད་མེད་པ་
 གྱིས་གྲོས་ཚོགས་འཕུས་མི་གང་མང་མཛུལ་འབྲུག་
 གནང་ཡོད་སྐོར་དང་། སྐབས་དེར་ལ་དྲགས་ནས་
 ཡིན་པའི་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་འཕུས་མི་
 སྐྱེ་ཞབས་འཇམ་དབྱངས་ཆེ་ཤིང་རྣམ་རྒྱལ་མཚོག་
 དང་ལྷན་དུ་འདེམ་མཛུལ་འབྲུག་གནང་རྒྱའི་གོ་སྐབས་
 ལྷང་སྐོར། དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་མངའ་སྡེ་ལུ་ཤིའི་རྒྱལ་
 ས་ལག་ནའོ་རུ་ཉེ་ཆར་ཉིན་བོད་མཛའ་འབེལ་
 ཚོགས་པས་བོད་དང་། གངས་ཡེན་མོ་ཆ། མཚོ་མ་
 པམ་བཅས་ལ་རང་དབང་དགོས་སྐོར་གྱི་ཚོགས་
 ཆེན་ཞིག་གོ་སྐྱེག་ཞུས་སྐབས། དཔལ་ལྷན་ཚོགས་
 གཞོན་མཚོག་ཆེད་མེད་པས་གྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་གནད་
 ཡོད་མི་སྣ་མང་པོ་མཛུལ་འབྲུག་དང་། བོད་དོན་སྐོར་
 གོ་རྟོགས་སྒྲིབ་ལུ་བ་བ་ལྷང་བ་བཅས་གྱི་སྐོག་བཀའ་
 བསྟར་སྒྲུག་པོ་གནང་ཇེས། སྐུ་མཁོན་རྣམ་པར་སྐྱི་
 འཕུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་མེད་པས་སྐྱེལ་ཞུས་གནང་
 ཡོད་པ་བཅས།

དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་བཀའ་ལླུ་ལྟུང་མེ་ལྷོ་ལྷོ་མེ་མཆོག་གི་རྣམ་ཐར་ཕྱག་དེབ་དབུ་འབྱེད་མཇེད་ སྒྲོར་ཆེད་མེས་ཀྱིས་གསུང་བཤད་གནང་བ།

༢༠༡༩ ལྷོ་ལྷོ་ ༢༠༢༢ ལྷོ་ ༩ ཆེས་ ༡༩ ཉིན་གྱི་ འཆམས་འདྲི་ཁྱུ་ཡིན།
གངས་སྤྱི་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཇེད་ཁང་གི་ཆོག་མཆོག་ཁང་
དེ་རིང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་རྣམ་ཐར་

དཔལ་ལྷན་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ བོད་ཀྱི་དཔེ་མཇེད་ཁང་གི་འགན་འཛིན་དགེ་བཤེས་ལྷག་ཤོར་ལགས་པཅས་ནས་ལྷོ་ལྷོ་མེ་མཆོག་གི་རྣམ་ཐར་ཕྱག་དེབ་དབུ་འབྱེད་གནང་བ་ལྟར་གསུངས་།

ནང་དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་
ཀྱི་ཆོག་མཆོག་གཙོ་མཆོག་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་
འཕེལ་མཆོག་དང་། དཔལ་ལྷན་སྤྱི་འཐུས་མེ་ལྷོ་ལྷོ་
མེ་མཆོག་ བོད་ཀྱི་དཔེ་མཇེད་ཁང་གི་འགན་འཛིན་
དགེ་བཤེས་ལྷག་ཤོར་ལགས་པཅས་ནས་བཀའ་
ལླུ་ལྟུང་མེ་ལྷོ་ལྷོ་མེ་མཆོག་གི་རྣམ་ཐར་
“མི་ཆེ་གཅིག་ལ་སྤྱོད་བཀུར་མེས་པའི་ཕྱག་དེབ་
དབུ་འབྱེད་གནང་སོང་།

དབུ་འབྱེད་མཇེད་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་ཀྱི་བཅར་བར་ཏ་
ཅང་བསྐྱེད་བཀའ་བཅུ་བཅུ་དང་། ང་རང་དུས་རྒྱུ་དུ་
རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་ལྷན་དམིགས་བསལ་ཆོས་
འཕེལ་མེད་ཀྱང་། རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་མཇེད་ལྷན་གྱི་
ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཀྱི་ཁྱེས་པ་བྲུ་ཆང་གི་
ཕྱག་ལས་གནང་མཁན་ཁ་ལས་མཇེད་ཡོད་དུས།
ལམ་སང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དཔེ་མཇེད་ཀྱི་འདུག དེ་
ཡིན་དུས་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་

སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ཡོད། གཙོ་མཆོག་པོ་བསོད་ནམས་
ཕྱག་ལས་གནང་ཕྱོགས་དང་། བསྟན་པ་དང་ཆབ་
སྤྱི་འཐུས་ལ་འགན་བཞེས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་
རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ཡོད་ཀྱི། དེ་འདྲ་ཞིག་མིན་
ནས་བསམ་ནས་ཐོག་མཇེད་གཅིག་ཁྱུ་དང་། དེ་
བཞིན་དེ་རིང་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་ཐར་གྱི་ཆོས་པ་པོ་
འཕེལ་བ་ཡོད་པ་རེ་མཛོ་སྤྱོད་ལགས་ཀྱིས་གསུངས་
པ་གཞིར་བཟུང་གིས། ཐོག་མཇེད་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་
ལ་བཅར་འདྲི་གནང་རྒྱ་དང་། དེ་ནས་ཕྱི་རྒྱུ་ཐོག་
ལ་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཇེད་ཁང་ནས་ཕྱག་དེབ་པར་སྤྱོད་
གནང་བ། དེ་རིང་ལྷོ་ལྷོ་ ༢༠༢༡ ལྷོ་ལྷོ་མེ་མཆོག་
ཀྱི་ཡིག་ཐོག་ལ་དབུ་འབྱེད་གནང་བ་དེ་བཞིན་དེ་
དུས་བོད་མིའི་རང་དབང་དང་གསར་ལམ་ཁག་ནང་
ཐོན་པ་མཇེད་སོང་། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་རིན་པོ་ཆེ་
མཆོག་གི་རྣམ་ཐར་དེ་འདྲ་མེད། དངོས་སུ་རིན་པོ་
ཆེ་རྣམ་ཐར་གང་ཡིན་པ་དེ་རིང་མ་གཏོགས་
དམིགས་བསལ་མཇེད་ཀྱི་བྱུང་ཡོད་པ་མེད། དེ་
ཡིན་དུས་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་རྣམ་ཐར་ཐོག་ལ་
དམིགས་བསལ་གྱི་རྣམ་པ་ཆོར་སྤྱོད་རྒྱ་ཀྱི་
དང་། རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་མཇེད་རིང་ལ་དམིགས་
བསལ་གྱིས་ཞབས་འདེགས་ཆགས་ཀྱི་བཅས་ཀྱི་

དབུ་འབྱེད་མཇེད་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་ཀྱི་ཆོག་མཆོག་གིས་གསུང་བཤད་གནང་དོན།
དེ་རིང་དབུ་འབྱེད་མཇེད་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་ཀྱི་ཆོག་མཆོག་པོ་བསོད་ནམས་པའི་
དཔལ་ལྷན་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་དང་། བོད་ཀྱི་དཔེ་
མཇེད་ཁང་གི་འགན་འཛིན་དགེ་བཤེས་ལྷག་ཤོར་
ལགས་། དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་
གཞིན་མཆོག་གིས་གཙོ་མཆོག་པོ་བསོད་ནམས་ཀྱི་
འཐུས་རྣམས་ལ། ལས་ཁུངས་ཁག་གི་བྱུང་ཆེ་རྣམས་ལ།
གཞན་ཡང་ཆོས་པ་པོ་དང་། གནད་ཡོད་མི་སྣ་བཅས་
ཆང་མང་ཐོག་མཇེད་རིང་ནས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཆབ་དང་། ང་རང་སྤྱི་འཐུས་

“ལྷོ་ལྷོ་མེ་མཆོག་གི་རྣམ་ཐར་ཕྱག་དེབ་དབུ་འབྱེད་གནང་སྐབས་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ལས་དང་། མང་ཆོག་ཅེས་ཁྱེད་ཆོག་ཀྱི་ཆོག་མཆོག་མེ་སྤྱི་འཐུས་ཁག་ཅིག་ཆེད་
བཅར་གནང་སྐབས་།

ཐོག་མཐའ་ནས་ཁྱེད་ཀྱི་ཐུག་འཕྲིད་མ་ཤིང་། རྒྱལ་ཁབ་ཆོ་ཆང་མ་མཐུན་པའི་བདག་པོ་ཡིན་དུས། རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་དང་། དུས་རྒྱུན་དུ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་བོད་བསྐྱེད་སྤྱི་ཆེད་དུ་འགན་འཁུར་བཞེས་ཚུགས་ཀྱི་ཐོག་ལ་ང་ཆོ་ཆང་མས་ཐུག་གསོ་ཞུ་དགོས་པ་གཅིག་དང་། ལྷག་པར་དུ་དེ་རིང་རྒྱལ་ཁབ་འདིའི་ཐོག་ལ་འབྲེལ་ཡོད་ཆང་མའི་ངོས་ནས་བྱ་གཞི་ལ་མང་པོ་ཞིག་གནང་འདུག་པར་ལགས་པའི་བསྐྱེད་པ་མཛད་ཞུ་ཡིན།

རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་རྒྱལ་ཁབ་འདིའི་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་གནས་བབ་ཆ་ཆང་རྟོགས་ཐུབ་ཀྱི་གཅིག་དང་། དེ་བཞིན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་སྐྱེ་སྤྱུང་གི་གསན་བསམ་དང་། ཆོས་ཚུགས་ཀྱི་མཛད་འཕྲིན་གནང་ཚུགས་ཆང་མ་འདིའི་ཐོག་ནས་རྟོགས་ཐུབ་པ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་འདུག་ བོད་ཀྱི་གནས་བབ་ལྟ་བུར་ཆ་མཆོན་པ་ཡིན་ན། བོད་དུ་དགེ་བཤེས་ལྷག་རྟོག་ལགས་ཀྱིས་གསུངས་པ་གཞིར་བཟུང་ཤིང་། བོད་ནང་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་བཙན་འཇུག་མ་བྱས་པའི་ཕྱོག་གི་བོད་ཀྱི་གནས་བབ་གང་འདྲ་ཡོད་མེད་དང་། ལྷག་པར་དུ་ལྷ་ས་ཚུགས་ཀྱི་གནས་བབ་གང་འདྲ་ཡོད་མེད། དེ་བཞིན་མདོ་སྐད་ཚུགས་ཀྱི་གནས་བབ་གང་འདྲ་ཡོད་མེད་རྒྱལ་ཁབ་གསལ་པོ་རྟོགས་ཐུབ་པ་ཞིག་དང་། དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོ་རྒྱུ་ནས་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་བོད་ནང་བཙན་འཇུག་འཇུག་གེད་འགོ་བཙུགས་ནས་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་། རིག་གཞུང་རྒྱལ་ཁབ་གཏོར་བཤེས་བཅས་དང་གཏོར་བཞིན་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་སྤྱི་ལོ་ལྔ་པའི་ལ་ལྟ་བུས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་དབུས་པའི་བོད་མི་ཁྱིམ་བརྒྱུད་ལྷག་ཅན་བཙན་བྱོལ་དུ་ཕེབས་པའི་བརྒྱུད་རིམ་གི་གནས་སྐབས། བཙན་བྱོལ་ནང་ཕེབས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ ཆོས་ཚུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཞུས་པ་ཡིན་ན། ལྷག་པར་དུ་སྤྱི་ལོ་ལྔ་པའི་ལ་ལྟ་བུས་དང་། ༧ལ་ཉིད། དེ་བཞིན་དགོན་སྡེ་སོ་སོ་ནས་དེ་བར་འཇུགས་བསྐྱེད་གནང་བའི་གནས་སྐབས་དེ་ཆོའི་གསལ་མཐུན་རྟོགས་ཐུབ་པ་ཞིག་ཤིང་འདུག་ དེ་ཡིན་དུས་ང་རང་ལ་རྒྱུ་དུ་ནས་བསམ་སྒྲོལ་ཁོང་།

བཀའ་ལླུ་ལ་སྐྱབས་ཆེ་གི་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱལ་ཁབ་དབུ་འབྱེད་མཛད་སྟེ་ཐོག་དབུ་ལ་སྐྱེད་ཆོགས་གཙོ་མཐུན་པོ་བསོད་ནམས་བསྐྱེད་འཕེལ་མཆོག་གིས་གསུང་བཤེས་གནང་སྐབས།

རྒྱུ་དང་ཆོའི་ནང་ཆོས་དེ་བོད་ལ་དུས་རབས་ ༥ པ་ནས་སྔོན་གཏོང་པ་དང་། དུས་རབས་ ༩ པ་ནས་ནང་ཆོས་དང་རྒྱལ་བླ་བར་བསམ་སྒྲོལ་གཏོང་གི་ཡོད་པ་ཡོངས་གྲགས་ཆགས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཤིང་། དེ་ནས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གནས་བབ་ཐོག་ནས་ནང་ཆོས་ཉམས་ཉེས་འདྲ་བོ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། བོད་ནང་དགོན་སྡེ་ཁག་གི་རིས་སྐྱ་མ་ཆད་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་རྒྱལ་ཁབ་དར་རྒྱས་བྱུང་ཡོད་ཤིང་། ཡིན་ནའང་དེའི་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོ་ནས་ ༢༠༢༣ ལོ་ལོ་ལོ་ ༦༠ ལྷག་ཙམ་གྱི་ནང་གི་གནས་བབ་ལ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ན། བཙན་བྱོལ་ནང་དགོན་སྡེ་ཁག་ཆོས་བརྒྱུད་རིས་སྐྱ་མ་ཆད་པ་དང་རྒྱལ་ལྷགས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་ཤིང་། དེ་ཡང་དགོན་པ་ལྷ་ཁང་། གཙུག་ལག་ཁང་ཙམ་མ་ཡིན་པར། ནང་གི་སྒོ་བ་སྤོང་གི་གནས་སྐབས་ཐོག་ནས་དེར་སངས་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱིངས་ཆའི་ཐོག་ནས་འགྲན་བསྐྱར་བྱས་ན་བྱེད་ཐོས་པ་ཞིག་སྟེ། རྒྱལ་དབྱེད་དང་། རྒྱ་སྐབས་ཀྱི་རིག་པ། ཤེས་ཡོན་གྱི་གོ་རྟོགས་དེ་ཆོ་དགེ་བཤེས་ཤིང་། མཐུན་པོ་ཤིང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་སྒོ་བ་སྤོང་གི་གཞུང་ཆེན་བཀའ་བོད་ལྷ་ཡི་ཐོག་ལ་འཆད་ཉན་བྱེད་ཐུབ་མཁན། དེ་གནང་བཞིན་འཆད་རྟོག་གསུམ་བྱེད་ཐུབ་མཁན། དེ་ཆོའི་གསལ་དུས་རབས་བྱེད་ཀྱི་ནང་ལ་དངོས་སྐྱེ་བྱུང་བ་དེར་ཐུན་ནས་རྒྱ་འབྲེལ་འདྲེན་པོར་མཐོང་གི་འདུག་ མི་གཅིག་གི་མི་རབས་བྱེད་ཀྱི་ཙམ་ཤིང་། དེའི་ནང་དེ་འདྲ་བ་བྱུང་བ་ང་ཆོས་དངོས་སྐྱེ་རྒྱུ་ཡོད་

པ་དེ་ལས་དགོས་པ་ཞིག་ཤིང་། གཙོ་བོ་སྤྱི་ལོར་ལྔ་པའི་ལ་ལྟ་བུས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐུགས་རྗེའི་བཀའ་འཇུག་ཤིང་། དེ་བཞིན་ལ་ལྟ་བུས་རྗེ་གི་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་སོགས་ཁོང་རྒྱལ་ཁབ་དེ་འདྲའི་དུས་ཆོད་གནས་བབ་ལ་དགོངས་བཞེས་གནང་ནས་བྱ་གཞི་ལས་གནང་མཐུན་ཞིག་ཡིན་དུས། ཁོང་རྒྱལ་ཁབ་དངོས་གནས་བཀའ་འཇུག་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་དང་། དུས་ནས་དུའང་མེས་པ་ནང་བཞེད་ཐབས་མེད་པ། དེ་འདྲའི་བཀའ་འཇུག་བསམ་ཤིང་བྱེད་ཐུབ་དགོས་པའི་གནས་སྐབས་ཤིག་ཆགས་བསྐྱེད་འདུག་ དེ་ཡིན་དུས། རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ལ་དེ་རིང་གོ་སྐྱབས་འདི་བརྒྱུད་ནས་རིན་པོ་ཆེའི་མཛད་རྗེས་ཆང་མར་བཀའ་འཇུག་རིན་ཆེས་ཐུག་ཤིང་། མ་འོངས་པར་བོད་བསྐྱེད་སྤྱི་ཆེད་ཐོག་དུས་རིམ་གྱི་བར་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་མཛད་འཕྲིན་དེ་ཆོ་གནས་པ། ལྷག་པར་དུ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་ཆབ་སྤྱིད་ཀྱི་ཐོག་ནས་དགོངས་པ་བཞེས་ཚུགས། ཐོག་མར་རིན་པོ་ཆེས་ང་ཆོའི་སྤྱི་ལྟ་འཇུགས་ཁག་མང་པོའི་ནང་བྱ་གཞི་ལས་གནང་ཡོད་པ་དང་། དེ་རྗེས་བཅའ་ཁྲིམས་ཐོག་གིས་ཆོགས་རྒྱུད་ནང་ལའང་སྐུགས་འགན་བཞེས་ཀྱིས་ཡོད་ཤིང་། དེ་རྗེས་ཆོས་དོན་བཀའ་ཁྲོན་གནང་ཡོད་ཤིང་། ད་ལྟ་ཡིན་ནའང་བོད་ཆོས་གསུམ་ཆེག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཐོག་ལ་བཀའ་ལླུ་ལ་སྐྱབས་ཆེ་གི་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་དགོངས་པ་བཞེས་ཚུགས་དེ་རྒྱ་ན་མེད་པ་ཞིག་མཛུལ་གྱི་འདུག་ ང་ཆོས་དེ་ཆོའི་ཐོག་ལ་དུས་རྒྱུ་

སྐད་ཡིག་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་རང་དབང་སོགས་གཞི་རྒྱུ་ལོ་མཉམ་མེད་ཐོབ་ཡོངས་ཆོག་སྒྲིལ་བ་དམར་གཞུང་གིས་རྟོག་རྩལ་བཏང་དང་གཏོང་བཞིན་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༦ ལོར་སྤྱི་ཉིད་དང་། བོད་མིའི་སྐོར་མེད་པའི་དབུ་བྱིན་སྤྱི་ཚོར་ཡ་གོར་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་མཇུག་འཕྲད་གནང་བར་བརྟེན། སྤྱི་ཉིད་ནས་བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས་མཐུན་ཚིག་སྤྱོད་ཡོད་པའི་ལཱ་ལྷན་གྱི་དབུ་བྱིན་འོག་ལ་རན་སི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་གནས་པའི་བོད་རིགས་རྒྱལ་ལ་ད་བར་མཐུན་འཁྱར་བྱེད་བྱེད་སྤྱོད་གནང་བར་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱུད་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་བྱེད་དང་། འཁྱར་འཁྱར་སྤྱི་མཐུན་བོད་ཀྱི་བདེན་པའི་འཐབ་ཚོད་ཐོག་རྒྱུ་སྤྱོད་གནང་སྤྱོད་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཞུ་བྱེད་ཞེས་འཁོད་གནང་འདུག་པ་བཅས།

ཕ་རན་སིའི་ཕྱི་འཛིན་སྐྱེད་ཞུ་ཞུས་ཨི་མེ་རོ་ལ་ (Emmanuel Macron) མཆོག

དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཆེན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་གཙོ་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྣམས་ཀྱི་གར་དབུས་གྲོས་ཆོག་ཀྱི་རྒྱུན་ལས་ཆེན་ཚོགས་ཚུང་ཞིག་གི་ཆོག་མཁན་མི་རྒྱུ་གར་གྲོས་ཆོག་ཀྱི་འཐུས་མི་ཁག་ཅིག་དང་མཇུག་འཕྲད་གནང་བ།

༡༣། ཉེ་ཆར་རྒྱ་གར་གྲོས་ཆོག་ཀྱི་འཐུས་མིའི་རྒྱུན་ལས་ཆེན་ཚོགས་ཚུང་ (Standing Committee

Singh Aujla, Lok Sabha Member from Punjab) མཆོག་ཨན་རྩ་ར་པར་ཏི་ཤ་མངའ་ཁོངས་

རྒྱ་གར་གྲོས་ཆོག་ཀྱི་འཐུས་མིའི་རྒྱུན་ལས་ཆེན་ཚོགས་ཚུང་ཞིག་གི་ཆོག་མཁན་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྣམས་དཔལ་ལྷན་ཆོག་ཀྱི་མཆོག་གིས་གསུང་བཤད་གནང་སྐབས།

on Energy) གི་ཆོག་མཁན་མི་རྩེ་ཏར་མངའ་ཁོངས་ནས་ཡིན་པའི་རྒྱ་གར་གྲོས་ཆོག་ཀྱི་འཐུས་མི་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་ར་ཇིབ་ རན་ཅན་ སི་རྒྱ་ (Shri. Rajiv Ranjan Singh, Lok Sabha Member from Bihar) མཆོག་དང་། བན་ཇབ་མངའ་ཁོངས་ནས་ཡིན་པའི་རྒྱ་གར་གྲོས་ཆོག་ཀྱི་འཐུས་མི་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་རྒྱུར་ཇི་ཏི་ སི་རྒྱ་ ལུ་ཇ་ལ་ (Shri. Gurjeet

ནས་ཡིན་པའི་རྒྱ་གར་གྲོས་ཆོག་ཀྱི་འཐུས་མི་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་ཚན་རྩ་ ཤེ་ཀར་ རྟེ་ལན་ (Shri. Chandra Sekhar Bellan, Lok Sabha Member from AP) མཆོག་ ལུ་མི་མངའ་ཁོངས་ནས་ཡིན་པའི་རྒྱ་གར་གྲོས་ཆོག་ཀྱི་འཐུས་མི་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་ཏི་རི་ཤ་ ཉི་མལ་མེ་ཉི་ (Shri. Harish Dwivedi, Lok Sabha Member from UP)

མཆོག་ ཏི་མེ་ལ་རྩ་དུ་མངའ་ཁོངས་ནས་ཡིན་པའི་རྒྱ་གར་གྲོས་ཆོག་ཀྱི་འཐུས་མི་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་ཨི་མི་རྩ་རྩ་ཏི་རབ་མེས་ (Shri. S Gnanathiraviam, Lok Sabha Member from Tamilnadu) མཆོག་ བ་ཏ་ར་ཤེ་ཏ་མངའ་ཁོངས་ནས་ཡིན་པའི་རྒྱ་གར་གྲོས་ཆོག་ཀྱི་འཐུས་མི་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་མན་ཇེ་ཏ་ཇེ་རྩོ་ ཇ་ཏེབ་ (Shri. Sanjay Haribhau Jadhav, Lok Sabha Member from Maharashtra) མཆོག་ ལུ་མི་མངའ་ཁོངས་ནས་ཡིན་པའི་རྒྱ་གར་གྲོས་ཆོག་ཀྱི་འཐུས་མི་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་ཇེ་བར་ཀེ་ཤེ་ (Shri. Jai Prakash, Lok Sabha Member from UP) མཆོག་ ཏི་མ་རྩལ་མངའ་ཁོངས་ནས་ཡིན་པའི་རྒྱ་གར་གྲོས་ཆོག་ཀྱི་འཐུས་མི་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་ཀི་ཤན་ ཀུ་མར་ (Shri. Kishan Kapoor, Lok Sabha Member from HP) མཆོག་ རུབ་རྟེང་རྩལ་མངའ་ཁོངས་ནས་ཡིན་པའི་རྒྱ་གར་གྲོས་ཆོག་ཀྱི་འཐུས་མི་སྤྱི་འཐུས་སུ་ཞི་ལ་ ཀུ་མར་ མོན་ཏྲ་ (Shri. Sunil Kumar Mondal, Lok Sabha Member from West Bengal) མཆོག་ ལུ་རྩ་ར་ཏ་མངའ་ཁོངས་ནས་ཡིན་པའི་རྒྱ་

[illegible][illegible]

སྐབས་དེར་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་
 མཆོག་གིས་ཐོག་མར་ཁོང་རྣམས་མེས་ཆོག་གསུ་
 རེབས་པར་འཆམས་འདི་དང་སྐགས་གསུང་དོན།
 ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་བོད་རང་བཅན་གོར་བ་ནས་
 བཟུང་ད་བར་ལོ་ངོ་བྲུག་ཅུ་ལྷག་ཙམ་རིང་ང་ཚོ་རྒྱ་
 གར་ནང་བཅན་གྱི་ལ་ལ་གནས་བསྐྱང་ཡོད་པ་དང་།
 དུས་ཚོད་དེའི་རིང་རྒྱ་གར་གཞུང་ནས་གཙོ་བོ་བོད་
 མིའི་ཁྲི་ན་མེད་པའི་དབྱ་ཁྲིད་སྤྱི་ལོར་༧གོང་ས་
 ལ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་༧སྐུའི་སྲུང་བྱ་
 གནང་རྒྱས་མཆོན་པའི་བོད་མི་རྣམས་ལ་མཐུན་
 འགྱུར་རྒྱབ་སྐྱོར་གྲགས་ཆེ་གནང་ཡོད། ད་ལྟའི་
 ཆར་བོད་ཀྱི་བདེན་པའི་འཐབ་རྩྭ་རེད། དེ་བཞིན་
 བོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དང་། རིག་
 གཞུང་། རྐང་ཡིག་བཅས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་རོས་འཛིན་
 ཐུབ་པ་ཆགས་བསྐྱང་བ་དེ་ཡང་གཙོ་བོ་རྒྱ་གར་
 གཞུང་མང་གཉིས་ཀྱིས་མཐུན་འགྱུར་རྒྱབ་སྐྱོར་
 གནང་བར་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་དུས། རྒྱ་གར་
 གཞུང་མང་གཉིས་ནི་ང་ཚོར་ཉ་ཅང་གིས་བཀའ་འདིན་
 ཆེན་པོ་ཡིན་པར་མ་ཟད། རྒྱ་གར་ནི་ང་ཚོའི་མ་ཡུལ་
 གཉིས་པ་ལུ་བྱ་ཆགས་ཡོད།

ཅ་བའི་ཤོད་ནང་ཡོད་དུས་ནས། གླིན་པ་ལ་གོང་ས་ལྟུང་ས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཤོད་གཞུང་གི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགོ་ཁྲིམས་དེ་བཞིན་མང་གཙོའི་ལས་ལུགས་ཐོག་ལེགས་སྐྱོའི་དགོངས་པ་བཞེས་གནང་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་སྲིད་

ལྷས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལམ་སྤྲོངས་མ་བྱུང་བར་བརྟེན།
 བཅན་ཁྱོལ་ནང་ཐེབས་འབྱོར་བྱུང་མ་ཐག ལ་གོང་
 ས་མཆོག་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ལོར་མི་མང་ལ་མང་
 གཙོ་གསོལ་སྤེལ་གནང་བ་དང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་
 ཆད་དང་ལྷན་པའི་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ཡོང་
 རྒྱུར་བཅོས་བསྐྱུར་རིམ་པ་གནང་སྟེ། ད་ལྟའི་ཆར་
 མང་གཙོའི་ག་བ་གསུམ་དང་། རང་དབང་ཅན་གྱི་སྟེ་
 ཆན་གསུམ་བཅས་ཆད་དང་ལྷན་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་
 མང་གཙོའི་འགོ་སྤངས་དང་མ་ལྟར་པའི་ཐོག་ཤར་
 བསྐྱོད་གནང་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པེད་ཅེས་དང་། དེ་བཞིན་
 བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོག་གས་ཀྱི་གྲུབ་ཆ་དང་།
 གྲོས་ཆོག་ས་ཆོག་གས་དུས་གཉིས་ཀྱི་སྐོར། གྲོས་
 ཆོག་ས་ནང་སྤྱི་དོན་ཆོག་གས་པ་མེད་པ་དང་། གྲོས་
 ཆོག་ས་ནས་སྟོན་ཅིས་བཀའ་འབྲེལ་དང་འཛིན་སྲོང་
 གི་ལས་དོན་གནང་ཁྱོག་ས་ལ་སྤངས་འཛིན་གནང་
 བཞིན་ཡོད་པ་སོགས་གྲོས་ཆོག་གས་ཀྱི་ལས་དོན་
 གནང་ཁྱོག་ས། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ལས་ཀྱི་
 གྲུབ་ཆ་དང་། བདུན་ཐག་རེ་ལ་རྒྱན་ལས་ལྷན་
 ཆོག་ས་ཐངས་གཉིས་རེ་འཆོག་གས་ཀྱི་ཡོད་པ། དེ་
 བཞིན་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ལས་ཀྱི་ལས་དོན་གནང་
 ཁྱོག་ས། བཅན་ཁྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱིག་འཛུགས་ཀྱི་
 དམིགས་ལུལ་གཙོ་བོ་དེ་བོད་ཀྱི་བདེན་མཐའ་
 གསལ་ཐབས་གནང་རྒྱ་དང་། གཞིས་བཞུགས་བོད་
 མི་རྒྱལ་ཀྱི་དཀའ་ངལ་སེལ་ཐབས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་
 བཅས་རྒྱ་ཡིན་པ། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་ཁོར་ལུག་ཐོག་
 ལས་འགུལ་སྟེལ་རྒྱ་དང་ཁོར་ལུག་སྤྱང་སྟོབ་གནང་
 རྒྱའི་ཆད་དུ་ལས་དོན་བརྩམས་དང་ཅོམ་བཞིན་
 ཡོད་པ་སོགས་བཅན་ཁྱོལ་བོད་མིའི་མང་གཙོའི་
 སྤྱོད་ཞིབ་མཛད་སྤྱོད་གནང་སོང་།

དེ་ནས་ཉི་མ་རྒྱལ་མངའ་ཁོངས་ནས་
 ཡིན་པའི་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་འཐུས་མི་
 ལྷ་ཞབས་ཀི་ཤན་ཀུ་མང་ (Shri. Kishan Ka-
 poor, Lok Sabha Member from HP) མཆོག་
 གིས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་ཕེབས་རྒྱུ་
 བྱུང་བར་དགའ་ཚོར་ཆེན་པོ་བྱུང་གྲོལ་དང་། རྒྱ་གར་
 གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་དང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་

ལྷུན་ལས་རྣམ་པའི་དབར་མཛུབ་འཕྲད་གནང་ཐུབ་
 བར་བསུགས་བརྗོད་དང་སྒྲུགས། ལྷུ་གར་དང་།
 བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་གཞིས་དབར་གྱི་ལོ་མང་རིང་གི་
 མཛུབ་མ་ཐུན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཐུ་མ་ཐུད་གནས་བཞིན་
 ཡོད་པ་དེ་ནི་འཛམ་གླིང་ལྷུ་ལ་ཁབ་གཞན་གྱིས་མིག་
 དཔེ་བལྟ་འོས་པ་ཞིག་རེད་ཅེས་དང་། དེ་བཞིན་བོད་
 མིའི་སློབ་ཀྱི་མེད་པའི་དབྱ་ཁྲིད་སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་
 ལ་སྐུ་བས་མགོ་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་འགྲོ་བ་མིའི་
 རིགས་ཡོངས་ལ་བདེ་སྤྱིད་ཡོང་ཐབས་དང་། འཛམ་
 གླིང་ནང་ཞི་བདེ་བསྐྱུན་ཐབས་ཀྱི་སྒྲུགས་འགན་
 བཞེས་བཞིན་ཡོད་སྟབས། ལྷུ་གར་གཞུང་ནས་

མགོན་པོ་གང་ཉིད་མཆོག་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་ཆེས་མཐོའི་
གཞེང་ས་རྟགས་ (Bharat Ratna) འབྲུལ་དགོས་
པའི་སྐོར་དང་། གཞན་ཡང་རྒྱ་དཀར་ནག་གཉིས་
དབར་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་པའི་འཕགས་བོད་ས་
མཆས་ས་གྱི་དཀར་ཉེན་སེལ་ཐབས་སྤྲད་བོད་གྱི་
གནད་དོན་སེལ་ཐབས་གནད་རྒྱ་རྟ་ཅང་གི་གལ་
ཆེན་པོ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་སྐོར་གསུངས་པ་དང་།
མཐར་སྐྱོ་ཞབས་ཁོང་གིས་རྒྱ་གར་གྲོས་ཆོགས་
འབྲུས་མི་རྣམ་པས་བོད་གྱི་བདེན་པའི་འཐབ་རྩེད་
ཐོག་ཟུ་མཐུང་རྒྱུ་བསྐྱོར་གནད་སྐོར་ཡོང་བའི་འབོད་
སྒྲུལ་བཅས་ཞུས་གནང་བ་དང་། དེ་ནས་རྒྱ་གར་

གྲིས་ཚོགས་འབྲུས་མི་རྣམ་པ་དང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་
འབྲུས་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པའི་དབར་བོད་དོན་ཐོག་
བཀའ་བསྟར་སྤྱགས་པོ་གཞན་པ་དང་། ལྷན་པ་དེར་
ཁོང་རྣམས་དཔྱེས་ཆོང་ཆེན་པོའི་ཐོག་བོད་དོན་དང་།
བོད་མིའི་སྤྱི་ག་འཛུགས་བཅས་ལ་སྤྱགས་སྦྲར་ཏེ་
ཅང་ཆེན་པོ་གཞན་པོར་། དེ་ཇེས་གྲིས་ཚོགས་ཀྱི་
ཚོགས་ཁང་ནང་གཟིགས་སྐྱོང་དུ་ཕེབས་གནང་ཡོད་
པ་བཅས། །

"འབྲུལ་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ལས་འབྲུངས་པའི་མངོན་དགའ་སྟོན་གྱ། འབྲུའི་བཀའ་བྱིན་རྗེས་སུ་བྱ་བ།" ཞེས་པའི་མངོན་སྟོན་ཐོག་དཔལ་ལྷན་
ཆོག་གཞིན་མཆོག་སྐྱེ་མཆོན་གཙོ་པོར་ཆེད་པེབས་ཀྱིས་གསུང་བཤད་གནང་བ།

༡༡། ཕྱི་ལོ་ ༡༠༢༣ ཟླ་ ༤ ཆེས་ ༡༧ ཉིན་བདེ་
སྐྱོད་སྲིང་པོ་ཏ་ལ་ཆོག་ས་ཁང་ནང་བོད་མིའི་སྒྲིག་

ཐོང་དབལ་ལྷན་ཆོག་ལ་གཞིན་སྐྱེལ་མ་ཆེ་མིང་
མཆོག་དང་། གཞན་སྐྱེལ་ཐོན་ཏུ་ཤེད་བཞེན་ཏུང་།

[illegible]

འཛུགས་འཕྲོད་བསྟེན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཁྱབ་ཁོངས་
མངོན་དགའ་བོད་སྐད་དཔྱད་འཕྲིན་གསལ་བསལ་དཔྱོད་མཁོ་
ཅན་གྱི་སློབ་གྲྭ་དབུ་བརྟེན་ནས་ལོ་རེ་ ༡༥ འཁོར་བ་
དང་བསྟུན། “ཡུལ་པའི་སྐད་སྐད་ལས་
འཁུངས་པའི་མངོན་དགའ་སློབ་གྲྭ།” ཡུལ་པའི་གཞུང་
བྱེད་རྒྱུ་ལྟ་བུ་དང་། “ཞེས་པའི་མངོན་སྟོན་ཞེས་
ཚིགས་གཙང་ཡོད།

སྐུ་བཅའ་དེའི་མཛད་སྒོའི་སྐུ་མགྲོན་གཙོ་

ཆེ་དཔལ་ལྷན་དོན་གྲུབ་ལགས་དང་། དམིགས་
བསལ་དགོས་མཁོ་ཅན་ལ་ཞབས་ཁྲི་སྐྱབ་མཁན་ཁྱེ་
གང་གཞུང་གི་ཚོགས་པ་ (National Institute for
Empowerment of Persons with Multiple
Disabilities) ཡི་འགན་འཛིན་འབྲུམ་རམས་པ་སྐུ་
ཞབས་ཉི་མང་ཤུ་ ལྷ་ས་ (Dr. Himangshu Das)
མཆོག་དང་། ཚོགས་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་
ཤེ་ཚན་གྱི་འགན་འཛིན་འབྲུམ་རམས་པ་སྐུ་ཞབས་

ལྷ་རོན་རྩྭ་ (Dr. Surendar - Head of Department of clinical psychology, NIEPVD) མཆོག་
 རྟེན་རྒྱན་ས་གནས་འགོ་འདྲིན་དོན་གྲུབ་རྒྱལ་པོ་
 ལགས། ཨ་ཕ་སློབ་གྲུང་སློབ་ཁྱིམ་སྤྱ་ཨམ་རྟེ་ཀ་
 (Mrs. Ambika- Principal of Asha School)
 ལགས། དམིགས་བསལ་དགོས་མཁོ་ཅན་ལ་
 ཞབས་ཏུ་རྒྱུབ་མཐའ་གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་
 ཆོགས་པ་ (Raphael Center) ཡི་འགན་འཛིན་
 ལཱ་སྤྱ་པའི་ཡོ་ ལམ་ (Mrs.Priyo Lall) ལགས་
 བཅས་དང་། དེ་བཞིན་བདེ་སྦྱིད་སྤངས་གནས་མི་
 མང་དང་། མདོན་དགའ་སློབ་གྲུང་དགོ་ལས་བཅས་
 ཆེད་མེས་གནང་འདུག།

དེ་ཡང་མཛད་སྒོ་དངོས་གཞི་དབུ་
འཛུགས་མ་གནང་ཐོག། མཛོད་དགའ་སྟོབས་ལཱི་སྟེ་
ཆོན་སོ་སོ་ནས་པར་ངེས་འབྲེམས་སྟོན་ཞིག་གནང་
བར། སྤྱི་མཐོན་གཙོ་བོ་མཆོག་གིས་གཙོས་སྤྱི་
མཐོན་རྒྱལ་པས་གཞིགས་སྟོན་བྱུང་ཤིང། མཛད་སྟོ་
དངོས་གཞི་དབུ་འཛུགས་གནང་ཞིང། དེ་ཡང་ཐོག་
མར་ཆར་མ་སྤྱི་བཞེངས་ཐོག་འབགས་བོད་གཉིས་་
ཤི་རྒྱལ་སྤྱི་བཏང་བ་དང། དེ་ནས་མཛོད་དགའ་སྟོབས་
ལཱི་དབྱེ་ཆེ་ཉི་མ་ལགས་ནས་འཆམས་འཛིའི་

གསུང་བཤད་དང་། རལ་ན་འཛིན་བཟ་ཤིས་ཀྱན་
འཛིན་མས་ལགས་ཀྱིས་མཛེན་དགའ་སྟོབ་བྱའི་སྒྲོར་
ལ་དེ་སྟོན་གསུང་བཤད་གནང་སོང་།

[illegible]

པའི་གཞིས་བཞུགས་པོད་མི་ཚོའི་ཆེད་བཅུ་ཁྱེལ་
ནང་ཡོད་པའི་པོད་མི་ཆང་མས་དྲོག་ཅུག་ཅིག་སྤྱིལ་
ཐོག་ཆང་སྤྱི་ཤིང་ཤིང་ལག་འཁྱིལ་དགོས་པ་ཐོགས་
གསུངས་པ་མ་ཟད། མངོན་དགའ་སྟོབ་ལྟའི་དགོས་

[illegible]

དཔལ་ལྷན་ཆོག་གས་གཞོན་སྒྲོལ་མ་ཆེ་འིང་མཆོག་
གིས་གཙོ་བོ་གསུང་དོན། སྤྱི་ལོར་ལགོང་ས་
ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་། སྤྱན་རྩིས་ཁང་
ནས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་མ་ལུན་འལྱར་གནང་བའི་ཐོག་
མངོན་དགའ་བོད་སྤྱག་དམིགས་བསལ་དགོས་མཁོ་
ཅན་གྱི་སྒྲོབ་བྱ་ཐོག་མར་ཇི་ལྷར་གསར་འཛུགས་
གནང་། དམིགས་བསལ་དགོས་མཁོ་ཅན་གྱི་བོད་
སྤྱག་རྣམས་ཁྱིམ་ལ་གཅིག་བྱར་མ་བཞག་པར་སྤྱི་
ཆོགས་ནང་ཇི་ལྷར་མཉམ་ཁྱིད་བྱབ་པའི་སྐོར་དང་།
སྤྱི་ལོར་ལགོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་
གིས་རྟག་ཏུ་གཞན་ལ་བྱམས་བརྩེ་དང་། བཟོད་
བསྟན། སེམས་བ་བཟང་པོ་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་
སློབ་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་
བཀའ་སློབ་ཐེབས་པ་རྣམས་ཆང་མས་སོ་སོའི་ཉིང་
རེད་འཆོ་བའི་ནང་ལག་ལེན་བསྟར་བ་ཡིན་ན་བཀའ་
བྱིན་རྩིས་བྱུང་ངོ་མ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་སྟེ། དེ་བཞིན་
ཆང་མས་སོ་སོའི་སྐལ་ཁབ་ཀྱི་སྐལ་ལྷན་པོ་སྐལ་
སོགས་མཁྱེན་རྟགས་ཆེད་ “ངོས་ཀྱི་ཡུལ་དང་།
ངོས་ཀྱི་མི་མང་།” སོགས་ཀྱི་བྱག་དེབ་སྟོན་དགོས་
པ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་དང་། རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་
འོག་སྤྱག་སྤྱོད་མནར་གཙོད་སྤངས་དང་སྤྱོད་བཞིན་

ལས་ཡོངས་ནས་སྐྱེལ་ས་བསྐྱོན་པའི་འབྲས་བུར་དེ་
གཤི་སློབ་གྲུའི་ནང་ཡོད་པའི་བོད་སྐད་དམིགས་
བསལ་དགོས་མཁོ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུས་སེམས་
གཉིས་ལ་བདེ་སྲིད་བསྐྱེད་ཐུབ་པར་བཟུགས་བརྩོད་
དང་། ཆབས་ཅིག་དེས་ཀྱི་མཛད་སྒོ་གལ་ཆེར་
བརྩིས་ཏེ་ཕེབས་པའི་སྐྱེལ་གྲོན་ཡོངས་ལ་བཟུགས་
བརྩོད། མ་ཡོངས་པར་དེ་འབྲའི་མཛད་སྒོའི་ཐོག་
གཞིན་སྐྱེས་གང་མང་མཉམ་ཞུགས་གནང་ཐུབ་པའི་
དེ་བ་བཅས་ཞུས་གནང་འདུག དེ་བཞིན་བོད་མིའི་
སྐྱིལ་འཇུགས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྐྱེད་བྱང་ཆེད་པལ་ལྷན་

དོན་གྲུབ་ལགས་ཀྱིས་གསུང་དོན་སྤྱོད་པོར། བོད་མི་
ཆང་མས་ཡལོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་
གི་ཐུགས་བསྐྱེད་དམ་བཅད་བཞིའི་ཐོག་ལ་ཐུགས་
སྤང་བྱགས་ཆེ་ཆེ་གནང་དགོས་པ་དང་། ཡལོང་
ས་མཆོག་ལ་བགའ་འིན་ཟེས་བྲན་ཞུ་བར། ཆང་
མས་ངེས་པར་དུ་མ་ཐུན་སྒྲིལ་གནང་དགོས་སྐོར་
གསུངས་འདུག།

(NIEPVD) ཡི་འགན་འཁུན་འབྲུམ་

རསས་པ་སྐྱུའཐབས་ཉི་མང་ལུ་ རྩ་ས་ (Dr. Hi-
 mangshu Das) མཆོག་གིས་དམིགས་བསལ་
 དགོས་མཁོ་ཅན་གྱི་སློབ་གྲྭ་དང་། ཤེས་ཡོན་གྱི་གལ་
 གནད་སྐོར་དང་། དེ་བཞིན་སྐྱུའཐབས་ཁོང་ནས་
 འབྲུང་འབྲུང་བོད་མིའི་སྤྲིག་འཛུགས་སམ་ཡང་ན་
 བོད་མིའི་བསྐྱེ་གནས་གཞན་དང་ལྷན། མཉམ་འབྲེལ་
 རྒྱག་བོད་སྤྲུག་དམིགས་བསལ་དགོས་མཁོ་ཅན་གྱི་
 སློབ་གྲྱའི་ནང་གི་ལས་ཁུངས་ཀྱི་རུས་པ་གོང་མཐོར་
 གཏོང་ཐབས་དང་། བོད་མིའི་སྤྲི་ཆོགས་ནང་ཡོད་
 པའི་དམིགས་བསལ་དགོས་མཁན་ཅན་གྱི་བོད་
 སྤྲུག་རྣམས་ཀྱི་གནས་སྡོངས་ཡང་རྒྱས་གཏོང་
 ཐབས་གནད་རྒྱ་ཡིན་སྐོར་ཤོགས་གསུངས་པ་དང་།
 དེ་བཞིན་སྐྱུའཐབས་ཁོང་གིས་ཁོང་ཉིད་རུས་རྒྱུན་
 རས་པ་གོང་ས་མཆོག་ལ་གུས་བརྩི་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་
 དང་། མགོན་པོ་མཆོག་གི་མཛད་རྗེས་ལ་ཐུགས་རྗེ་
 ཆེ་ཞུས་གནང་རྗེས། མཐར་མཛོད་དགའ་བསྐོར་གྱའི་
 དགེ་ཆེ་ཉི་མ་ལགས་ཀྱིས་ཐེངས་འདྲིའི་མཛད་སྤྱིའི་

[illegible]

ཨ་ནེ་སི་ཀཱན་ཏར་ཟླ་འཛིན་པ་ལགས་ལ་བཀའ་ཁྲིམ་རྒྱུ་ཆེད་སིལ་སྤོལ་འབྲུག་བསྐྱར་ཞིག་གོ་སྒྲིག་ཞུས་པའི་ཐོག་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞིན་མཆོག་སྐུ་མཚན་གཙོ་བོར་ཆེད་མེས་པུ་གནང་བ།

༡༩༩༩ ལ་འཛིན་པ་ལོངས་སིལ་སྤོལ་ཆེད་འབྲུག་བསྐྱར་ཞིག་ལ་ཨ་ནེ་སི་ཀཱན་ཏར་ (Enes Kanter) འཐབ་ཚུང་དང་འབྲུག་བསྐྱར་ཞིག་ལ་ཨ་ནེ་སི་ཀཱན་ཏར་ལོངས་སིལ་སྤོལ་ཆེད་ཐེང་མེས་པུ་གནང་བ།

ཨ་འཛིན་པ་ལོངས་སིལ་སྤོལ་ཆེད་འབྲུག་བསྐྱར་ཞིག་ལ་ཨ་ནེ་སི་ཀཱན་ཏར་ (Enes Kanter) འཐབ་ཚུང་དང་འབྲུག་བསྐྱར་ཞིག་ལ་ཨ་ནེ་སི་ཀཱན་ཏར་ལོངས་སིལ་སྤོལ་ཆེད་ཐེང་མེས་པུ་གནང་བ།

Kanter freedom) ལགས་ཀྱིས་ཀྱུལ་སྤྱིའི་ནང་བོད་དོན་གླེང་སློང་གནང་བར་བཀའ་ཁྲིམ་རྒྱུ་ཆེད། རྒྱ་སར་གནས་པའུགས་ན་གཞིན་དང་སྒྲུང་སྒྲུབ་ཁྲིམ་ཁྲིམ་གྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལྷ་ ༥ ཚེས་ ༢༡ ཉིན་ནས་འགོ་བཙུགས་ཏེ་གངས་སྤྱིད་སིལ་སྤོལ་ཆེད་ཐེང་མེས་པུ་གནང་བསྐྱར་ཞིག་གོ་སྒྲིག་ཞུས་ཡོད་པ་དང་། སྐབས་དེའི་སིལ་སྤོལ་དབུ་འཛུགས་མཛད་སྤྱིའི་ཐོག་དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞིན་སྤོལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་གིས་སྐུ་མཚན་གཙོ་བོར་བཀའ་ཁྲིམ་རྒྱུ་ཆེད་ཐེང་མེས་པུ་གནང་ཡོད་པ་དང་། དམིགས་བསལ་སྐུ་མཚན་དུ་མེན་ལོངས་པུ་གནས་ཉིན་རྒྱུ་དཔོན་ (SHO, Mcleod-gan) ཆེད་མེས་པུ་གནང་འདུག

ཆེད་འབྲུག་དབུ་འཛུགས་མཛད་སྤྱིའི་ཐོག་དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞིན་སྤོལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་གིས་གསུང་བཤད་གནང་དོན། ད་རེས་གཞིན་སྤོལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་གིས་སྐུ་མཚན་དང་སྒྲུང་སྒྲུབ་ཐོག་སིལ་སྤོལ་ཆེད་འབྲུག་འདི་འདྲ་ཞིག་གོ་སྒྲིག་གནང་བ་དང་། དེ་ཡང་ཆེད་ཐེང་མེས་པུ་གནང་བ།

ཆེད་ཐེང་མེས་པུ་གནང་བ། ཆེད་ཐེང་མེས་པུ་གནང་བ། ཆེད་ཐེང་མེས་པུ་གནང་བ།

ཨ་འཛིན་པ་ལོངས་སིལ་སྤོལ་ཆེད་འབྲུག་བསྐྱར་ཞིག་ལ་ཨ་ནེ་སི་ཀཱན་ཏར་ (Enes Kanter) འཐབ་ཚུང་དང་འབྲུག་བསྐྱར་ཞིག་ལ་ཨ་ནེ་སི་ཀཱན་ཏར་ལོངས་སིལ་སྤོལ་ཆེད་ཐེང་མེས་པུ་གནང་བ།

ཨ་འཛིན་པ་ལོངས་སིལ་སྤོལ་ཆེད་འབྲུག་བསྐྱར་ཞིག་ལ་ཨ་ནེ་སི་ཀཱན་ཏར་ (Enes Kanter) འཐབ་ཚུང་དང་འབྲུག་བསྐྱར་ཞིག་ལ་ཨ་ནེ་སི་ཀཱན་ཏར་ལོངས་སིལ་སྤོལ་ཆེད་ཐེང་མེས་པུ་གནང་བ། ཆེད་ཐེང་མེས་པུ་གནང་བ། ཆེད་ཐེང་མེས་པུ་གནང་བ།

ཨ་འཛིན་པ་ལོངས་སིལ་སྤོལ་ཆེད་འབྲུག་བསྐྱར་ཞིག་ལ་ཨ་ནེ་སི་ཀཱན་ཏར་ (Enes Kanter) འཐབ་ཚུང་དང་འབྲུག་བསྐྱར་ཞིག་ལ་ཨ་ནེ་སི་ཀཱན་ཏར་ལོངས་སིལ་སྤོལ་ཆེད་ཐེང་མེས་པུ་གནང་བ།

ཞིག་མིན་པར་མ་ཟད། དེས་ཀྱིས་སྤོལ་སྤོལ་མཐུན་ལམ་དང་། སྤོལ་སྤོལ་གྱི་ཡོངས་ཁུངས་སོགས་ལ་འགོག་སྒྲིལ་ཞུས་ཀྱིས་ཉེན་ཁ་ཡོད་པའི་ཁོ་ཀྱང་ཁོང་གིས་དེ་དག་ཆ་ཆར་སྤོལ་བཏང་གིས་བོད་མི་རིགས་དང་། ཡུ་གུར། ཉོང་གོང་སོགས་འཐབ་ཚུང་གནང་བཞིན་པའི་མི་མང་ཆེད་ཐེང་མེས་པུ་གནང་བ་དགོས་པའི་སྤོལ་སྤོལ་དང་ཀྱུ་སྤོལ་གནང་བར་བརྟེན། ཁོང་ཉིད་སིལ་སྤོལ་ཆེད་ཐེང་མེས་པུ་གནང་བ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཐོག་རང་དབང་གི་ཀྱས་པ་ཡོད་པའི་གཞིན་སྤོལ་གྱི་འཐབ་ཚུང་པ་གྲགས་པའི་ཞིག་གྱི་ཆུང་ཆུང་དུ་འཛུགས་པ་དེས། སྐུ་མཚན་གཙོ་བོར་ཆེད་ཐེང་མེས་པུ་གནང་བ། ཨ་འཛིན་པ་ལོངས་སིལ་སྤོལ་ཆེད་ཐེང་མེས་པུ་གནང་བ། ཨ་འཛིན་པ་ལོངས་སིལ་སྤོལ་ཆེད་ཐེང་མེས་པུ་གནང་བ།

སྤྱིར་ཆེད་འབྲུག་སྐབས་ཐོབ་ཤོར་ཡོང་གི་རེད། ཐོབ་ཤོར་དེ་གལ་ཆེན་པོ་མ་རེད། ད་བར་ཀྱང་ནག་ལྷ་ཉན་ནས་མཆེད་པའི་རྟོག་དེབས་གཉན་

མིམས་ ༡༩ རྒྱུན་པས་ལོ་གཅིག་ལྷག་ང་ཆོ་ནང་ལ་
བསྐྱད་དགོས་བྱུང་སྟེ། ཅེད་མོ་ཅེ་འདོད་ཡོད་ན་འང་
ཅེ་རྒྱ་མེད་པ་ཆགས་པ་དེ་ཞི་ཅིང་ཕིང་གིས་འགོ་ཁྲིད་
པའི་རྒྱ་ནག་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་
འཛམ་གླིང་ལ་འགན་མ་ཁྱེད་བར་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་
ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། ད་ཆ་ཆང་མས་རང་
དབང་དེ་རྩི་ཅམ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་སྤར་སྟུག་ཤེས་
རྟོགས་སྤུབ་པ་དང་། ཁྱེད་ཆོ་གཞིན་སྤྱི་མཆོས་མ་
སྤྱལ་དང་ཁྲམས་ཐོག་ནས་ཅེད་རིགས་འདི་འདྲ་ཞིག་
གོ་སྒྲིག་ཞུས་པ་དེས་མཆོན་སྤུབ། ཅེད་མོ་གང་འདྲ་
ཞིག་ཅེ་བ་ཡིན་ནའང་། སོ་སའི་རྒྱས་པར་དབག་
པའི་འགན་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་རེད།

དེ་བཞིན་ང་ཆོ་འཐབ་ཅོད་ཐོག་ལ་ཡིན་
ནའང་། ཆང་མར་སོ་སའི་འགན་ཡོད་རེད། འགན་
ཡོད་པ་དེ་དག་ཆང་མས་ཁྱེད་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་
རེད། ད་རེས་ཅེད་འགྲན་དེ་བཞིན་སྤྱི་ཞབས་ཨེ་ནེ་སི་
ཀེར་ཏར་ རྗེ་རི་ཏམ་མཆོག་ལ་བཀའ་འདྲིན་རྩིས་བྲན་
ཆེད་གོ་སྒྲིག་ཞུས་པ་ཞིག་ཡིན་དུས། ཅེད་མོ་ཐོབ་
པོར་གང་བྱུང་བ་ཡིན་ནའང་། འཐབ་ཅོད་བྱེད་
མཁན་གྱི་མི་མང་ཆང་མར་ཅེད་མོ་འདི་བརྒྱད་ནས་
རང་དབང་འཐབ་ཅོད་ལ་རྒྱས་པ་ལྡན་པ་ཡོད་པའི་
ཀྲུན་སྒོར་ཁྲེད་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་

དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞིན་སྤྱི་མ་ཆོ་རིང་མཆོག་དང་། རྒྱུན་པས་གནས་ཉེན་རྟོག་དཔོན། གངས་སྤྱིད་སེལ་སྟོལ་ཅེད་དུ་སེལ་སྟོལ་
འགན་བསྐྱར་གོ་སྒྲིག་ཞུ་མཁན་དང་ཁྲམས་ཐོག་ནས་རྩིས་བྲན་དང་ལྷན་དུ་བསྐྱོན་པའི་པད།

གསུངས་གནང་སོང་།

དམིགས་བསལ་སྤྱི་མགྲོན་མེད་ལོར་ས་
གནས་ཉེན་རྟོག་དཔོན་ (SHO Mcleodganj)
གྱིས་ཅེད་འགྲན་དབུ་འཇུག་མཇུག་སྒྲིའི་ཐོག་
དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞིན་མཆོག་དང་ལྷན་མཇུག་
འཕྲད་གནང་རྒྱ་བྱུང་བར་དགའ་ཆོར་ཆེན་པོ་བྱུང་
སྟོར་དང་། ཅེད་འགྲན་འདི་འདྲའི་རིགས་གོ་སྒྲིག་
ཞུས་པ་དེས་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཁུལ་མཐུན་སྤྱིལ་ལ་
ཕན་ཐོགས་ཡོད་སྟོར་དང་། འབྲུང་འབྲུང་ཡང་ཅེད་
འགྲན་འདི་འདྲ་མང་ཅམ་གོ་སྒྲིག་ཞུ་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་
ཡིན་པ་སོགས་གསུངས་གནང་རྩིས། ཐེངས་འདིའི་

ཅེད་འགྲན་འགོ་འཇུག་གནང་སོང་།

ཐེངས་འདིའི་བུའི་སེལ་སྟོལ་འགྲན་
བསྐྱར་ནང་བོད་མིའི་སྤྱིག་འཇུག་དང་། རྗེ་པལ་
སྤྱར། ཁོར་གླིང་། སེམ་ལ་སོགས་ཕྱ་ཁག་བཅུ་གཉིས་
དང་། བུ་མོའི་སེལ་སྟོལ་འགྲན་བསྐྱར་ནང་མེད་ལོར་
དང་། གངས་སྤྱིད་ཕྱ་ཁག་སོགས་བཞི་ཡོད་འདུག་
པ་བཅས། །

དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་ཨོ་སི་ཁྲོ་ཡི་ཡ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་དྲོན་གསར་པ་སྤྱི་ཞབས་ཨན་ཏོ་ནེ་ཨལ་རྟ་ནེ་སི་ མཆོག་ལ་དགའ་བསུའི་འཆ་མས་འདྲི་ཞུས་པ།

༢༠༡༩ ལོ་ ༢༠༡༩ ལྷ་བ་ ༥ ཆོས་ ༢༣ ཉིན་
དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་
མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གིས་
གཞིས་གུས་བོད་མི་ཡོངས་དང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་
འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཆབ་ཞུས་ཏེ། སྤྱི་ཞབས་ཨན་
ཏོ་ནེ་ ཨལ་རྟ་ནེ་སི་ (Anthony Albanese) མཆོག་
ཨོ་སི་ཁྲོ་ཡི་ཡ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་དྲོན་ ༣༡ པའི་སྤྱི་
དྲོན་གྱི་དམ་འབྲུལ་དང་། ལས་ཁུར་བཞེས་པར་
དགའ་བསུའི་འཆ་མས་འདྲི་ཞུས་གནང་ཡོད།

དེ་ཡང་འཆ་མས་འཕྲིན་ནང་འཁོད་དོན།

ཨོ་སི་ཁྲོ་ཡི་ཡ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་དྲོན་ཨན་ཏོ་ནེ་ཨལ་རྟ་ནེ་སི་ (Anthony Albanese) མཆོག་

ཨ་སི་ཁོ་ལི་ཡའི་གཞུང་མང་གཉིས་ནས་རྒྱ་བྱ་བྱ་
 བོད་ཀྱི་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་འཐབ་རྩོད་དང་། བོད་མིར་
 བསྐྱེད་འགྱུར་རྒྱ་བ་སྐྱོར་གནང་བར་ང་ཆོས་ལུགས་
 རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་འདས་པའི་
 ལོ་ངོ་དུ་ལྷ་ཅུ་རེ་གསུམ་ནང་བོད་ལ་ཞི་བའི་བཅའ་ས་
 འཁྲོལ་དང་། ཡར་རྒྱས་བཏང་ཡོད་ཙུལ་གྱི་ཁྱིལ་
 བསྐྱེད་ཀྱི་བཞེན་ཡོད་ཀྱང་དོན་དངོས་སུ་བོད་
 བ་དུ་གི་གནས་སྡངས་ནི་ཉ་ཅང་གི་ཡང་བ་ཞིག་དང་
 རོ་དུག་ཅན་ཞིག་ཆགས་ཡོད། བོད་ནང་ཆོས་དད་
 རང་དབང་དང་། སྤྱི་བརྗོད་རང་དབང་། དེ་བཞིན་
 རང་མི་རིགས་ཀྱི་སྤྱད་ཡིག་སྤོང་སྤོང་གི་རང་དབང་

སོགས་གཞི་རྒྱུ་འཕྲོ་བ་མིའི་སྐོབ་ཐང་ཡོངས་
 རྫོགས་སྐྱེད་མང་གཞུང་གིས་རྟོག་རོལ་བཏང་དང་
 གཏོང་བཞིན་ཡོད། གྱི་ལོ་ ༡༠༠༩ ལས་བཟུང་ད་
 བར་བོད་མི་ཁངས་ ༡༥' གྲིས་སྐྱེད་ལ་དམར་
 གཞུང་གི་གདུག་རྒྱུ་ཅན་གྱི་སྲིད་བླ་ས་ལ་རྟོག་
 གྲིས་བོད་དོན་ཆེད་རང་ལུས་མེར་བསྟེགས་བཏང་
 གནང་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་ནུས་པས་སྤྱི་ལོར་'ཡ་གོང་ས་
 'ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་བོད་ལ་གདན་འདྲེན་
 ཟུང་གོས་པ་དང་། བོད་ལ་རང་དབང་དགོས་པའི་
 འབོད་སྒྲ་བསྒྲགས་ཡོད།
 ཨོ་སི་ཁྱོ་མི་ཡའི་སྐུ་ལ་ཁབ་ཅི་བོད་གྱི་

གནད་དོན་ཐོག་རྒྱུ་ལྟར་དང་། བོད་མིའི་ངོ་བོ་དང་།
 ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིག་གཞུང་སྤང་སྟོབ་ཐོག་
 མཐུན་འགྱུར་གནད་མཐན་ཐོག་མའི་གསུམ་གྱི་གཞི་
 ལྟུན་ཉིད་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་ལོག་ཟུ་མཐུང་དེ་ལྟར་རྒྱུ་ལྟར་
 གནད་སྤྱོད་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཞུ་བཞིན་ཡོད། ལྟུན་ཉིད་
 གྱིས་ཨོ་སི་ཀྲོ་མི་ཡའི་མི་མང་གི་མངོན་འདོད་བསྟན་བ་
 རྒྱུའི་ལས་དོན་མཐང་དག་ལམ་སྟོང་ས་ལྟན་པ་ཡོང་
 བའི་སྟོན་འདུན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་འཁོད་འདུག་པ་
 བཅས།

ཨ་སེ་གྲོ་མི་ཡའི་གྲོས་ཚོགས་པོ་དེ་རྒྱ་བ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་རྣམ་གཉིས་པ་སྐྱོར་དུ་གྲོས་ཚོགས་འཁྲུས་མིར་བདམས་ཐོབ་ལུང་
བར་དབལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་དགའ་བསུའི་འཆ་མས་འདི་ཞུས་པ།

༢༡། གྲི་ལོ་ ༡༠༡༡ ཟླ་བ་ ༥ ཚེས་ ༡༣ ཉིན་
 དངལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་
 མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གིས་
 གཞིས་ཁུལ་བོད་མི་ཡོངས་དང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་
 འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཆ་བརྒྱུས་ཏེ། ཨོ་སི་གྲོ་ལི་
 ཡེའི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མིའི་བོད་དོན་གྱི་བརྒྱ་ར་
 ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་སྤྱ་ཞབས་མ་རན་ ཨན་ཆི་
 (Warren Entsch) མཆོག་དང་། ཚོགས་གཙོ་ལྷ་མ་
 སྤྱ་སྤྱ་སན་ རེས་པལ་མན་ (Susan Templeman)
 མཆོག་ནམ་གཉིས་བསྐྱར་དུ་ཨོ་སི་གྲོ་ལི་ཡེའི་གྲོས་
 ཚོགས་འཐུས་མིར་བདམས་ཐོན་བྱུང་བར་དགའ་
 བསུའི་འཆོམས་འདྲི་ཞུས་གནང་ཡོད།

འཆམས་འཕྲིན་ནང་འཁོད་དོན། ཁྱེད་
 རྣམ་པ་གཉིས་སྤར་ཡང་ཨོ་སི་ཏྲོ་ལི་ཡའི་གྲིས་
 ཆོག་ས་འཕྱས་མིར་བདམས་ཐོན་བྱུང་བར་བོད་མི་
 ཆང་མ་དག་འཆོར་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། ཁྱེད་
 རྣམ་པས་ཐུ་མ་ཐུད་བོད་དོན་ཐོག་སྒྲུབ་སྦྱོར་གནང་
 སྐྱའི་ཡིད་ཆེས་བརྟན་པོ་ཡོད། ད་དུས་ཁྱེད་རྣམ་པར་
 དེས་བརྩའི་སྒྲུབ་ཁ་ཐོབ་པ་དེས་ཨོ་སི་ཏྲོ་ལི་ཡའི་མི་
 མང་གིས་ཁྱེད་རྣམ་པའི་འགོ་ཁྲིད་གནང་ཕྱོགས་ལ་
 ཡིད་ཆེས་ཆེན་པོ་གནང་གི་ཡོད་པ་མཆོད་སྐྱབ།

ཨ་ཁི་ལཱ་ཡེ་ཤོས་ཆོག་པ་འཇུག་མེད་པོ་དོན་རྒྱུ་རྫོང་ཆོག་པ་པའི་ཆོག་པ་གཅོ་སྤྱོད་པ་མ་རན་ ཨན་ཅི་ (Warren Entsch) མཆོག་དང་། ཆོག་པ་གཅོ་སྤྱོད་པ་མ་རན་ པེ་མ་པ་པ་མན་ (Susan Templeman) མཆོག་

ཁྱེད་ཀྱིས་པས་ཤོས་ཚོགས་འཐུས་མི་གནང་བའི་ལས་ལུན་རིང་། ཨོ་སི་ཁྲོ་ལི་ཡའི་མི་མང་གི་མངོན་འདོད་བསྐྱབ་རྒྱའི་ལས་དོན་མཐའ་དག་ལས་སྒོར་ས་ལྡན་བ་ཡོང་བའི་སློན་འདུན་ལྷ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་འཁོད་འདུག་པ་བཅས། །

སློན་ལམ་ཚོག་མཛད་ཆེན་མོ་པོད་ ༡༩༣ གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དཔེ་དེབ་དང་ཅ་རྒྱའི་ཆོག་མཛད་ཆེན་མོའི་དབུ་འབྲེད་མཛད་སློའི་ཐོག་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གི་གསུང་བཤད།

བོད་མིའི་སློན་མཛད་ཆེན་མོའི་དབུ་འབྲེད་སློའི་ཐོག་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་སློན་ལམ་ཚོག་མཛད་ཆེན་མོ་པོད་ ༡༩༣ གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དཔེ་དེབ་དང་ཅ་རྒྱའི་ཆོག་མཛད་ཆེན་མོའི་དབུ་འབྲེད་གནང་སྐབས།

༡༢། །དེ་རིང་ནི་སློན་ལམ་པོད་ཀྱི་བརྒྱུད་ཁྲིམ་འཐུག་ཁང་ནས་གཙོ་བོ་འགན་བཞེས་ཐོག་བོད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱུད་ཁྲིམ་མཐའ་ཁག་གཙོ་བོད་ཕྱི་ནང་གི་ཤེས་ཡོན་སྤྱི་ཚོན་ཁག་མང་པོ་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་དུས་ལུན་མེ་ལོ་ ༤ ལྷག་རིང་འབད་བཅོམ་སྒྲོང་མེད་གནང་ནས་ད་ཆ་ཆོས་སྤྱི་ཚོན་ཆར་བའི་སློན་ལམ་ཚོག་མཛད་ཆེན་མོ་པོད་ ༡༩༣ ལས་དོན་ལེགས་སྐྱབ་བྱུང་བ་དང་། བོད་མིའི་སློན་མཛད་ཆེན་མོའི་དབུ་འབྲེད་སློའི་ཐོག་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་ཞུས་ལྷན་དངོས་སུ་དབུ་འབྲེད་མཛད་པའི་བསྐྱལ་བཟང་གི་དུས་ཆེས་ཉེན་མོར། དཔལ་ས་སྤྱི་ལོ་མ་ཁྲི་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དབུས་བོད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱུད་རིས་མེད་ཀྱི་སློན་ལམ་པོད་ལྡན་ཞུགས་སྐབ་པ་བཅས་ནི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དང་སྐད་ཡིག་གི་བྱུང་རབས་ལོ་རྒྱུས་ནང་དཔེ་གསལ་བསལ་གྱི་དུས་ཆོག་ཁྱེད་པར་ཅན་ཞིག་ཆགས་ཡོད།

སྤྱིར་རྒྱ་ནག་དམར་པོའི་སྲིད་གཞུང་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་བོད་ས་ཡོངས་རྫོགས་བཅོན་བཟུང་བྱས་ཏེ་བོད་ཀྱི་སློན་མཛད་ཆེན་མོའི་དབུ་འབྲེད་སློའི་ཐོག་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་གསུང་བཤད་གནང་སྐབས།

སྤྱི་ལོ་མ་ཁྲི་མ་ལྷན་པས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་། ཆོས་བརྒྱུད་ཁག་གི་སློན་མཛད་དབུ་འབྲེད་ཀྱིས་པས་དབུས་བོད་མི་མེར་སྤྱི་ཁྲི་ཆེན་མང་པོ་བཅོན་ཁྱོལ་དུ་མེབས་དགོས་བྱུང་ནས་ལོ་རྒྱུ་ ༦༣ འདས་ཟེན་ཡང་། ལོ་མཁོ་ས་ལྷན་པས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ལུལ་དུ་བཅོན་ཁྱོལ་དུ་མེབས་འབྱོར་ཟེན་མ་ཐག ལོ་མགོ་པོ་གང་གི་སྐབས་ཆེན་དགོངས་གཞི་ཁོངས་བོད་དོན་བདེན་

མཐའ་གསལ་ཐབས་ཀྱིས་མཆོག་གཙོ་བོ་བཅོན་ཁྱོལ་བོད་མིའི་སློབ་གྲྭ་ཁག་རྒྱར་འཛུགས་དང་། རིས་མེད་ཆོས་སྤྱི་ཁག་གསར་འཛུགས་བསྐྱེད་སྤྱོད་མེད། བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་མི་ཉམས་རྒྱུན་འཛིན་ཐོག་བཅོན་ཁྱོལ་ནང་ཤེས་ཡོན་འདབ་གཤིག་གཉིས་ལྡན་གྱི་ན་གཞིན་མང་པོ་སྤྱི་བསྐྱེད་དང་། ལོ་རྒྱུས་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་བོད་མིའི་སྤྱི་གཞི་འཛུགས་འདོམས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལས་ལུགས་དང་དུས་འཛུགས་སྤྱི་ཐོལ་ལྡན་རང་དབང་མང་གཙོའི་རོ་ཐོར་བསྐྱར་གནང་མཛད་ཅིང་། ལུགས་རྒྱ་རིང་པོར་བོད་ཀྱི་བདེ་དོན་འཐབ་ཅོད་དང་མི་རིགས་རིག་གཞུང་ཀྱིས་རྒྱ་གར་སྐབ་པར་མཛད་ཡོད།

བོད་ནང་ལྷ་ལུང་མཆོག་ན་ལོ་རབས་བདུན་ཅུའི་ནང་སྤྱི་ལོ་མ་ཁྲི་མ་ལྷན་པས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་དངོས་ཡོད་དུས་བསྐྱེད་ལ་གཟིགས་ཏེ་བོད་རྒྱལ་འཛུགས་མེལ་ཆེད་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་བྱུང་ཟེས། བོད་ནང་ཅུང་སྲིད་བྱས་གྲུ་ཡངས་དང་། གཞིས་ཀྱིས་གཉིས་པན་ཚུན་འགྲོ་ཡོང་གི་དུས་སྐབས་ཤིག་བྱུང་བ་མ་

སློན་ལམ་ཚོག་མཛད་ཆེན་མོ་པོད་ ༡༩༣ གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དཔེ་དེབ་དང་ཅ་རྒྱའི་ཆོག་མཛད་ཆེན་མོའི་དབུ་འབྲེད་མཛད་སློའི་ཐོག་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་གསུང་བཤད་གནང་སྐབས།

ཟད། ཡོངས་ཁྲགས་ལྷུང་གཞིས་སུ་བཞུགས་པ་
ཀུན་གཟིགས་ལ་པཌ་ཆེན་སྐུ་མེད་བཅུ་པ་ཆེན་པོ་

བོད་ནང་གི་དེ་འདྲིའི་གནས་སྐབས་ཇི་
དག་དང་། ཆེས་སྤར་བའི་དུས་ཀྱི་འགྲུང་བཤོད་

སློན་ལམ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལོད་ ༡༩༣ ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དཔེ་དེབ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་དབུ་འབྱེད་མཛད་སྤྱིའི་ཐོག་བསྐྱར་བདག་སྐྱོན་ཆེན་པོ་
དང་། མང་གཙོའི་ག་བགས་ཀྱི་མཛོད་གཞི་རྣམས་ལ། སློན་ལམ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ལས་གཞི་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་རྣམས་དང་ལྷན་བསྐྱོན་པའི་སྐུ་པར།

མཆོག་གིས་དབུས་སྐྱེས་ཆེན་རྣམས་པ་དང་། མཁས་
དབང་མང་པོས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ཁྲིམས་སྤྱིའི་ནང་
གསལ་ཁག་ལག་བསྟར་དགོས་པ་ཐབས་ལམ་སྤྱི་
ཆོགས་ཀྱི་སློན་སྐུ་དཔེ་འཛུགས་མེད་བསྐྱོན་པའི་
ཐུབ་འབྲས་ལ། བོད་ནང་རང་མི་རིགས་ཀྱི་སྐྱད་ཡིག་
སྤྱོད་སྤྱོད་སྤེལ་གསུམ་གྱི་སྤྱི་དབུས་ཅུང་ལྷག་ཏུ་
སོང་བས། བོད་མི་རིགས་དང་རིག་གཞུང་ལ་ལ་
ཞེན་ཅན་དུ་མས་རྒྱུ་ཁོད་ཀྱི་མར་མེ་བཞེན་ཆགས་
འཛིན་གི་གནས་ནས་གང་ལ་གང་འཆོམས་ཀྱི་
ཉམས་སེལ་སོར་རྒྱུ་ལྷན་ལྷན་ཡོད་ནང་། དེ་ལྟའི་
ལོ་རྒྱུ་རྒྱུ་རིང་པོ་གནས་མ་ཐུབ་པར་སྤར་ཡང་བོད་
ནང་སྤར་བཞེན་སྐུ་རྒྱུ་ཀྱི་སྤྱི་དབུས་སྤྱི་མ་ཐུང་
ལག་བསྟར་དང་། ལྷག་དོན་ཉེ་བའི་ལོར་བས་ནང་
བོད་དུ་རིག་གནས་གསར་བཞེ་གཉིས་པ་བསྐྱར་
ལོག་གི་ཆ་རྒྱལ་ཁོད། བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་ཀྱང་
གོ་ཅན་དུ་བསྐྱར་རྒྱ་ཅེར་པའི་སྤྱི་དབུས་ལོག་སྤྱི་
ཁག་དང་། ཞིང་འཕྲོག་མི་མང་རྣམས་ལ་སྤྱི་སྐྱོད་
ཅེས་ཉན་མི་རིགས་ཀྱི་སྐྱད་ཡིག་བཀོལ་སྤྱོད་ཀྱི་དུ་
བརྟག་པ་མ་ཟད། བོད་མིའི་སྤྱི་གཉེན་སྤྱི་ཁག་
སྤྱི་བརྒྱུ་བརྟག་པ་དང་། བོད་ཡིག་སྤྱི་ཁོད་རྒྱར་
དུ་ཀྱི་མི་ཆོག་པ་མཛོན་སུམ་འཛུགས་མེད་ཀྱིས་
བཅན་བཀའ་གཏོང་བཞེན་པ་བཅས་ཆེས་ཇི་དག་གི་
གནས་སུ་གྱུར་ཡོད།

འདྲིའི་ནང་བོད་ཀྱི་སྐྱད་ཡིག་ཐོག་ཀུས་ལྷགས་འཕར་
མ་ཞིག་བཏོན་མ་ཐུབ་ན་འབྱུང་འགྲུར་ལོ་བཅུ་ལྷག་
འགའ་ཤས་ནང་བོད་ཀྱི་སྐྱད་ཡིག་མེད་སྤྱོད་མེད་
པར་གྱུར་བའམ་རྒྱ་རྒྱུ་དུ་རྒྱུ་དུ་ཕྱིན་ཏེ་རིམ་བཤུ་
ཅ་བརྒྱག་ཏུ་འགྲོ་རྒྱུ་ཉེན་ཁ་ཏུ་ཅང་ཆེན་པོ་མཛོན་
གི་འདུག དེ་འདྲིའི་ཉེན་ཁ་ལས་སྤྱོད་པའི་ཆེད་དེད་གི་
འབྲུལ་ཆས་ནང་བོད་ཡིག་མཉམ་ཆས་བཀོལ་སྤྱོད་
བདེ་བ་དང་། ཆོག་མཛོད་རིགས་བཅས་མེད་སྤྱོད་
སྤར་འཆོལ་བདེ་བ་བཅས་ཀྱི་ཆེད་དུ། སྤྱི་ཁབས་
སློན་ལམ་མཆོག་ནས་སྤོལ་རྒྱུ་ན་བོད་ཀྱི་ཡིག་
གཞུགས་ཁག་དེར་དུས་ཆེན་རིག་འབྲུལ་ཆས་དང་
འབྲེལ་ཉམས་བཀོལ་སྤྱོད་ཐུབ་པའི་སློན་ལམ་ཡིག་

གཞུགས་མཉམ་ཆས་རིམ་པ་གསར་གཏོད་དང་བཞེ་
སྤྱོད་གནང་ནས་བོད་ཀྱི་སྐྱད་ཡིག་དེར་དུས་རིག་
གསར་མཉམ་འགྲོ་ཐུབ་པའི་མན་ཐོགས་ཆེན་པོ་གྱུར་
བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ལྷོ་གོང་ས་ལ་སྤྱབས་མགོན་ཆེན་
པོ་མཆོག་གི་ལམ་སྤྱོད་ལྷུང་དཔེ་ལ་ལྷན་དགའ་ལྷན་
པོ་གྱུར་ཡིག་ཆེན་ནས་མ་ཐུན་འགྲུར་ལོག་སྤྱི་ཁབས་
སློན་ལམ་མཆོག་གིས་གཙོ་བོ་འགན་བཞེས་ཀྱིས་
འབྲེལ་ཡོད་མང་པོས་ཕུར་གྲུ་མཉམ་འདེགས་གནང་
སྟེ། སློན་ལམ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལོད་ ༡༩༣ ཅན་
འདི་བཞེན་དུ་ཆ་འཛུགས་སྤྱི་གི་ཆོག་མཛོད་མང་
པོས་ཀྱི་ཐེན་ཐོགས་པ་ཞིག་བཞག་ཅིང་མཛོན་
སུམ་མིག་ལམ་དུ་གྱུར་ཐུབ་པའི་བོད་ཀྱི་སྐྱད་ཡིག་
གི་རིན་ཆེན་བར་མཛོད་ཅིག་ཏུ་གྱུར་བས་མཛོན་
པར་བསྤྱོད་རྒྱ་དང་། དོན་དམ་པའི་ལ་རྒྱལ་བ་དབུས་
པའི་མཆོད་སྤྱོད་དུ་གྱུར་བ་མ་ཟད། བཅན་ཁྲོལ་ནང་
རང་རེས་བོད་ཀྱི་སྐྱད་ཡིག་དང་རིག་གཞུང་སྤར་
སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཆེན་ཆེན་གྱི་བྱ་གཞག་འཛོག་ཐུབ་པ་འདི་
ལ་ཡི་རངས་བསྐྱགས་བཞེད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ལྷོ་གོང་ས་ལ་སྤྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་
མཆོག་གིས་འཛུགས་སྤྱི་འདྲིའི་ནང་འཛུགས་སྤྱིའི་
གཅེས་ནོར་དུ་གྱུར་པ་དཔེ་ལ་ཁ་ལྷན་ནས་བརྒྱུད་
པའི་ནང་ཆོས་ཀྱི་དམིགས་བསལ་ཁྱད་ཆོས་དང་།
བོད་ཡིག་གི་ལོགས་སྤར་ཀྱི་ཆོས་ཆོག་རི་བཞེན་
དོད་ཐུབ་པའི་དེད་གི་འཛུགས་སྤྱི་ནང་བོད་ཡིག་
གཅིག་ཕུར་གྱུར་པའི་ཆོ་སྤྱོད་གནང་བར་གསུང་གི་

སློན་ལམ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལོད་ ༡༩༣ ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དཔེ་དེབ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་དབུ་འབྱེད་མཛད་སྤྱིའི་ཐོག་དཔལ་ལྷན་ཆོགས་གཞོན་
མཆོག་གིས་གཙོ་སྤྱོད་འབྲུལ་རྣམས་ལ་སྤྱི་ཁབས་སྤྱོད་ཀྱི་ཆེད་བཅར་གནང་སྐབས།

བདུན་བརྒྱའི་ལ་བརྟེན་ནས་དེར་གི་དུས་སྤྱིའི་
མི་རིགས་མང་པོས་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་། སྐད་ཡིག་ལ་
དོ་སྣང་གསར་པ་ཞིག་སྤེལ་བ་ཞིན་ཡོད་པ་དང་།
བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ནང་ཡོད་པའི་རིག་གནས་སྤྱི་དང་།
བྱེ་བྲག་ནང་དོན་རིག་པའམ་མདོ་སྤྲེལ་ཆེད་ལ་མ་
ནོར་བའི་ནང་ཆོས་དང་། བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་
བཅས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱི་ཡོངས་དང་། མི་སྤྱིར་སོ་
སོའི་མི་ཆེ་བདེ་སྤྱིད་ཡོང་བར་ཉ་ཅང་མན་ཐོགས་
བསྟན་ཐུབ་པ་མདོན་གསལ་ཆགས་ཡོད།

འབྲུང་འབྲུར་གངས་ཅན་པ་ཡོངས་ཀྱི་
རང་རེའི་མེས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཤུལ་བཞག་བོད་ཀྱི་སྐད་
ཡིག་འདི་ཉིད་རང་གི་སློབ་ལས་ཀྱང་གཅེས་འཛིན་

དང་རིན་ཐང་ཆེ་བ་འོས་འཛིན་བྱ་ཐུབ་པ་ཞིག་
དགོས་པ་དང་། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་དོ་བོ་གནས་དང་
མི་གནས་ཀྱི་ཆད་འཛིན་སར་ཡང་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་
འདི་ཉིད་བརྟེན་འཛིན་བྱེད་ཐུབ་མིན་ལ་རག་ལས་
པས། བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ནང་ཡོད་པའི་བཙུ་སྤྲེལ་རིག་
པའི་གནས་སྤྱི་དང་། དེར་གི་ཆན་རིག་དང་། དཔལ་
འབྱོར་རིག་པ། ས་ཁམས་རིག་པ། གནས་གཤིས་
རིག་པ། དངོས་ཁམས་རིག་པ། ཆབ་སྲིད་རིག་པ་
སོགས་རྣམས་ཀྱང་རིས་པས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ནང་
བཀོལ་སྤྱོད་ཐུབ་པ་ཞིག་འབྲེལ་ཡོད་ཤིང་ཡོན་ཏྲེ་
ཆན་ཁག་དང་། མི་སྤྱིར་སོ་སོ་ནས་དོ་སྣང་གནང་སྟེ་
དར་སྤེལ་ཡོང་བ་བྱ་ཐུབ་དགོས་པའི་གསལ་

འདེབས་ལྟ་རྒྱ་ཡིན།

མཐའ་དོན་བོད་མིའི་སྒྲ་ན་མེད་པའི་དབྱ་
ཁིད་སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྤྲེལ་མགོན་ཆེན་པོ་
མཆོག་གིས་དབུས་རིས་མེད་སྤྱི་ཚོགས་ཆེན་མས་སྤྱི་
ཆེ་ལ་ཞབས་པད་བསྐྱལ་བརྒྱུར་བརྟེན་ཅིང་སྤྲེལ་
ཀྱི་བཞེད་དོན་མཐའ་དག་ལྟན་ཀྱིས་འབྲུབ་པ་དང་།
བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཉེ་གཞིས་བྱེས་མཉམ་
འཛུལ་ཀྱི་སྤྱིད་པའི་ཉིན་མོ་མཁྱེགས་ནས་སྤྱིར་དུ་
འཆར་བའི་སྤོན་འདུན་ལྟ་རྒྱ་ཡིན། སྤྲེལ་ཐེ་ཆེ།
བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༡༩༩༩ རབ་གནས་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་
༡༩༩༩ ཟླ་ ༥ ཆེས་ ༡༥ ལ།

ཁྱ་གར་གཞུང་གི་ཆེས་མཐོའི་ལས་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ཆབ་ཚོགས་རྒྱུ་ཞིག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་འཆམས་གཟིགས་སུ་ཕེབས་པ།

༡༧། ཁྱ་གར་དང་། ཟུང་ལ་དེ་གི་གཞུང་གི་སོ་
སོའི་ཆེས་མཐོའི་ལས་བྱེད་སྐྱ་ཆབ་ཚོགས་རྒྱུ་

སྐབས་དེར་དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
ཚོགས་གཞོན་སྒྲོལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་གིས་ཕེབས་

དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞོན་སྒྲོལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་གིས་ཁྱ་གར་གཞུང་གི་ཆེས་མཐོའི་ལས་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ཆབ་ཚོགས་རྒྱུ་ཞིག་མི་རྣམས་
ཀྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་ཕེབས་སྐབས་སྟེ་ལེན་དང་། བོད་དོན་སྐོར་དོ་སྣང་གནང་སྐབས།

གཉིས་བཅུ་གསུམ་སྐར་ཏེ་སར་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་
དབར་སློབ་གི་རྒྱས་ཤུགས་ཐོག་མཉམ་ལས་གནང་
རྒྱུའི་ཆོགས་འདུ་ཞིག་གི་ཐོག་ཕེབས་ཡོད་པ་ལྟར།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ཟླ་ ༥ ཆེས་ ༡༩ ཉིན་ཁྱ་གར་གཞུང་
གི་ཆེས་མཐོའི་ལས་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ཆབ་ཚོགས་རྒྱུ་ཞིག་གི་
ཆོགས་མི་རྣམས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་
འཆམས་གཟིགས་སུ་ཕེབས་གནང་ཡོད་པ་དང་།

བསུའི་སྟེ་ལེན་དང་མཐའ་འཕྲད་གནང་ཡོད།
སྐབས་དེར་ཐོག་མར་དཔལ་ལྷན་བོད་མི་
མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞོན་སྒྲོལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་གིས་ཁྱ་གར་
གཞུང་གི་ཆེས་མཐོའི་ལས་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ཆབ་ཚོགས་
རྒྱུ་ཞིག་ཆོགས་མི་རྣམས་པ་མོས་ཆོགས་ཀྱི་ཆོགས་
ཁང་ནང་གཟིགས་སྐོར་སྟེ་ཁྱིད་དང་སྤྲེལ་། བཅན་
ཁྱོལ་བོད་མིའི་མང་གཙོའི་འཕེལ་རིམ་སྐོར་དང་།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་བྱུབ་ཆ་དང་།
ལས་དོན་བྱེད་སྤྲེལ་སྐོར་དོ་སྣང་དང་། དེ་རྗེས་སྤྱི་
འཐུས་རྒྱ་ན་ལས་ཆོགས་ཁང་ནང་དཔལ་ལྷན་
ཆོགས་གཞོན་མཆོག་གིས་བོད་ནང་གི་ད་ལྟའི་རྒྱ་
དྲུག་གནས་སྐབས་སྐོར་ལ་དོ་སྣང་གནང་ཞིང་། དེའི་
སྐབས་གཙོ་བོ་རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་བོད་ནང་གི་
བྱིས་པ་རྣམས་བཅན་ཤིང་ཐོག་རྒྱ་དམར་གཞུང་
གིས་བཙུགས་པའི་བཅའ་སྟོན་སྒྲོལ་བྱའི་ནང་སྒྲོབ་
འདུག་བྱེད་བཙུགས་ཐོད་རིགས་རྣམས་རྒྱ་རིགས་
སུ་བསྐྱར་ཐབས་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པའི་སྐོར་དང་།
བོད་ནང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ནས་བརྒྱུད་ད་བར་བོད་མི་
ཁྱོན་ ༡༥༥ ཟུམ་བོད་དོན་ཆེད་རང་ལུས་མེར་
བསྟེགས་གནང་བའི་སྐོར། རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་
བོད་ནང་ཆད་ལས་བརྒྱལ་བའི་ཁོར་ལུག་གཏོར་
བཞིག་བཏང་དང་གཏོར་བཞིན་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་
ཐོག་གསུངས་པ་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་གཞུང་མང་
གཉིས་ནས་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུག་ལྟ་སྟེ་གི་རིང་
བོད་ཀྱི་འཐབ་ཆོད་དང་། བོད་མི་རྣམས་ལ་རྒྱ་བསྐྱར་
ཤུགས་ཆེ་གནང་བར་སྤྲེལ་ཐེ་ཆེ་ཞུས་པ་དང་
སྤྲེལ་། འབྲུང་འབྲུར་ཡང་སྤྲེལ་ཐེ་ཆེ་རྒྱས་པ་དང་
གནང་སྐོར་ཡོང་བའི་དེ་སྤྱི་ལྟས་ལྟས་གནང་སོང་།

སྤྱི་ཞབས་ཁོང་ཚུམས་ནས་ད་རེས་བཞུགས་སྐྱོད་དུ་
མེད་པ་དང་བོད་མི་ཚུམས་དང་མཇུག་འབྲེད་གནང་
ཏུ་བྱུང་བར་དགའ་ཆེར་ཆེན་པོ་བྱུང་སྟོར་དང་།
འབྲུང་འབྲུང་ལུ་མ་ཐུད་བོད་ཀྱི་འཐབ་ཆེད་དང་།
ལྷག་པར་དུ་བོད་ནང་གི་ཁོར་ལུག་སྤྱང་སྟོབ་ཐོག་
རྒྱ་བསྐྱོད་གནང་ཏུ་འཁུལ་བཞེས་གནང་སོང་།

གཞན་ཡང་སྐབས་དེར་ཁོང་ཚུམས་པས་
བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་འོས་བསྟུ་གནང་བྱེད་སྟོར་
སོགས་ཀྱི་ཐོག་དེ་བ་ལུ་བར་དབལ་ལྷན་ཆོགས་
གཞོན་མཆོག་གིས་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་
གནང་སོང་བ་བཅས་།

དབལ་ལྷན་ཆོགས་གཞོན་མཆོག་གིས་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་ཆེས་མཐོའི་ལས་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་ཆུང་གི་ཆོགས་མི་ཚུམས་འོད་མི་མང་གྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་སྤྱི་
མན་ལུ་བཞེད་པ།

དབལ་ལྷན་བོད་མི་མང་གྱི་འཐུས་ཆོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་མཐོ་སྤྱི་ལྷན་གྱི་སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་ལ་བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་མང་གཙོའི་ འཕེལ་རིམ་སྟོར་ལ་ངོ་སྟོན་གནང་བ།

༡༢། །སྤྱི་ཆོགས་ཞབས་ཀྱི་དང་ཤེས་ཡོན་ལྷོ་
གནས་ཁང་གི་ཤེས་ཡོན་སྟོར་བསྟོད་ཀྱི་ལས་འཆར་

འཐུས་ཆོགས་གཙོ་མཆོག་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་
འཕེལ་མཆོག་གིས་མཐོ་སྤྱི་ལྷན་གྱི་སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་

དབལ་ལྷན་བོད་མི་མང་གྱི་འཐུས་ཆོགས་གཙོ་མཆོག་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གིས་མཐོ་སྤྱི་ལྷན་གྱི་སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་ལ་བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་
མང་གཙོའི་འཕེལ་རིམ་སྟོར་ལ་ངོ་སྟོན་གནང་སྐབས་།

འོག་ མཐོ་སྤྱི་ལྷན་གྱི་སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་ལ་བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་མང་གཙོའི་
དང་། དགོ་ཆུན་གཉིས་བཅས་བཞུགས་སྐྱོད་ནས་
བོད་མིའི་སྤྱི་ལྷན་འཛུགས་དང་། གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་
པའི་ཆོགས་པ་ཁག་དང་། དགོན་སྡེ་ཁག་སྟོབ་བྱ་
ཁག་སོགས་ལ་ཉིན་གང་ས་བཅུའི་རིང་སྟོར་བསྟོད་
གནང་བཞེད་ཡོད་པ་ལྟར། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལོ་ ༥
ཆེས་ ༢༡ ཉིན་གྱི་སྤྱི་ལྷན་དབལ་ལྷན་བོད་མི་མང་གྱི་

སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་ལ་བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་མང་གཙོའི་
འཕེལ་རིམ་སྟོར་ལ་ཞེས་སྟོན་གནང་སོང་།
སྐབས་དེར་དབལ་ལྷན་ཆོགས་གཙོ་
མཆོག་གིས་མང་གཙོའི་འཕེལ་རིམ་སྟོར་ལ་གསུང་
དོན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ལོར་སྤྱི་ལྷན་ལ་གོང་ས་
ལྷུན་མཐོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་དགུང་གྲངས་
༡༦ ཐོག་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐུགས་འགན་བཞེས་ཡོད་པ་

དང་། ༡༩༥༡ ལོར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་བཅན་དབང་
འོག་གོས་མ་ཐུན་དོན་ཆེན་བཅུ་བདུན་ཟེར་བ་དེ་
བཞག་དགོས་བྱུང་བ། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༤ ལོར་ལྷོ་གོང་
ས་མཆོག་རྒྱ་ནག་པེ་ཅིང་ལ་མེད་པ་མཐོ་སྤྱི་
ཞེས་མཆོན་པའི་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་ཁྲིད་མང་ཆེ་བ་དང་
མཇུག་འབྲེད་གནང་ཡོད་ཅིང་། དེའི་སྐབས་རྒྱ་ནག་
གི་ཆབ་སྲིད་འགོ་སྐྱོང་ས་ལ་གཞིགས་ཞིབ་གནང་
ཡོད་པ་དང་། ཕྱིས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༦ ལོར་རྒྱ་གར་
ལ་བདག་ཐག་གི་སྟོན་པ་ལྟར་ཐུབ་པ་སྤྱི་ལྷན་
ལས་འདས་ནས་ལོ་ངོ་ ༢༥༠༠ འཁོར་བའི་དུས་རྒྱུ་
སྤང་ཅིའི་ཐོག་གདན་འདྲེན་ཞུས་པ་བཞེད་ཆེབས་
བསྐྱར་བསྐྱངས་གནང་མཛད་ནས། སྐབས་དེའི་རྒྱ་
གར་གྱི་སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་ལ་བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་མང་གཙོའི་
སོགས་མཇུག་འབྲེད་ཀྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་མང་གཙོའི་
སྟོན་གཞིར་མཁུན་ཏོགས་གནང་བ་མ་ཟད། མང་
གཙོའི་འགོ་ལུགས་དེ་ཉེ་པར་ཡག་པོ་དང་། གལ་
ཆེར་གཞིགས་ཏེ། བོད་ནང་ལེགས་བཅོས་ཆོགས་
ཆུང་ཞིག་འགོ་འཛུགས་གནང་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱ་ནག་
གཞུང་གིས་བཅན་དབང་འོག་དགོངས་པ་ཇི་བཞེད་
བསྐྱབས་སུ་བཅད་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོ་ ༣

ཆེས་ ༡༠ ཉིན་བོད་ནང་ཞི་བདེ་སྐྱེད་ལངས་བྱུང་བ་
དང་། ཆེས་ ༡༢ ཉིན་རྒྱ་གར་ལ་བཅན་ཤོལ་དུ་

ཕྱག་ལས་གནང་གི་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་རིང་ལྷན་
འཛུགས་གནང་གི་ཡོད། དེ་རྗེས་བྱད་མེད་སྤྱི་འཐུས་

དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཁུ་ལོ་བསྐོད་ནས་བསྟན་འཕེལ་མཆོད་དང་། མེད་མཁུ་རྩོམ་གྱི་ལས་བྱེད་གཉིས་དང་། སློབ་ལྷན་གཙོ་
དང་ལྷན་དུ་བསྟོན་པའི་པར།

མེབས་དགོས་བྱུང་ཡོད།

དེ་ལས་བཅན་ཤོལ་ནང་ཐོག་མར་སློབ་གྲྭ་
ལུང་འཛུགས་དང་། དེ་རྗེས་དགོན་སྡེ་ཁག་དང་།
གཞིས་ཆགས་གསར་འཛུགས་གནང་ཡོད། བཅན་
ཤོལ་ནང་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ཐོག་བསྐྱོད་རྒྱུ་
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ལྷ་ ༩ པའི་ནང་གནས་མཆོག་རྗེ་རྒྱལ་
གདན་དུ་བོད་མི་རྣམས་འཛུགས་ནས་ཆོས་ལུགས་
ཆོལ་གསུམ་དང་བཅས་པས་ཡོག་ས་མཆོག་གིས་
གང་གསུང་བ་བཀའ་གསུང་ཅི་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་
ཞེས་མནའ་གན་མཐུ་མོ་ཆེ་བཞག་པ་དང་། ལྷན་
དེར་ཡོག་ས་མཆོག་གིས་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ནས་
འཐུས་མི་གསུམ་དེ་དང་། ཆོས་བརྒྱུད་ཆེན་པོ་བཞེ་
ནས་འཐུས་མི་གཅིག་དེ་འདེམས་དགོས་པའི་བཀའ་
སློབ་བཀའ་འདྲིན་སྐུལ་བ་བཞེན་ལོ་དེའི་ལྷ་ ༩ ཆེས་ ༩
ཉིན་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་དང་པོས་དམ་འབྲུལ་ཞུས་ཏེ།
བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་དབུ་བརྩེས་ཤིང་།
དེ་རྗེས་ལོ་ལྷན་ཕྱི་ལྷ་ ༩ ཆེས་ ༩ ཉིན་མོ་དེ་མང་
གཙོའི་དུས་ཆེན་སྐུང་བཅི་བྱེད་བཞེན་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ལྷ་ ༡༩༩༡ ལྷ་ ༡ ལྷ་
འཐུས་ཀྱི་གྲུབ་ཆར་འགྲུར་བ་ཕྱིན་ཡོད་པ་དང་།
ཐོག་མར་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ལས་ལུན་ལོ་གསུམ་དང་།
སྤྱི་འཐུས་རྣམས་པ་ལས་ཁུངས་ཁག་ལ་བཞག་ནས་

འཕར་སྟོན་དང་། ཡོག་ས་མཆོག་གིས་ཐད་བསྐྱོས་
གནང་རྒྱ་སོགས་འགྲུར་བ་སྤྱད་སྤྱད་བྱུང་ཡོད།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་ཡོག་ས་མཆོག་གི་བཀའ་
དགོངས་ལྷན་ བཅན་ཤོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་
ཐོག་གིས་ཆོགས་རྒྱུད་བཅུགས་གནང་བ་དང་། སྤྱི་
འཐུས་སྐབས་ ༡༡ པས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་བཅན་
ཤོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་གཏན་འབེབས་གནང་།
སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་གྲུབ་ཆའི་ནང་ཆོས་བརྒྱུད་ཆེན་པོ་བཞེ་
དང་གཡུང་དུང་བོན་དང་བཅས་པའི་ཆོས་ལུགས་རེ་
ནས་འཐུས་མི་ ༩ རེ་དང་། ཆོལ་ཁ་རེ་ནས་འཐུས་
མི་ ༡༠ རེ། དེའི་ནང་བྱད་མེད་སྤྱི་འཐུས་གཉིས་རེ་
འེས་མང་དུ་སློབས་དགོས་པ། ཐད་བསྐྱོས་སྤྱི་འཐུས་
༡ ལྷ་ ༩ ལྷ་ བྱུང་ཨ་རི་ནས་སྤྱི་འཐུས་ ༡ དང་།
ཡུ་རོབ་ནས་སྤྱི་འཐུས་ ༩ ལྷ་ བཅས་ཁྲོན་སྤྱི་འཐུས་
གངས་འབོར་ ༩༩ ལྷ་སྤར་གནང་བ་དང་བཅས་
ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་རོ་བོར་བསྐྱར་གནང་
མཛད། དེ་དང་མཉམ་དུ་འཛིན་སྟོང་ལ་བྱ་ར་སྤངས་
འཛིན་བྱེད་རྒྱུའི་ཕྱག་ལས་གནང་གི་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༡ ལོར་བཅའ་ཁྲིམས་
བསྐྱར་བཅོས་ཀྱིས་བཀའ་ཁྲོན་ཁྲི་བ་མི་མང་ནས་
ཐད་ཀར་འདེམས་བསྐྱོད་གནང་རྒྱ་དང་། ཕྱག་རོགས་
བཀའ་ཁྲོན་རྣམས་བཀའ་ཁྲོན་ཁྲི་བ་སོས་ཆོགས་

ནང་འོས་དམིགས་སྟན་སྟོན་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ནས་
འོས་འདེམས་གནང་རྒྱ་ ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ལོར་བཅའ་
ཁྲིམས་བསྐྱར་བཅོས་གནང་སྟེ། སྤྱི་ནོར་ཡོག་ས་
ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་སྤྱི་དབང་
ཡོངས་རྫོགས་མི་མང་གིས་འདེམས་བྲུས་པའི་
དབུ་ཁྲིད་ཁག་ལ་གསོལ་སྐུལ་གནང་བ་སོགས་མང་
གཙོའི་ག་བ་གསུམ་ཀྱི་བྱུང་རིམ་དང་། ལོ་དུས་སོ་
སོའི་ནང་བཅན་ཤོལ་བོད་མིའི་མང་གཙོའི་འཕེལ་
རིམ་རྗེ་ལྷན་བྱུང་བའི་སྐོར་ལ་རོ་སྟོན་དང་།

ད་ལྟའི་ཆར་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་གྲུབ་ཆར་ཆོས་
བརྒྱུད་ཆེན་པོ་བཞེ་དང་གཡུང་དུང་བོན་བཅས་པའི་
ཆོས་ལུགས་རེ་ནས་སྤྱི་འཐུས་ ༩ རེ་དང་། ཆོལ་ཁ་
རེ་ནས་སྤྱི་འཐུས་ ༡༠ རེ། སྟོ་བྱུང་ཨ་རི་ནས་སྤྱི་
འཐུས་ ༩ དང་། ཡུ་རོབ་དང་ཨ་ཕི་རི་ཀའི་ཁུལ་ནས་
སྤྱི་འཐུས་ ༩༡ ལྷ་སོ་གེ་ལེ་ལ་ནས་སྤྱི་འཐུས་ ༡
བཅས་སྤྱི་འཐུས་གངས་འབོར་ཁྲོན་ ༩༩ ཡོད་པ་
དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལས་དོན་གནང་ཤོགས་སྟོང་།
བོད་མིའི་སྤྱི་ག་འཛུགས་ཀྱི་སྟོན་ཅིས་གཏན་འབེབས་
གནང་ཤོགས་སྟོང་སོགས་རོ་སྟོང་གནང་རྗེས། སློབ་
སྤྱི་རྣམས་པའི་དྲི་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་
བཤད་གནང་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་རྣམས་ས་ཐག་རིང་
པོ་ནས་བཞུགས་སྐྱར་དུ་ཤེས་ཡོན་སྟོར་བསྐྱོད་
མེབས་པ་དང་། ད་རེས་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་
མེབས་སྐབས་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་
མང་གཙོའི་འཕེལ་རིམ་སྟོར་ལ་ཞིབ་ཤར་སྟོན་གནང་
བར་དགའ་ཆོར་ཆེན་པོ་བྱུང་ཞེས་གསུངས་གནང་
སོང་བ་བཅས།

Tibetan Parliament-in-Exile
Central Tibetan Administration
Dharamshala -176215
Distt: Kangra
H.P. India

Tel: +91-1892-222481
Fax: +91-1892-224593
Email: tpieadmin@tibet.net
Website: www.chithu.org
www.tibetanparliament.org